

คู่มือ ขนเมือง

ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมใหม่

Dear Assembly

ਜੰਮੈਂ ਘਨ ਮੈਂਬ

੫

คู่มือพลเมือง

ของ

สำนักงานโฆษณาการ

พิมพ์ครั้งที่ ๓

จำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม พระนคร

นายวรฤทธิบรรหาร ผู้พิมพ์โฆษณา ๓๐/๕/๕๐

16H

2

3

ไทย-เอกราษฎร์

16H

7

7

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

หนังสือ "คู่มือพลเมือง" นี้ ได้พิมพ์ขึ้นเป็น
ครั้งแรกเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็น
จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม ต่อมาก็ได้พิมพ์ขึ้นอีก
เป็นครั้งที่ ๒ เป็นจำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม หนังสือ
ทั้ง ๕๐,๐๐๐ เล่มนี้ ได้จำหน่ายหมดไปแล้ว ด้วย
เหตุฉะนั้น สำนักงานโฆษณาการ จึงได้ริบจัดการ
พิมพ์หนังสือ "คู่มือพลเมือง" ขึ้นอีกเป็นครั้งที่ ๓
ขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นหลาย
อย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีกฎหมายต่างๆ
ออกมากแก้ไขวิธีการในทางปกครองให้เหมาะสม
รัดกุมยิ่งขึ้นอีกมากหลายภายในระยะเวลาหลัง
จากที่ได้พิมพ์หนังสือนี้ขึ้นทั้งสองคราว ซึ่งเป็น
ธรรมดาวิสัยของประเทศที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงรุก
หน้าไป จะต้องเป็นเช่นนี้ ในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

นี้ สำนักงานโฆษณาการ จึงได้ถือโอกาส ทำ การ
แก้ไขเพิ่มเติม หนังสือ “คู่มือพลเมือง” ให้บริบูรณ์
ถูกต้อง และเหมาะสมแก่กาลสมัย ด้วย และจัด
การจำหน่าย ด้วยราคา อันถูกกว่าคราว ก่อน ลงไป
อีก ทั้งนี้ ก็โดยปรารถนาที่จะให้หนังสือนี้แพร่หลาย
ทั่วไป มาก ที่สุด เท่า ที่ จะ ได้.

ในการ พิมพ์ ครั้งนี้ สำนักงานโฆษณาการ รู้สึก
เห็นความจำเป็นที่จะต้องแถลงให้ทราบ ถึง จุดประสงค์
อันแท้จริง ในการ จัด ทำ หนังสือ “คู่มือพลเมือง” อีก
ครั้งหนึ่งด้วย ในทุก ๆ ประเทศ ที่ มีการปกครอง ตาม
รัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตย นั้น ราษฎร ทุก คน ย่อม
มีหน้าที่ จะ ต้อง ศึกษา ให้ รู้จัก สิทธิ และ หน้าที่ ของตน
โดย หลักใหญ่ ๆ เพื่อจะได้ สามารถ ปฏิบัติตน ให้ เป็น
พลเมือง ก็ได้ ประเทศ เหล่า นั้น ย่อม สนใจ ที่ จะ ทำ
การ ส่งสอน พลเมือง ของตน ให้ รู้จัก “วิชา ว่าด้วย
หน้าที่ ของ พลเมือง” ทั้ง ใน ทาง โรงเรียน และ นอก
โรงเรียน หนังสือ นี้ ก็ อยู่ใน จุด ประสงค์ ดัง กล่าว นั้น

คือ ส่งสอนอบรมให้รู้จักความเป็นพลเมืองที่รู้จัก
มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ
เตรียมให้พลเมืองทุกคนเป็นคนไทยที่ดี ด้วยเหตุ
ฉะนั้น จึงได้พยายามไม่บรรยายเรื่องต่างๆ ให้หนัก
ไปในทางวิชาการ ไม่นำคัมภีร์กฎหมายต่างๆ มา
กล่าวไว้ อย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นการเปลืองสมอง
ของผู้อ่านให้จกจำโดยหาประโยชน์มิได้ เพราะ
หนังสือเล่มนี้ได้เรียบเรียงขึ้นสำหรับสามัญชนโดย
ทั่วไป ซึ่งต้องการจะทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตน
ในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบรัฐธรรมนูญนี้ว่ามี
อย่างไร เท่านั้น มิได้ประสงค์จะให้ใช้เป็นหนังสือ
สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือผู้ทรงคุณความ
รู้ในวิชาปกครองบ้านเมืองอยู่แล้ว.

หนังสือนี้ นอกจากจะใช้เป็นประโยชน์สำหรับ
พลเมืองโดยทั่วไปแล้ว ยังประสงค์จะให้
ประโยชน์อำนวยความสะดวกแก่เด็กนักเรียนอีกด้วย
ในทุกๆ ขท จึงได้มีคำถามตั้งไว้ ตอนท้ายเพื่อความ

สะดวกแก่ครูผู้สอน จะได้อรรถ ทั้ง ตาม ความ เข้าใจ
 จากนักเรียน ส่วน การ ที่ ครู ผู้ใด ต้อง การ จะให้
 นักเรียน ของตน เข้าใจ ความ กว้างขวาง มากไป กว่า นี้
 อีก หนึ่ง ก็ เป็น หน้า ที่ ของตน ที่ จะ อธิบาย เพิ่ม เติม
 หัวข้อ ใน บทต่าง ๆ ของ หนังสือ เล่ม นี้ ให้ ละเอียด
 พิสดาร ออกไป ได้ ตาม แต่ จะ เห็น สมควร.

สำนักงานโฆษณา การ หวัง เป็น อย่าง มาก ว่า
 หนังสือ เล่ม นี้ คง จะ ยัง เกิด ผล ตาม ความ ปรรวณา
 และ อำนวยคุณ ประโยชน์ ให้ แก่ ผู้ อ่าน ผู้ เป็น พลเมือง
 ของ ประเทศสยาม ภายใต้ รัฐธรรมนูญ ตาม ควร.

สำนักงานโฆษณาการ.

วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

คำนำเมื่อพิมพ์ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒

เนื่องด้วย ประเทศ สยามได้เปลี่ยนแปลง การปกครอง จาก สมบูรณาญาสิทธิราชย์ มา เป็น ระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่ง เป็นการ ปกครอง ของ พลเมือง และ โทษ พลเมือง ฉะนั้น จึง เป็น หน้าที ของ พลเมือง ที่ จะต้อง มีความ รอบรู้ ใน เรื่อง ที่ เกี่ยว กับ การ ปกครอง และ อีก ประการหนึ่ง ตาม รูป การ ปกครอง ระบอบ นี้ พลเมือง มี ส่วน ได้ เสีย และ มีความ รับผิดชอบ ในการ ปกครอง โดย ตรง พลเมือง จึง ต้อง ล่วงรู้ ถึง สิทธิ และ หน้าที ที่ ตน มี อยู่ใน สถาน ที่ เป็น พลเมือง ภายใต้ ระบอบ ประชาธิปไตย ว่า มี อยู่ เป็น ประการใด แล้ว จึง ได้ ช่วย กัน สนับสนุน และ ดำเนิน การ ปกครอง ใน ส่วน ที่ เป็น หน้าที ของ พลเมือง เพื่อให้ ประเทศ ชาติ ก้าว หน้า ไป สู่ ความ เจริญ สดภาพ ได้ โดย เข้มแข็ง และ รวดเร็ว.

นี้ยแต่ได้เปลี่ยนแปลง การปกครอง เพื่อให้ ประ-

เทศสยามได้ มีรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน
 พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นเวลาล่วง มาเพียง ๔ ปี นับว่า
 เราเพิ่ง จะ ผ่าน เข้า มาใน ระบอบ ประชาธิปไตย จึง
 เป็นที่ รู้สึก กันว่า การ ปกครอง ระบอบ นี้ ยัง เป็น ของ
 ใหม่ สำหรับ พลเมือง อยู่ มาก และ อีก ประการหนึ่ง
 หนังสือ ที่ กล่าว ถึง การ ปกครอง ระบอบ นี้ และ ที่ เกี่ยว
 กับ การ ปกครอง ระบอบ นี้ ซึ่ง เป็น สิ่ง ที่ จำ เป็น ยิ่ง
 สำหรับ พลเมือง ก็มี อยู่ น้อย สำนักงานโฆษณา การ
 ได้ ตระหนัก ถึง ความ จำ เป็น และ ความ พึง ต้อง การ
 ของ พลเมือง ใน ประการ ดัง กล่าว จึง ได้ จัด ให้
 ข้าราชการ ผู้ มีความ รู้ ใน สำนักงานนี้ ช่วย กัน แต่ง
 และ เรียบเรียง หนังสือ “คู่มือพลเมือง” นี้ ขึ้น กล่าว
 อธิบาย ถึง สิ่ง ที่ พลเมือง ต้อง ทราบ และ ควร รู้ เกี่ยว
 กับการ ปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย โดยสังเขป เพื่อ
 ให้ พลเมือง ได้ ศึกษาค้น เป็น เครื่องมือ หา ความ รู้ ใน ทาง
 นี้ อัน เป็น หน้า ที่ ของ ตน ได้ โดยควร จัด ให้ ช่วย กัน ร่วม
 มือ ทำ กิจ ใน อัน ที่ จะ รรโลง ประเทศชาติ ได้ โดยเต็ม

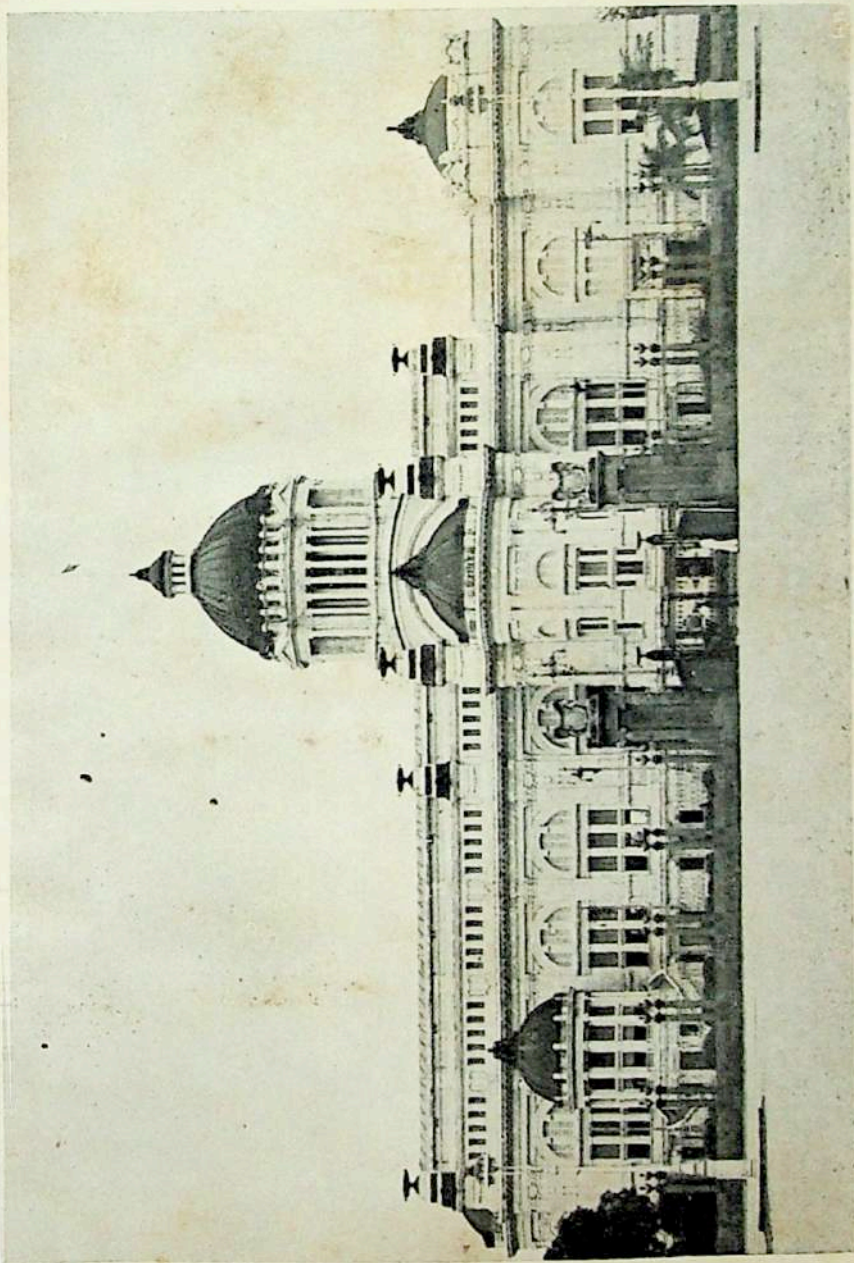
ช

ภาคภูมิ เพื่อให้ถึง ซึ่ง ความเจริญรุ่งเรืองสถิต
สถาพร ต่อไป ทราย เทา อนุวสาน.

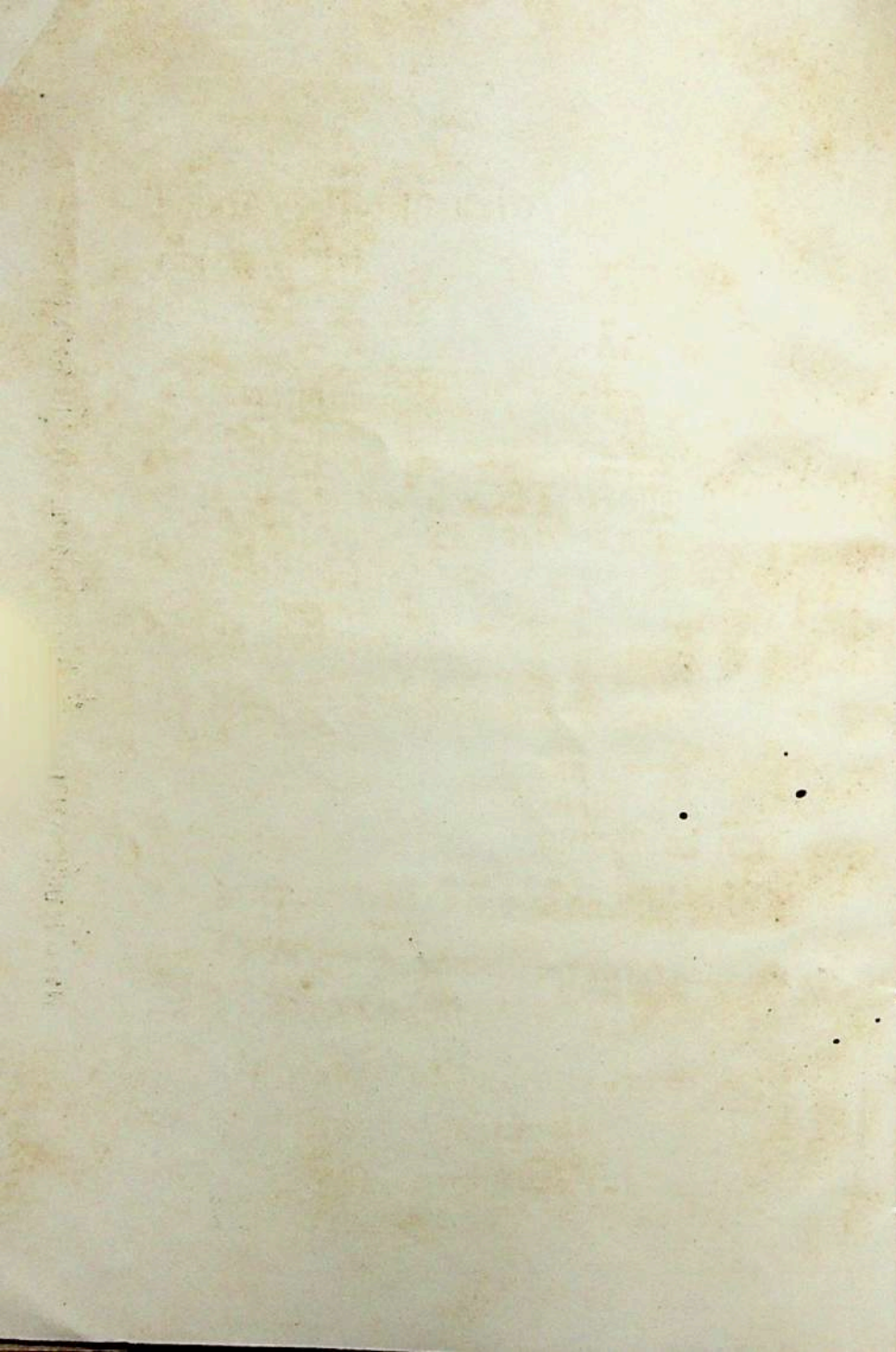
สำนักงานโฆษณาการ.

วันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระที่นั่งอัมรินทร์สมาคม ซึ่งใช้เป็นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

สารบาญ

	หน้า
บทที่ ๑ ชาติ	๑
๑. ชาติคือ มนุษย์ที่รวมกันเป็นหมู่คณะ	๑
๒. ชาติคือ ครอบครัวยุใหญ่ครอบครัวยุหนึ่ง	๔
๓. ชีวิตของ ชาติ เป็น สิ่ง ที่ สืบเนื่อง ติดต่อกันไม่รู้รัก สิ้นสุด ความมั่นคงของชาติ อยู่ตรงที่ ทุกคนมีจิตต์ใจร่วมกันอยู่เสมอ	๕
๔. ความรักชาติเป็นนิสัย ประจำตัวของบุคคลทุกคน	๘
บทที่ ๒ ประเทศ	๑๑
๑. ประเทศคือ ชาติ ซึ่ง มีรัฐบาลปกครอง	๑๑
๒. หน้าที่ ของ ประเทศ	๑๒
(๑) การรักษาความปลอดภัยให้แก่พลเมือง	๑๓
(๒) จัดทำกิจการซึ่งเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์บางอย่าง	๑๓
(๓) ส่งเสริมฐานะของพลเมืองให้ดีขึ้น	๑๔

บทที่ ๓ พลเมือง	๑๖
๑. พลเมือง คือผู้มีสิทธิและหน้าที่อย่าง พร้อมบริบูรณ์	๑๖
๒. พลเมืองมีสภาพต่างกับทาส	๑๗
๓. พลเมืองในสมัยรัฐธรรมนูญต่างกับ พลเมืองในสมัยที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ	๑๘
บทที่ ๔ สิทธิของพลเมือง	๒๒
๑. สิทธิของพลเมืองแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ ความเสมอภาคและความเป็น อิสระ	๒๒
๒. ความเสมอภาคหรือสัมภาพมี ๕ ประการ	๒๓
(๑) ความเสมอภาคในกฎหมาย	๒๔
(๒) ความเสมอภาคในการเข้ารับราชการ	๒๔
(๓) ความเสมอภาคในการเสียภาษี	๒๕
(๔) ความเสมอภาคในการเป็นทหารของประเทศ	๒๕
(๕) ความเสมอภาคในการเลือกตั้งผู้แทน และในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน	๒๖

๓. ความเป็นอิสระ หรือ เสรีภาพ มี
๘ ประการ

(๑) เสรีภาพในร่างกาย	๒๗
(๒) เสรีภาพในเคหสถาน	๒๗
(๓) เสรีภาพในการอาชีพ	๒๗
(๔) เสรีภาพในทรัพย์สิน	๒๗
(๕) เสรีภาพในการถือศาสนา	๒๗
(๖) เสรีภาพในการประชุมและการสมาคม	๒๗
(๗) เสรีภาพในการพูดการเขียนและการโฆษณา	๒๘
(๘) เสรีภาพในการศึกษาอบรม	๒๘

บทที่ ๕. การปกครองของสยามในสมัย

ปัจจุบัน—รัฐธรรมนูญ

๓๓

๑. การปกครองของประเทศไทยในสมัย ก่อน เรียกว่า สมบูรณาญาสิทธิราชย์	๓๓
๒. ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลง การ ปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕	๓๕

๓. รัฐธรรมนูญ เป็น กฎหมาย สูง สุด ซึ่ง
วาง หลักเกณฑ์ การ ปกครอง ของ
ประเทศ ๓๗
๔. รัฐธรรมนูญ เป็น กฎหมาย สูง สุด มี
ความ สำคัญ กว่า กฎหมาย อื่น ๆ และ
จะ แก้ไข ได้ โดย ยาก ๓๘
๕. รัฐธรรมนูญ ของ เรา ได้ ประสพ
อุปสรรค มา แล้ว ๒ ครั้ง ๔๐

บทที่ ๖ อำนาจอธิปไตย ๔๔

๑. อำนาจอธิปไตย มา จาก ขวงชนชาว
สยาม ๔๔
๒. อำนาจอธิปไตย ประกอบ ด้วย อำนาจ
๓ ชนิด ๔๔
๓. ราษฏรชาวสยาม ใช้ อำนาจอธิปไตย
โดย ทาง ผู้ แทน ๔๖

บทที่ ๗ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ๔๘

๑. ใน ครั้ง แรก ประเทศสยาม มี การ เลือก

๕. ผู้แทนราษฎรโดยทางอ้อม แต่ใน
ปัจจุบันนี้ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรได้
เป็นไปโดยทางตรงแล้ว ๔๘

๒. การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรกระทำกัน
โดยแย่งชิงที่ของ ประเทศ ออกเป็น
“เขตต์เลือกตั้ง” ในเขตต์เลือกตั้ง
แห่งหนึ่งย่อมประกอบด้วย “หน่วยลง
คะแนน” หลายหน่วย ๔๙

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติ
ครบถ้วนตามกฎหมาย ว่าด้วยการ
เลือกตั้ง ๕๐

๔. ผู้แทนราษฎร คือ ผู้สมัครรับเลือก
ตั้งซึ่งได้รับคะแนนมากที่สุด จาก
ราษฎรในเขตต์เลือกตั้ง ๕๑

๕. การเลือกตั้งไม่เป็นเพียงสิทธิของ
ราษฎร อย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมี
เช่นหน้าที่ ซึ่งราษฎรไม่ควรจะทวง
เสียโดยไม่จำเป็นด้วย ๕๕

บทที่ ๙ อำนาจนิติบัญญัติ—สภาผู้แทน

ราษฎร

๑. สภาผู้แทนราษฎร ในขณะ^{นี้} ประกอบด้วย^{นี้} ประกอบด้วย^{นี้} สมาชิก ๒ ประเภท คือ ประเภท^{นี้} ที่ ๑ ราษฎร^{นี้} เลือก^{นี้} และ ประเภท^{นี้} ที่ ๒ พระมหากษัตริย์ทรงตั้ง
๒. สภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ ออก^{นี้} กฎหมายและควบคุมคณะรัฐมนตรี
๓. สภาผู้แทนราษฎร มีอายุคราวละ^{นี้} ๔ ปี^{นี้} และมีการประชุมสามัญ^{นี้} อย่างน้อยปีละหนึ่งสมัย
๔. การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเป็น^{นี้} การเปิดเผยโดยให้มหาชนเข้าฟังได้
๕. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใ้รับ^{นี้} ความคุ้มครองเป็นพิเศษ
๖. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทน^{นี้} ของปวงชนชาวสยาม มิใช่^{นี้} แทน^{นี้} แต่เฉพาะผู้ที่เลือก^{นี้} ตนขึ้นมา

๕๗

๕๘

๖๐

๖๑

๖๒

๖๔

๖๕

บทที่ ๙ การจัดทำพระราชบัญญัติ

๖๙

๑. ผู้มีสิทธิเสนอร่าง พระราชบัญญัติ
ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา
ได้ คือ คณะรัฐมนตรีและสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร

๖๙

๒. ตามปกติสภาผู้แทนราษฎร จะ
ต้องพิจารณา ร่าง พระราชบัญญัติ
ทุกเรื่อง เป็น ๓ วาระ ต่าง กัน เว้น
แต่ เป็นเรื่องก่อนที่มีผู้ร้องขอให้
พิจารณาทั้ง ๓ วาระ รวดเดียวกัน

๗๐

๓. ร่าง พระราชบัญญัติที่ สภา ผู้แทน
ราษฎรได้ ลง มติ แล้ว จะ เป็น
กฎหมายใช้บังคับแก่ ประชาชนได้
ต่อ เมื่อ ประกาศโฆษณาใน หนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา แล้ว

๗๒

บทที่ ๑๐ อำนาจบริหาร—รัฐบาล

—พระมหากษัตริย์

๑. รัฐธรรมนูญ เทศก พระมหากษัตริย์
ชนไว้ เหนือปวงชน ๗๕
๒. พระ มหากษัตริย์ ทรง มี พระราช
อำนาจ มากหลาย แต่ทรงใช้
พระราช อำนาจ เหล่านี้ แต่โดย บท
บัญญัติ แห่ง รัฐ ธรรมนูญ ๗๖
๓. เมื่อพระมหากษัตริย์ จะทรงบริหาร
พระราชภาระต่าง ๆ ไม่ได้ ก็ ต้อง
ตั้ง บุคคล หนึ่ง หรือหลาย คน เป็น
คณะ ชนไว้ เป็น ผู้สำเร็จ ราช การ
แทน พระองค์ ๗๗
๔. การสืบราชสมบัติ นั้นต้องเป็นไปโดย
นัยแห่งกฎหมายที่เรียกว่า ด้วย การ
สืบราชสันตติวงศ์ และประกอบด้วย
ความเห็นชอบ ของ สภาผู้แทน
ราษฎร ๗๘

บทที่ ๑๑ อำนาจบริหาร—รัฐบาล—

คณะรัฐมนตรี

๘๒

๑. พระมหากษัตริย์ ทรง ตั้ง คณะรัฐมนตรี ซึ่ คณะ หนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรี อย่าง น้อย ๑๕ นาย อย่าง มาก ๒๕ นาย ๘๒
๒. คณะรัฐมนตรี เป็นผู้ บริหาร ราชการ แผ่นดิน ๘๓
๓. คณะรัฐมนตรี แบ่ง แยก กัน ไป บัง ค้ำ บัญชา รับ ฝึ ก ชอ บ ราชการ ใน กระทรวง ต่าง ๆ ๘๔
๔. ใน การ บริหาร ราชการ แผ่นดิน คณะรัฐมนตรี ต้อง ปฏิบัติ หน้าที่ ด้วย ความ ใฝ่ ใจ ของ สภา ผู้ แทน ราษฎร และ ต้อง รับ ฝึ ก ชอ บ ร่วม กัน ใน นโยบาย ทั่วไป ต่อ ไป สภา ผู้ แทน ราษฎร ๘๕

บทที่ ๑๒ อำนาจตุลาการ—ศาล

๘๘

๑. ศาลยุติธรรม มีอำนาจและหน้าที่
วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่าง
บุคคลและลงโทษผู้ประพฤตินอก
กฎหมาย

๘๙

๒. การพิจารณาพิพากษาคดีเป็น
อำนาจของศาลโดยเฉพาะและ
ผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการ
พิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตาม
กฎหมาย

๙๐

๓. ศาลยุติธรรม แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น
คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และ
ศาลฎีกา ซึ่ง เป็น ศาลสูง สุด
ศาลชั้นต้น

๙๑

๙๓

ศาลชั้นต้น สำหรับ จังหวัด พระนคร
และ ธนบุรี ในปัจจุบัน มีดังนี้

(๑) ศาลแขวง

๙๓

ศาลแขวงพระนครใต้

๙๓

ศาลแขวงพระนครเหนือ

๗๔

ศาลแขวงธนบุรี

๗๔

(๒) ศาลแพ่ง

๗๔

(๓) ศาลอาญา

๗๔

ศาลชั้นต้นสำหรับหัวเมือง

๗๔

ศาลอุทธรณ์

๗๔

ศาลฎีกา

๗๕

๔. ศาลทำการพิจารณาพิพากษาคดี
โดยเด็ดขาด และ อำนวยความ
ยุติธรรมแก่ประชาชนโดย การ
ให้เปล่า

๗๖

บทที่ ๑๓ ระเบียบราชการบริหาร

๑๐๐

๑. ราชการ บริหารแห่งราชอาณาจักร
สยาม จักรเยียบ แบ่งแยกออกเป็น
ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการ
บริหาร ส่วนภูมิภาค และราชการ
บริหาร ส่วนท้องถิ่น

๑๐๐

๒. ราชการบริหาร ส่วนกลาง จักรเยียบ
 แบ่ง ออกเป็น กระทรวง หรือ ทะบวง
 การเมือง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่า
 กระทรวง ๑๐๒
- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี ๑๐๔
- (๒) กระทรวงกลาโหม ๑๐๔
- (๓) กระทรวงการคลัง ๑๐๔
- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ ๑๐๕
- (๕) กระทรวงเกษตรธิการ ๑๐๕
- (๖) กระทรวงธรรมการ ๑๐๕
- (๗) กระทรวงมหาดไทย ๑๐๕
- (๘) กระทรวงยุติธรรม ๑๐๖
- (๙) กระทรวงเศรษฐกิจ ๑๐๖
๓. ราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค จักร
 เยียบ แบ่ง ออกเป็น จังหวัดและ
 อำเภอ ๑๐๗
๔. ราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่นจำแนก

ชอกเข็นเทศบาล ตำบล เทศบาล	
เมือง เทศบาลนคร และสหเทศบาล	๑๑๐
(๑) เทศบาลตำบล	๑๑๐
(๒) เทศบาลเมือง	๑๑๑
(๓) เทศบาลนคร	๑๑๒
(๔) สหเทศบาล	๑๑๒

บทที่ ๑๔ การต่างประเทศ ๑๑๙

๑. ประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่
ย่อมมีการติดต่อพึ่งพาอาศัยซึ่ง
กันและกัน อยู่เสมอ ๑๑๙
๒. กระทรวง การต่างประเทศ เป็นผู้
รักษา ความสัมพันธ์ในทาง การ
เมืองและทางการค้าขายระหว่าง
สยาม กับ นานา ประเทศ ๑๒๐
๓. กระทรวง การต่างประเทศ มีเจ้า
หน้าที่คอยทำการระวังรักษาสิทธิ
และผลประโยชน์ของประเทศสยาม
ประจำ อยู่ใน ต่าง ประเทศ ๑๒๑

บทที่ ๑๕ การป้องกันประเทศ

๑๒๔

๑. ประเทศทุกประเทศจำเป็นต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน และเพื่อป้องกันความเป็นเอกราชของ ตน ๑๒๔
๒. กระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการทหาร และวางแผนการป้องกันประเทศ ๑๒๖
๓. ชายไทยมีหน้าที่ของเขารับราชการทหาร ด้วยตนเอง ทุกคน จะให้ผู้อื่นแทนไม่ได้ ๑๒๘
๔. ทางราชการทหารได้ จัดตั้งหน่วยฝึกเยาวชน สำหรับ ขบรม วิชาการทหารแก่เยาวชนขึ้น เพื่อให้มีความรู้วิชาการรบ สามารถทำประโยชน์ในการป้องกันประเทศได้ เมื่อสงครามจำเป็น ๑๓๓

บทที่ ๑๖ ภาษี

๑๓๘

๑. บุคคล มี หน้า ที่ ต้องเสีย ภาษี เพื่อ
ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายทั่วไป ของ ประ
เทศไทย เสมอภาค กัน ๑๓๘
๒. สภา ผู้แทนราษฎร เป็น ผู้ให้ความ
ยินยอมเห็นชอบในการตั้งเก็บภาษี ๑๔๐
๓. ภาษี แบ่ง ออก เป็น ๒ จำพวก คือ
ภาษี ทาง ตรง และ ภาษี ทาง ซ้อม ๑๔๑

บทที่ ๑๗ งบประมาณของประเทศ

๑๔๔

๑. งบประมาณ คือ การ กำหนด ค่า
คะเนรายได้ และ รายจ่าย ประจําปี
ของ ประเทศไว้ ล่วง หน้า ๑๔๔
๒. สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ควบคุมการ
เงิน ของ ประเทศ ๑๔๕
๓. ฐานะ การ เงิน ของ ประเทศสยาม
ใน สมัย รัชกาล ๕ มั่นคง ชัน ๑๔๗

บทที่ ๑๘ การศึกษาของพลเมือง ๑๕๐

๑. พลเมืองทุกคนมีหน้าที่ของศึกษาหาความรู้ เพื่อประโยชน์ในทางอาชีพซึ่งตนจำต้องกระทำ และเพื่อประโยชน์แก่ประเทศบ้านเมืองด้วย ๑๕๐
๒. พลเมืองทุกคนพึงได้รับการศึกษาทั้ง สอง สถาน คือ สามัญศึกษา กับ อาชีวศึกษา ๑๕๒
๓. สามัญศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย เมื่อเด็กเรียนจนใจจบแล้ว ก็อาจเข้าศึกษาวิชาชีพหรืออาชีวศึกษา ต่อ เพื่อใช้ เป็น ความรู้สำหรับ ประกอบ การทำ มา หา กิน ต่อไปได้ ๑๕๔
  - (๑) ประถม ๑๕๕
  - (๒) มัธยมต้น ๑๕๖
  - (๓) มัธยมปลาย ๑๕๗

๔. อุดมศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพ
ชั้นสูงสุด แต่ผู้ที่ จะเข้าเรียนได้
ต้องสำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษา
เสียก่อน ๑๕๘

๕. ประเทศ มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่
พลเมือง มีอำนาจบังคับให้เข้า
เรียน และควบคุมการอบรมสั่ง
สอนกุลบุตรกุลธิดาในสถานศึกษา
ทั้งปวง ๑๖๑

บทที่ ๑๗ ประเทศสยามภายใต้

รัฐธรรมนูญ ๑๖๕

๑. ประเทศ สยาม ในปัจจุบันเป็น ราชอาณาจักร อันหนึ่ง อันเกี่ยวกัน จะ
แบ่งแยกมิได้ ๑๖๕

๒. ในสมัยรัฐธรรมนูญ พลเมืองย่อม
มีหน้าที่ ต่อ ประเทศ มาก หลาย ๑๖๘

(๑) พลเมืองต้องมีความรักชาติ ๑๖๘

(๒) พลเมืองต้องเคารพต่อกฎหมาย	๑๗๐
(๓) พลเมืองต้องศึกษาหาความรู้	๑๗๑
(๔) พลเมืองต้องเป็นทหาร	๑๗๑
(๕) พลเมืองต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศ	๑๗๑
(๖) พลเมืองมีหน้าที่ต้องทำงาน	๑๗๒
(๗) พลเมืองมีหน้าที่ต้องไปลงคะแนน	

เลือกตั้งผู้แทนของตน ๑๗๒

๓. การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีเลิศ แต่ผลร้ายย่อมมีได้ เมื่อพลเมืองไม่รู้จักใช้สิทธิซึ่งตนได้รับจากการปกครองแบบนี้ และเมื่อสภาพผู้แทนราษฎรไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยชอบธรรม ๑๗๔

บทที่ ๒๐ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๑๗๒

๑. ประเทศทุกประเทศจักต้องมีหน้าที่เคารพต่อสิทธิซึ่งกันและกัน หน้าที่

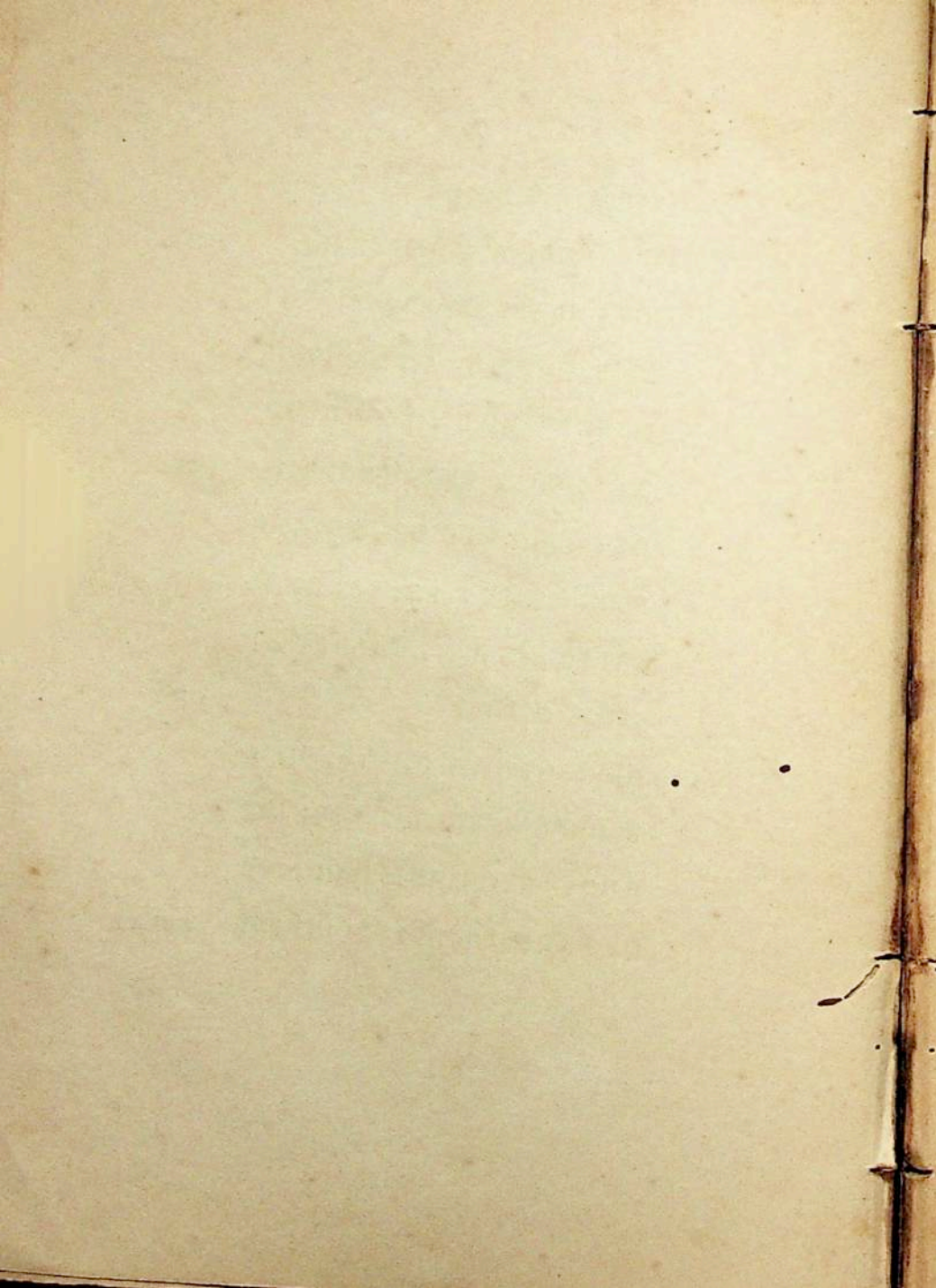
ระหว่างประเทศเหล่านี้ มีบัญญัติ

อยู่ในกฎหมาย ระหว่างประเทศ ๑๘๒

๒. ประเทศทุกประเทศย่อมต้องพึงพา
อาศัยและ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน
อยู่เสมอ ไม่มี ประเทศใดที่จะตั้ง
อยู่ได้แต่ลำพังตนเองโดยสมบูรณ์ ๑๘๔

๓. สยามเป็นประเทศเอกราชแท้
ความเป็นเอกราชของ สยาม
ข้าง อย่างไรก็ดี ถูก จำกัดโดยสัญญา
ระหว่างประเทศ ๑๘๗

๔. สันนิบาตชาติ เป็น สมาคมระหว่าง
ประเทศต่าง ๆ ที่ได้ ตั้ง ขึ้น เพื่อ
ส่งเสริม สันติภาพของโลกและให้
ความปลอบภัยแก่ประเทศทั้งหลาย ๑๙๓

คู่มือพลเมือง

บทที่ ๑

ชาติ

๑. ชาติคือมนุษย์ที่รวมกันเป็นหมู่คณะ.—

มนุษย์ทุกคนไม่มีคนใดที่จะครองชีวิตอยู่โดดเดี่ยว
ได้ ถ้าทุกคนพอใจแยกกันอยู่ตามลำพัง เชื้อ
สายของมนุษยชาติก็จะสูญสิ้นไปเสียหมดแล้ว
และโลกเราก็จะไม่มีคนอาศัยอยู่เลย ด้วย
เหตุนี้จึงเป็นวิสัยของมนุษย์ที่นิยมรวมกันอยู่เป็น
หมู่เป็นพวก เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่
นิยมต่างคนต่างแยกกันอยู่ หมู่คณะซึ่งแสดง
ให้เห็นว่ามนุษย์จำต้องอยู่ร่วมกันนั้นก็คือครอบครัว
ครอบครัวนี้เป็นหมู่คณะขั้นเดิมของมนุษย์
มนุษย์ในยุคดึกดำบรรพ์ต่างก็แยกกันอยู่เป็นครอบครัว
เล็ก ๆ ครั้นมาภายหลังเหตุการณ์หลาย
อย่างบังคับให้ค่อย ๆ เข้ามารวมกัน เช่นการจับปลา

หรือ การ ล่า สัตว์ ๕๓ คัด ผด เคียง ลง หรือ เกิด โรค
 ระบาด ขึ้น ใน เขต คัด แหวง ไค ทำให้ มนุษย์ ซึ่ง อาศัย
 อยู่ใน เขต คัด แหวง นั้น ของ ละทิ้ง ไป หา ที่ นิ่ง ยั้ง แห่ง อื่น
 ท้อง ดิน ไค ซึ่ง การ หา ที่ นิ่ง สะทวัก สบาย ทั้ง ดิน
 นั้น ก็มี มนุษย์ หลาย ครอบ คริว มา ตั้ง ถิ่น ฐาน รกราก
 อยู่ เมื่อนาน เข้า ครอบ คริว ต่าง ๆ เหล่า นี้ ก็ เพิ่ม ความ
 สัมพันธ์ สนิท สนม กัน ขึ้น โดย ที่ ต้อง ติด ต่อ อาศัย กัน อยู่
 เสมอ คน ใน ครอบ คริว หนึ่ง ไป แต่ง งาน กับ คน ของ
 อีก ครอบ คริว หนึ่ง และ เกิด บุตร หลาน เกี้ยว โยง
 เป็น วง ศาคณาญาติ กัน ใน ระหว่าง ครอบ คริว ต่าง ๆ ทั้ง นี้
 บรรดา ครอบ คริว ซึ่ง ใน ชัน เติม แยก กัน อยู่ นั้น ก็ มา
 รวม กัน เป็น ครอบ คริว ใหม่ ซึ่ง ใหญ่ ขึ้น เมื่อ ชุม มุม
 ชน ขยาย ตัว ออก ไป ด้วย อาหาร เช่น นี้ จึง เกิด ความ
 จำเป็น ที่ จะ ต้อง แย่ง แยก งาน กัน ทำ ทุก ๆ คน จะ
 ไป ทำ การ งาน อย่าง เดียว กัน ไม่ได้ จึง ต่าง ก็ หัน
 ไป ทำ การ งาน ตาม ที่ คน หนึ่ง คัด แต่ก็ คง เป็น ประโยชน์

แก่ หมู่คณะ ทั้ง นี้ บาง คน ก็ ทำ เครื่อง นุ่ง ห่ม บาง
 คน ก็ เป็น ช่าง ฝีมือ บาง คน ก็ เป็น หมอ รักษา โรค
 บาง คน ก็ เป็น ผู้ ขอบ ถิ่น ภยันตราย ต่าง ๆ ให้ ๆ ต.

การ ที่ มนุษย์ ใน ชุมชุม ชน ต้อง แยก แยก หน้า ที่
 กัน ทำ เช่น นี้ ทำให้ เกิด ความ จำ เป็น ที่ จะ ต้อง
 พึ่ง พา อาศัย ชง กัน และ กัน มาก ชน เช่น คน เจ็บ บ่วย
 ก็ ต้อง อาศัย หมอ หมอ ก็ ต้อง อาศัย ช่าง ฝีมือ
 เกี่ยวโยง กัน ไป ไม่ มี ที่ สิ้น สุด และ ยิ่ง วัน ก็ ยิ่ง มี
 ครอบครัวยุคใหม่ ๆ มา สวม ทบ เพิ่ม จำนวน ชน เรื่อย ๆ ถึง น
 เมื่อ เวลา ล่วง ไป หลาย ชั่ว ชายุ คน ชุมชุม ชน ซึ่ง ใน
 ชน เดิม ประกอบ ด้วย ครอบครัวยุค เพียง ครอบครัวยุค เดียว
 ก็ ขยาย ตัว กว้าง ขวาง ออก ไป ถึง แต่ หมู่คณะ เล็ก น
 เป็น หมู่คณะ ใหญ่ ผู้ ที่ เกิด มา ใน ชน หลัง ก็ มีความ
 สัมพันธ์ สนิท สนม กัน มาก ชน ภาษา ที่ พูด ก็ กลาย
 เป็น อย่าง เดียว กัน มี ชน ขรรวม เขียว เหมือน กัน
 และความ คิดอ่าน ทำนอง เดียว กัน ตลอด จน นิสัย

ใจคอ ก็ คล้าย คลึง กัน และบางที ก็ มี ชาติ ชาติ หรือ
ศาสนา เกี่ยวกัน อีก ด้วย เมื่อ คณะ บุคคล ดัง กล่าว
แล้ว ก็ได้ เข้า ตั้ง อยู่ใน ดินแดน แห่ง ไต แห่ง หนึ่ง มี คน
แน่น อนแล้ว เราก็ เรียก คณะ บุคคล นั้น ว่า “ชาติ.”

๒. ชาติ คือ ครอบครัวยุใหญ่ ครอบครัวยุหนึ่ง.—

ตาม ที่ได้ กล่าว มา นี้ จะ เห็น ได้ ว่า ชุม หมู่ ชน
ใน ชัน เติม ก็ เป็น เพียง ครอบ ครว เล็ก ๆ ครอบ ครว
หนึ่ง เท่านั้น ต่อ มา จึง ขยาย ตัว ใหญ่ ไต จน
กลาย เป็น ชาติ ชัน ใน ภาย หลัง ดัง นี้ จึง ได้ มี ผู้
ให้ความหมาย เป็น เเชิง เปรียบ เทียบ อย่าง กว้าง ๆ ว่า
“ชาติ ก็ คือ ครอบครัวยุใหญ่ ครอบครัวยุหนึ่ง นั้นเอง”
เพราะ สมาชิก ของ ชาติ ก็ มี สาย สัม พัน รัศ มี กัน
ไว้ คู่จ สมาชิก ของ ครอบ ครว คือ ทุก ๆ คน
เป็น ผู้ สืบ เชื้อ สาย มา จาก บรรดา บรรพบุรุษ เกี่ยวกัน
อาศัย อยู่ใน ดินแดน แห่ง เดียวกัน พูด ภาษา เหมือน

กัน ถึง ศาสนา เดียว กัน * มี ส่วนได้ เสีย ร่วม กัน
 มี ความ คล้าย คลึง กัน ใน ส่วน จิตต์ ใจ และ ร่าง กาย
 สิ่ง เหล่า นี้ ย่อม ทำให้ เกิด มี มิตร จิตต์ มิตร ฌันท์ และ
 ความ รักใคร่ เชื้อน ทุ ต่อ กัน ซึ่ง จะ แสวง ออก มา ให้
 เห็น ได้ อย่าง ชัด แจ่ม ใน บาง โอกาส เช่น เมื่อ คน ร่วม
 ชาติ ไป พย ะ กัน ใน ต่าง ประเทศ แม้ จะ ไม่ เคย รู้
 จัก กัน มา ก่อน ก็ ตาม ก็ ย่อม แสวง ความ รู้ สัก
 รัก ใคร ชึ่ง กัน และ กัน.

๓. ชีวิตของชาติเป็นสิ่งที่สืบเนื่องติดต่อกัน

ไปไม่รู้จักสิ้นสุด ความมั่นคงของชาติอยู่ตรง

* ให้ เข้าใจ ว่า ภาษา และ ศาสนา นั้น มิ ได้ เป็น การ แสวง ถึง การ มี สัญชาติ
 เดียว กัน เสมอ ไป คน ที่ พูด ภาษา เดียว กัน หรือ คน ที่ ถิ่น ศาสนา เหมือน กัน
 อาจ เป็น คน ต่าง ชาติ กัน ก็ได้ และ โค่น ฆตรง กัน ข้าม คน ที่มี สัญชาติ เดียว กัน
 อาจ พูด ภาษา ต่าง กัน หรือ มี ถิ่น ศาสนา ต่าง กัน ก็ได้ ไม่ จำ เป็น จะ ต้อง เหมือน กัน
 ทั้งหมด เพราะ เมื่อ ต่าง แยก ย้าย ไป อยู่ ทั่ว โลก กัน ภาษา ที่ พูด หรือ ศาสนา ที่
 ถิ่น ย่อม กลับ กลาย เปลี่ยน แปลง ไป ได้ ยิ่ง นาน วัน เข้า ก็ กลาย เป็น อีก ภาษา
 หนึ่ง หรือ อีก ศาสนา หนึ่ง ต่าง หาก.

ทุกคน มีจิตต์ ใจร่วม กัน อยู่เสมอ.— คน ทุก ๆ

รุ่น ที่ เกิด มา ย่อม เป็น ผู้ สืบ ชีวิต ของ ชาติ โดย มี
 สาย สัมพันธ ผูก มัด ติด ต่อ กับ บรรพ บุรุษ และ ชน รุ่น
 หลัง อยู่เสมอ ชีวิต ของ ชาติ จึง ทรง อยู่ ใต้ โดย นัยนี้.

สิ่ง ที่ ทำให้ ชาติ มีมั่นคง และ ยั่งยืน มี ให้ ชาติ ต้อง
 คุ้มกัน สันไป นัน คือ ความ มี ใจร่วม กัน เป็น ชั้นหนึ่ง
 ชั้น เดียว อยู่เสมอ ซึ่ง เกิด จาก เหตุ ๒ ประการ
 อันได้ แก่ ความ ทรง จำ ใน ประวัติการณ ของ ชาติ ที่ ล่วง
 มา แล้ว และ ความ ประสงค์ ที่ จะ รักษา ไว้ ซึ่ง กอง
 สัมบัติ ของ ชาติ ที่ ตกทอด มา ยัง เรา.

ก่อน ที่ ชาติไทย จะ ใต้ ตัง มีน เป็น ชก แผลน อยู่ ใน
 คิน แคน ที่ เรียก ว่า สยาม ประเทศ สืบ มา จน ทุกวันนี้
 นั้น บรรพบุรุษ ของ เรา ได้ พลี ชีวิต และ เลือด เนื้อ
 ทำ การ ยั่งยืน ศัตรู ที่ มา รุก ราน เพื่อ รักษา ไว้
 ซึ่ง ความ เป็น เอกราชรัฐ ของ บ้านเมือง หลาย ครั้ง
 ที่ ชาติไทย ต้อง ตกไป อยู่ ใต้ อำนาจ ของ ชาติอื่น แต่

ด้วย ความ พยายาม และ ด้วย ความ เสีย สละ ชัยใหญ่
 หลวง แห่ง บรรพบุรุษ ของ เรา ชาติไทย จึง ได้ หลุด
 พัน จาก อำนาจ ของ ชาติ ชน มา ได้ ความ หลัง ของ ชาติ
 ย่อม มี มาก มาย ซึ่ง บางที ก็ ทำให้ เรา รู้ สึก ชม ชื่น
 บางที ก็ ทำให้ เรา รู้ สึก ปลื้ม มี ติ เพราะ ความ ทุกข์
 หรือ ความ สุข ของ ชาติ ก็ คือ ความ ทุกข์ หรือ ความ
 สุข ของ เรา ทั้ง หลาย บรรพบุรุษ ทุก รุ่น ของ เรา ได้
 มอขผล แห่ง ความ เจริญ รุ่งเรือง ไว้ ให้ แก่ ชาติ ซึ่ง
 เรา ผู้ เป็น ชน รุ่น หลัง ต้อง ทำ นุ บำ รุง รักษา ให้ ถาวร
 ยิ่ง ขึ้น ต่อ ไป ความ ทรง จำ ใน ประวัติ การ ณ์ ของ ชาติ
 แต่ หน หลัง ก็ ติ ความ ประสงค์ ที่ จะ รักษา ไว้ ซึ่ง
 กอง มฤคก ที่ ตก ทอด มา ยัง เรา ก็ ติ เหล่า นี้ ย่อม
 ผูก พัน ผู้ รัก ชาติ ไว้ ด้วย กัน ทำให้ ทุก คน มีความ
 รู้ สึก อย่าง เดียว กัน มีความ เป็น อยู่ อย่าง เดียว กัน
 ทั้ง นี้ หา ไ้ เห็น ไป โดย การ ยิง คืบ ด้วย กำ ลัง หรือ ด้วย
 อำนาจ กฎหมาย ไม่ แต่ ย่อม เป็น ไป ตาม กาล เวลา
 และ ตาม ธรรม ชาติ ทั้งนี้ จึง มี ข้อ เตือน ความ

รู้สึกของชาติไทยเรา อยู่ ประการ หนึ่ง คือ แม้ ว่า
เรา ต้อง สละ ดินแดน บาง ส่วนของเราให้ แก่ ชาติ อื่น
ไป ด้วย ความ จำใจ ก็ ดี ก็ หา ทำให้ พวก เรา ซึ่ง
อยู่ใน ดินแดน ที่ ต้อง ถูก ตัด ทอน แบ่ง แยก ไป นั้น สัน
ความรู้สึก ว่า เช่น ชน ชาติ เดียว กัน กับ เรา ไม่ เรา
ยัง คง มี หัวใจ ร่วม กัน ต้อง การ เช่น อื่น หนึ่ง อื่น
เดียวกัน อยู่ เสมอ แส่นยานุภาพ หรือ สัญญา ระหว่าง
ประเทศ นั้น แบ่ง แยก ดินแดน ออก ไป ได้ แต่ ไม่
สามารถ แบ่ง แยก จิตต์ ใจ ของ พวก เรา ได้ เลย.

๔. ความรักชาติเป็นนิสัยประจำตัวของ

บุคคลทุกคน.— บุคคล ทุกคน ย่อม มี ความ รัก ชาติ
ของ ตน เป็น ขวรมตา เรา อาจ กล่าว ได้ ว่า ความ รัก
ชาติ นั้น เป็น อุปนิสัย ที่ ติด ประจำ อยู่ กับ ตัว ของ มนุษย์
ตั้งแต่ เกิด มา ที่ เดียว กัน จะ เห็น ได้ ว่า แม้ แต่ เด็ก
เล็ก ๆ ซึ่ง พอรู้อ ความ เมื่อ มี ใคร พุกจา ว่าร้าย ชาติ
ของเขา แล้ว เขา ก็ โกรธ แค้น และ เจ็บ ร้อน แทน เสมอ
ถ้า เรา จะ ถาม คน ทุกคน ว่า ทำไม เขา จึง มีความ

รักชาติ? เขา คง จะ คอบเรา ได้ อย่าง ง่าย ๆ ว่า เพราะ ชาติ เช่น ทรูม ของ บรรดา บุคคล ซึ่ง เขารักใคร่ และ หนี ต่อ หนี ตั้ง แต่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจน จนถึง เพื่อน ข้าง ไกล เคียง และ ผู้ ที่ มี รุปร่าง ผิวพรรณ คล้าย คลึง กัน กับ เขา บุคคล เหล่า นี้ บาง ที่ ก็ พูด ภาษา อย่าง เดียว กัน บาง ที่ ก็ ถิ่น ศาสนา อย่าง เดียว กัน มี ชนบชรรวม เขียม ประเพณีนิสัย ใจคอ กิริยา ท่าทาง ก็ เหมือน กัน กับ เขา ดังนั้น ทำไม เขา จึง จะ ไม่ รัก ชาติ ซึ่ง เช่น ทรูม แห่ง พวก ของ เขา ไว้.

คำถาม.— ชาติ คือ อะไร?— มนุษย์ เรา จะ ต่าง คน ต่าง อยู่ โดย ลำพัง ไม่ได้ หรือ?— ทำไม มนุษย์ จึง ต้อง พึ่ง พา อาศัย ชึ่ง กัน และ กัน?— มี ลักษณะ ลำคัญ อย่าง ไต บ้าง ชึ่ง แสดง ให้ เห็น ว่า มนุษย์ เป็น ชาติ เดียว กัน?— คำ ที่ ก่ ล่า ว่า “ชาติ ก็ คือ ครอบ ครว ใหญ่ ครอบ ครว หนึ่ง” นั้น มีความจริง เพียง ไ?— คน

ชาติเดียวกันอาจพูดภาษาต่างกันหรือถือศาสนาต่าง
 กันได้หรือไม่?— ด้วยเหตุใดชีวิตของชาติจึงเป็น
 สิ่งที่ยึดเหนี่ยวติดต่อกันไปไม่รู้จักสิ้นสุด?— อะไร
 เป็นสิ่งที่ทำให้ชาติมั่นคงไม่ศูนย์สิ้นไป?— ทำไม
 บุคคลจึงมีความรักชาติ?

บทที่ ๒

ประเทศ

๑. ประเทศ คือ ชาติซึ่งมีรัฐบาลปกครอง.—

คำว่า “ประเทศ” บางทีก็มีผู้เรียกกันอีกอย่าง
หนึ่งว่า “รัฐ” ประเทศเกิดขึ้นจากชาติ แต่
ชาติกับประเทศหาเหมือนกันไม่ คงจะเห็นได้ต่อไป.

ในบทที่ ๑ เราได้ทราบมาแล้วว่าชาติคืออะไร
และเกิดขึ้นอย่างไร แต่เพื่อที่จะให้ชาติตั้งอยู่ได้
มั่นคง และมีความสงบเรียบร้อย จะต้อง
กันมิให้คนในชาติขัดแย้ง เบียดเบียน ซึ่งกันและกัน
ต่างคนจะ ต้องไม่ถือเอาแต่ได้ส่วนตัวโดยทำให้ผู้
อื่นต้องเสียหาย จึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
ต้องมีอำนาจสำหรับบังคับบัญชาบุคคลทั้งหลายที่
อยู่ร่วมกัน อำนาจนี้เรียกว่า อำนาจอธิปไตย คือ
อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นเอง ชาติ
ซึ่งมีอำนาจสูงสุดอันจักเป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว

ชาติหนึ่ง ย่อมมีรัฐบาล สำหรับปกครอง ดูแลทุกข์ สุข
รักษาความสงบให้แก่พลเมือง และเราก็เรียก
ชาตินี้ว่า “รัฐ” หรือ “ประเทศ” ได้.

ทั้งนี้ ประเทศจึงเกิดขึ้นจากชาติ หรือ ชน
หนึ่ง ประเทศ คือ ชาติ ซึ่งมีรัฐบาล ปกครอง
ไม่ว่าห้างร้าน ค้าขาย หรือ โรงงาน หรือ ที่ ทำ การ
ใด ๆ ก็ จำเป็นที่จะ ต้อง มีผู้ ใช้ อำนาจ สำหรับ จัด
การ ปกครอง ดูแล รับผิดชอบ ฉะนั้น ชาติ ซึ่ง เป็น ที่
รวม ของ บุคคล มากกว่า หมู่ คณะ หนึ่ง ๆ จึง จำเป็น
ยิ่ง ชนที่ ต้อง มี ผู้ ใช้ อำนาจ สูงสุด บังคับ บัญชา ชาติ
ใด ที่ มิ ได้ มี รัฐบาล เป็น ผู้ ใช้ อำนาจ ปกครอง ชาติ
นั้น ก็ ยัง ไม่ เป็น ประเทศ.

๒. หน้าที่ของประเทศ.— เราได้ทราบแล้วว่า
ประเทศ มีชน เพื่อกัน ค้ำครอง ป้องกัน สิทธิ และ เสรีภาพ
ของ พลเมือง เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและ
ทำ ความเจริญรุ่งเรือง ให้แก่ ชุม หมู่ ชน
ประเทศ จึง มี หน้าที่ ที่ กว้าง ใหญ่ ครอบคลุม มาก หลาย.

เราอาจแบ่ง แยกหน้าที่ ของ ประเทศ ที่ สำคัญ ๆ ออกได้ เป็น ๓ ประเภท คือ วิชา ความ ปลอดภัย จักทำ กิจการ ซึ่ง เกี่ยวกับ สาธารณ ประโยชน์ และ ส่งเสริมฐานะ ของ พลเมือง ให้ดีขึ้น.

(๑) การรักษาความ ปลอดภัยให้แก่ พลเมือง นั้น มี ทั้ง ภายในและ ภายนอก ประเทศ ภายใน คือ ทำเนิการให้ กฎหมาย ของ บ้านเมือง มี ผล บังคับได้ จริง จัง มีตำรวจไว้ สำหรับปราบปรามผู้ ทุจริต คึก มิชอบ มีศาลสำหรับ พิจารณา ข้อพิพาทของพลเมือง มีเรือนจำ สำหรับคุมขัง ผู้กระทำความผิด ภายนอก คือ เป็นผู้ติดต่อกับ ประเทศ ต่าง ๆ ช่วยระวัง รักษาผล ประโยชน์ ของพลเมืองแห่งตนในประเทศอื่น บังคับกัน การ รุกราน จาก ต่าง ประเทศ ฯลฯ.

(๒) กิจ การ ซึ่ง เกี่ยวกับ สาธารณ ประโยชน์ บาง อย่าง ประเทศควรจะได้ เข้า ควบคุม หรือ จักทำ เสียเอง เช่น การรถไฟ การไฟฟ้า การสร้างถนน หนทาง การชุกคุดอง การประปา ฯลฯ เหล่านี้

เป็นต้น เพราะส่วน เช่น กิจการ ที่สำคัญอื่น กระทบ ถึง ความ ปลอดภัย และ ส่วนใดเสีย ของ บ้านเมือง เป็นอัน มาก นอกจากนี้ ประเทศยังมีหน้าที่ให้ การ ศึกษา แก่พลเมือง เพราะเมื่อพลเมือง ใ้รับ การ ศึกษา ทั่ว ถึง กัน แล้ว ชูานะ ของ ประเทศ ก็ย่อม จะเจริญ รุ่งเรือง ยิ่ง ขึ้น.

(๓) ประเทศยังมีหน้าที่ ส่ง เสริม ชูานะ ของ พลเมืองให้ดีขึ้นโดยวิธีช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น ตั้ง โรง พยาบาล สำหรับ รักษา คนเจ็บไข้ เลี้ยงดูคน ชนาคา ที่ ภายใจไม่ สม ประกอบ จนไม่ สามารถ ทำ มา หาเลี้ยง ชีพได้ พยายาม หาหนทางให้ พลเมือง มีงาน ทำ เป็น ต้น.

คำถาม.— ทำไมในหมู่คณะบุคคลต่าง ๆ จึง ต้องมีอำนาจสูงสุดสำหรับบังคับบัญชา?— ชาติกับ ประเทศเหมือนกันหรือไม่?— ประเทศมีชนเพื่อ ประโยชน์อันใด?— หน้าที่ ของ ประเทศมี อะไร

บ้าง?— ประเทศรักษาความปลอดภัยภายในและ
 ภายนอกให้แก่เราด้วยวิธีใด?— กิจการซึ่งเกี่ยวกับ
 สาธารณประโยชน์นั้นมีอะไรบ้าง?— ให้ยกตัวอย่าง
 ให้ดูสัก ๓ ชนิด— ทำไมประเทศจึงต้องเข้าควบคุม
 หรือจัดทำกิจการซึ่งเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์
 เสียเอง?— ประเทศมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่พลเมือง
 หรือไม่?— การส่งเสริมฐานะของพลเมืองมีอย่าง
 ใดบ้าง?

บทที่ ๓

พลเมือง

๑. พลเมือง คือ ผู้มีสิทธิ และหน้าที่อย่าง
พร้อมมูล.— ในฐานที่เราเป็นพลเมืองของประเทศ
สยาม เราย่อมได้รับสิทธิ ทุก ๆ อย่างโดยบริบูรณ์
จาก ประเทศ พลเมือง มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง
จาก กฎหมายของบ้านเมือง มีสิทธิที่จะ
เข้ารับราชการ มีเสรีภาพในการ ทำมาหากิน
พลเมือง จะนับถือ คำนวณ อะไร ก็ได้ มีเสรีภาพ
ที่จะใช้ทรัพย์สินของเขาได้ตามความพอใจ และ
ทุกคน เป็นไทยแก่ตัว เขาจะไปไหน มาไหน ก็ได้
สะดวกโดยไม่มีผู้ใด ชักขวาง หน่วงเหนี่ยว สรรูป
ความว่า ผู้ที่เป็นพลเมือง ย่อมมีสิทธิที่จะทำ
อะไร ๆ ได้ตามชอบใจ แต่จะต้องอยู่ภายในขอบ
เขตของ กฎหมาย สิทธิของพลเมืองเหล่านี้
ประเทศเป็นผู้คุ้มครองมิให้ผู้ใด มาล่วงละเมิด

ได้ ทั้งนี้ พลเมือง จึง ต้อง มีหน้าที่ คอย แทน แก่ ประเทศ คั้ง ที่ จะ ได้ กล่าว ใน บท ต่อ ไป เช่น ต้อง เสีย ภาษี ต้อง บัง คั้น ประเทศ เป็นต้น.

๒. พลเมืองมีสภาพต่างกับทาส.— คนไทยทุก คน ควร จะ ภูมิใจ ใน สถาน ที่ตน เป็น พลเมือง ของ ประเทศ สยาม เพราะ พลเมือง ย่อม ได้ รัย สิทธิ และมี เสรีภาพ โดย บริบูรณ์ ทั้ง นี้ ถ้า จะ เปรียบ กับ ทาส แล้ว จะ เห็น ได้ ว่า มี สถานะ ผิด กัน ไกล ใน ครั้ง ก่อน นั้น คนไทย มี ได้ เป็น พลเมือง ทั้งหมด คือ บาง คน ก็ เป็น พลเมือง และ บาง คน ก็ เป็น ทาส ทาส คือ บุคคล ที่ เป็น ขา หรือ เชื้อ ข่าว ชน อยู่ กับ นาย เงิน พวก เหล่า นี้ ไม่มี สิทธิ และ เสรีภาพ อย่าง ใด เลย ความ เป็น ไป แห่ง ชีวิต ของ ทาส ย่อม สด แล้ว แต่ ความ ประสงค์ ของ ผู้ เป็น นาย นาย จะ สั่ง ให้ ทำ อะไร ทาส ก็ ต้อง ปฏิบัติ ตาม ถ้า ชัก ชืน ก็ ต้อง ถูก บังคับ ด้วย วิธี การ อัน ทารุณ เช่น เมียน กัก ชัง หรือ ทรมาน เป็นต้น

มนุษย์ ซึ่งต้องตกเป็นทาส มีสภาพเหมือนสัตว์เคี้ยวเอื้อง
หรือ พูกง่าย ๆ ว่า เป็นทรัพย์สิน สิ่ง ของ ๆ ผู้เป็นนาย
เพราะ นาย อาจ จะ ขาย ทาส ของ เขา ให้ แก่ ใคร ๆ ไป
ก็ได้ ทาส ไม่มี โอกาส ได้ ใช้ ความ คิด หรือ กำ ลัง
กาย เพื่อ ประโยชน์ ของ ประเทศ หรือ ของ ตนเอง แต่
ต้อง กระทำ ทุก สิ่ง ทุก อย่าง เพื่อ ประโยชน์ ของ บุคคล
ผู้ เป็น นาย บุคคล ที่ จะ ต้อง ตก เป็น ทาส นั้น ตาม
ธรรมคา ก็ เกี่ยว ด้วย หิน สิ้น และ ไม่ มี ความ สามารถ
ที่จะ หา เงิน มา ใช้ ให้ เจ้า หิน ได้ จึง ได้ ยอม ขาย ตัว
ลง เป็น ทาส เมื่อ ตน ไม่มี เงิน มา ได้ ถอน ก็ ต้อง
เป็น ทาส ไป ตลอด ชีวิต แม้ บุตร ของ ผู้ นั้น ก็ ต้อง
ตก เป็น ทาส ตาม บิดา มารดา ไม่ รู้จัก หลุด พัน
ออก ไป ประสพ ความ เป็น อิสสร ะได้ เลย.

ในทุกวันนี้ ทาส ไม่มี แล้ว สาเหตุ ที่ จะ เลิก
ทาส นั้น ก็ เนื่อง จาก ใน สมัย ต่อ ๆ มา คน เรา ได้
รับ การ ศึกษา ที่ ชั้น มี ความ คิด ความ ช่าง ประกอบ
ทั้ง สันตทาน ของ มนุษย์ วัฏการ มี อิสสร ภาพ ก็นวน อยู่

เสมอ รัฐบาลเห็นว่า การมีทาสนั้นเป็นการถ่วง
ความเจริญของประเทศ ฉะนั้นกฎหมายขรรคม การ
ที่เอาบุคคลเป็นจำนวน มากไปใช้ อย่างสัตว์ และ แล
เปลี่ยนชื่อ ชาย กุทรพิสัย ของ นั้น เป็น สิ่งที่ไม่
สมควรทำอย่างยิ่ง ทุก ๆ ประเทศจึงได้เลิกทาสเสีย.

๓. พลเมือง ใน สมัย รัฐธรรมนูญ ต่าง กับ

พลเมืองในสมัยที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ. - แม้ว่าจะ

เลิก ทาส แล้ว ก็ ที่ ฐานะ ของ พลเมืองในสมัยที่
ประเทศยังไม่ มีรัฐธรรมนูญก็ยังไม่ดีขึ้นเท่าใด และ
แตกต่าง กับฐานะของพลเมืองในสมัยที่มีรัฐธรรมนูญ
แล้ว มาก ในครั้ง ก่อน พลเมืองไม่รู้ว่า ตน มีสิทธิ
อย่างไร พลเมืองมีแต่หน้าที่ แทบ ทั้ง นั้น พลเมือง
ไม่มีเสียงในทาง การ เมือง ไม่มีโอกาสได้รู้เห็น
ในการปกครองของประเทศ ในระหว่างพลเมืองด้วยกัน
จากความเสมอภาค พลเมือง ถูก แบ่งแยกออก
เป็นชั้น ๆ เสรีภาพ ของ พลเมือง ก็ เกือบไม่มีเลย

ทั้งนี้ในสมัยที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ คนไทยทุกคน
จึงหาที่มีฐานะเป็นพลเมืองไทยพร้อมมูลไม่

แต่ในทุกวันนี้ ประเทศสยามมีรัฐธรรมนูญ
เป็นหลักปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญได้แสดง
วิธีปฏิบัติ และหน้าที่ของปวงชนชาวสยามไว้ชัดเจน
รัฐธรรมนูญทำลายเครื่องกีดกันที่แบ่งชั้นระหว่าง
บุคคลเสียสิ้นเชิง รัฐธรรมนูญให้ความเสมอภาค
ให้เสรีภาพแก่บุคคลทุกคนโดยทั่วหน้ากัน รัฐ
ธรรมนูญไม่ต้องการให้มีไพร่ มีข้า และ มีข้าว
แต่ต้องการให้ทุกคนเป็นพลเมืองไทยแท้จริง.

คำถาม— พลเมืองคืออะไร?— พลเมืองมีสิทธิ
จะทำอะไรได้ตามชอบใจหรือไม่?— พลเมืองมี
สภาพต่างกับทาสอย่างไร?— ทาสเด็ยวันมีหรือไม่?—
ทำไมทุก ๆ ประเทศจึงเลิกทาสเสีย?— ชนชาวสยาม
ในสมัยที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นพลเมือง

อย่างแท้จริงหรือไม่? — เพราะอะไร? — ในสมัย
ที่เรามีรัฐธรรมนูญเป็นหลักปกครอง ประเทศแล้ว
พลเมืองยังเป็นไพร่ เป็นข้า อยู่หรือไม่?

สิทธิของพลเมือง

๑. สิทธิของพลเมืองแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

คือ ความเสมอภาคและความเป็นอิสระ.—

ได้กล่าวมาแล้วแต่ในบทที่ ๓ ว่า ในฐานที่เรา
เป็นพลเมือง เราย่อมมีสิทธิต่างๆ สิทธิเหล่านี้
มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
โดยชัดแจ้งแล้วเป็นส่วนมาก.

สิทธิของพลเมืองแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ
ความเสมอภาคหรือสัมภาพ และความเป็นอิสระ
หรือเสรีภาพ แต่ให้เข้าใจว่า สิทธิเหล่านี้ย่อม
เป็นไปโดยจำกัด เพราะเหตุว่า พลเมืองทุกๆ คน
ก็ย่อมมีสิทธิเหล่านี้เหมือนกัน สิทธิของคนหนึ่ง
ง อยู่ในเขตที่จำกัดที่จะไม่ทำความเสียหายแก่คน
อื่น สรุปความว่า พลเมืองจะใช้สิทธิของตนได้
บริบูรณ์ก็แต่ภายในขอบเขตของกฎหมายเท่านั้น

จะ ผ่าฟันไม้ได้ หนึ่ง สิทธิ เหล่า นี้ ย่อมไม่ เหมือน กัน
ทุก กาล สมัย อาจ ขยาย ทวี ออกไป หรือ ลด น้อย ลง
ได้ สุด แต่ ความ ต้อง การ ของ ประเทศ ใน สมัย นั้น ๆ ว่า
จะ มี อย่างไร.

๒. ความเสมอภาคหรือสมภาพมี ๕ ประการ

ความเสมอภาค นี้ หมาย ถึง ความเสมอภาค ตาม
กฎหมาย หาได้ หมายความว่า ความเสมอภาค ในการ
มี ทรัพย์สิน เงิน ทอง หรือ ใน สถานะ ความ เป็น อยู่ ของ
บุคคล ไม่ ความเสมอภาค แบ่ง ออก เป็น ๕ ประการ
คือ.

- (๑) ความเสมอภาคในกฎหมาย.
- (๒) ความเสมอภาคในการเข้ารับราชการ.
- (๓) ความเสมอภาคในการเสียภาษี.
- (๔) ความเสมอภาคในการเป็นทหารของประเทศ.
- (๕) ความเสมอภาคในการเลือกตั้งผู้แทน
และในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน.

๑. ความเสมอภาคในกฎหมาย คือ กฎหมาย
 ของ ประเทศย่อม ใช้บังคับแก่ คนทุก คน โดย ไม่ ยก
 เว้น คนใด จะอ้าง สิทธิ เป็น พิเศษ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด
 ไม่ได้ ยศศักดิ์ ชาติ ตระกูล หรือ ทรัพย์สินสมบัติไม่
 เป็น เหตุให้บุคคล ต้อง ปฏิบัติ ตามกฎหมาย แยก ต่าง
 กัน อีกประการ หนึ่ง ศาล ของ ประเทศ มี อำนาจ
 พิจารณาพิพากษาคดีของพลเมืองทั่วไปเป็น อย่าง เดียว
 กัน ผู้ใด จะร้อง ขอให้ ศาล พิเศษ ขึ้น สำหรับ
 พิจารณาคดี ของตนโดย ฉะเพาะ ไม่ได้ แต่ทั้ง นี้ ย่อม
 มีข้อ ยก เว้น ได้ เช่น ทหาร ซึ่ง อยู่ ใต้ บังคับ ของ
 กฎหมาย พิเศษ และ มี ศาล ทหาร สำหรับ พิจารณา
 เพื่อความ สะดวก ในการ บังคับ บัญชา และ รักษา วินัย.

๒. ความ เสมอ ภาค ใน การ เข้า รับ ราชการ
 หมายถึง ความ ว่า บุคคล ทุก คน ย่อม มี สิทธิ ที่ จะ เข้า
 รับ ราชการ ได้ เมื่อ มี คุณสมบัติ ถูก ต้อง ตาม ที่
 กฎหมาย หนด ว่า ด้วย การนั้น กำหนด ไว้ เช่น จะ สมัคร
 เป็น ข้าราชการ พลเรือน ก็ ต้อง มี คุณสมบัติ ครบ

ถนัดตามที่พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน บังไว้ การเข้ารับราชการ ของ ประเทศ เย็ดโอสถ ให้พลเมืองทุกคน ไม่ว่า จะเป็นบุตรหลาน ของผู้ใด จะ มีหรืออยากจนอย่างไรก็ตาม และถือเอา ความ ประพฤติ และ ความ สามารถ เป็นเกณฑ์.

๓. ความเสมอภาคใน การ เสียภาษี คือ พลเมือง มีหน้าที่ ต้อง เสีย ภาษี ให้แก่ประเทศ การ เสียภาษี เท่า กับ เป็น การ รั้ง แย่ง ภาะ ช่วย กัน เสีย ค่าใช้ จ่าย ทั่วไป ของ ประเทศ เช่น ในการ รักษา ความ สงบ เรียบ ร้อย และ การทำ ถนน หนทาง เป็นต้น ค่าใช้ จ่าย เหล่านี้ ประเทศ จำต้อง อาศัย เงินค่า ภาษี ที่ เก็บได้ จาก พลเมือง.

๔. ความเสมอภาคในการ เป็นทหารของประเทศ หมายความว่า พลเมือง จะต้องเข้ารับราชการทหาร โดยทั่วหน้ากัน จะให้ผู้อื่นเข้า เช่นแทนไม่ได้ การ รับราชการ ทหาร เป็น การ ผูกพัน พลเมืองไว้ ของกัน ประเทศในยาม คับขัน และเป็นหน้าที่ อันสำคัญ ซึ่ง พล

เมือง จะ หลีกเลียง หาได้ไม่.

๕. ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง คือ พลเมือง
 ย่อม มีสิทธิไปลง คะแนน เลือกตั้ง ผู้แทน ราษฎร โดย
 ทั่วหน้า กัน ใน เมื่อ มีคุณสมบัติ ตาม ที่กฎหมาย
 ว่า ด้วย การ เลือกตั้ง บัญญัติไว้ เช่น ต้อง มี อายุ
 ๒๐ ปี บริบูรณ์ แล้ว เป็นต้น และนอก จาก นี้ พลเมือง
 ทุกคนเมื่อมีคุณสมบัติตามกฎหมายที่กล่าวแล้ว อาจ
 สมัคร รับเลือกตั้ง เป็น ผู้แทนราษฎร ได้ อีก ด้วย.

๓. ความเป็นอิสระหรือเสรีภาพมิใช่ประการ.—

ความเป็นอิสระหรือเสรีภาพ หมายความว่า พลเมือง,
 ทุกคน มี สิทธิที่ จะ ทำ อะไร ได้ ทุก อย่าง ตาม ความ
 พอใจ แต่การ กระทำนั้น จะต้องไม่เป็นการ ผิด
 กฎหมาย การใช้ สิทธิ ซึ่งมี แต่ จะ ให้ เกิด ความ
 เสีย หาย แก่ บุคคล อื่นนั้น ไม่นับว่า เป็นการ ชอบด้วย
 กฎหมาย การ ที่ ต้อง จำกัด ให้ บุคคล ใช้ เสรีภาพ
 ของตน ภายในขอบเขตที่ แห่ง กฎหมาย นั้น ก็เพราะ

ว่า ถ้าไม่มีชอบเขตต์แล้ว ท่าน ก็ จะใช้สิทธิ ของตน
 ไปในทางที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เช่นคน
 หนึ่งไม่พอใจ อีกคนหนึ่ง ก็จะไป ทำร้ายเอาตาม
 ชอบใจ เพราะ ดิธ ว่า มีเสรีภาพที่จะทำได้ ส่วน
 คน ที่ถูกทำร้าย ก็จะมาแก้แค้นภายหลัง ทั้งนี้
 บ้านเมืองก็จะเกิดความวุ่นวาย พลเมือง จะไม่มี
 อะไร เป็นหลักประกันความ ปลอดภัย ฉะนั้น คำว่า
 เสรีภาพ จึงหมายแต่เพียงว่า จะทำ อะไร ก็ทำได้
 แต่ต้องไม่ ผ่า ฝืน กฎหมาย ของ บ้านเมือง.

เสรีภาพ แบ่ง แยก ออกเป็น ๘ ประการ คือ—

- (๑) เสรีภาพใน ร่างกาย.
- (๒) เสรีภาพใน เศรษฐกิจ.
- (๓) เสรีภาพใน การ อาชีพ.
- (๔) เสรีภาพใน ทวิพย์ สิทธิ.
- (๕) เสรีภาพใน การ ถิ่น ค้ำศาสนา.
- (๖) เสรีภาพในการประชุม และการ สมาคม.

(๗) เสรีภาพในการ พுக การ เขียน และ การ โฆษณา.

(๘) เสรีภาพในการ ศึกษา ขบรม.

๑. เสรีภาพใน ร่างกาย นั้นหมายความว่า บุคคล ทุกคน มี สิทธิ ที่ จะ ใช้ กาย ของ ตน ทำ อะไร ได้ ทุก อย่าง โดย ไม่มี ใคร ชัก ชวง เช่น จะ เดิน ทาง ไป ไหน มา ไหน จะ ทำ กิริยา อาการ ไต ๆ ก็ได้ ตาม ชอบใจ ผู้ ไต จะ มา หน่วง เหนี่ยว กัก ชัง ไม่ได้.

๒. เสรีภาพใน เคหสถาน หมายความว่า ผู้ เป็น เจ้า ของ หรือ ผู้ ปกครอง เคหสถาน มี สิทธิ หวง ห้าม มิ ให้ ผู้ ไต เข้า ไป ก่อ การ รบกวน ทำ ความ รำคาญ เค็ด รอน ใน เคหสถาน ของ ตน ได้.

๓. เสรีภาพในการ อาชีพ หมายความว่า บุคคล ทุกคน มี สิทธิ ที่ จะ ประกอบ การ ทำ มาหา กิน ต่าง ๆ ได้ ตาม ความ พอใจ เช่น จะ เป็น แพทย์ หรือ เป็น ช่าง หรือ เป็น กรรมกร ก็ได้ แต่ มี อาชีพ บาง อย่าง ซึ่ง กฎหมาย ห้าม เช่น การ ค้า สุรา เด็ดอน ผั้น เด็ดอน

เช่นกัน ทำให้ไม่ได้ มิฉะนั้น จะ มีความผิด.

๔. เสรีภาพในทรัพย์สิน หมายความว่า บุคคล
ทุกคน มี สิทธิที่จะใช้ทรัพย์สิน ซึ่ง ตนเป็น เจ้าของได้
ทุก อย่าง ตามใจชอบ เช่น จะ ซื้อขาย แลกเปลี่ยน
ให้ หรือ ทำลาย บุคคล อื่น ซึ่งไม่ มี สิทธิ จะ มา หวง
ห้ามไม่ได้.

๕. เสรีภาพในการ ดื้อค้ำศาสนา หมายความว่า
บุคคล มี สิทธิ จะ เลือกนับถือศาสนาใด ๆ ได้ตามความ
พอใจ โดยไม่ เป็น ภัยคุกคาม ต่อ การ ปกครอง และ
ความ สงบเรียบร้อย และ เมื่อ นับถือ ศาสนาใด แล้ว
ก็ มี สิทธิที่จะ ประกอบ พิธี กรรม ตามลัทธิศาสนา นั้น
ได้ ตามความ พอดีเช่นในการกราบไหว้ ปฏิบัติ และ
บูชา เป็นต้น.

๖. เสรีภาพในการ ประชุม และ การ สหสมาคม
หมายความว่า เมื่อบุคคล หลาย คน ประสงค์จะ เข้า
มา รวม กัน เพื่อ ประกอบ กิจ ใดๆ ใดๆ อย่าง หนึ่ง
ชั่วคราวก็ ย่อม จะทำได้ เช่น ประชุม เพื่อ สนทนา

โต้เถียง กัน ด้วย เรื่องใด ๆ โดย มี วัตถุประสงค์ ชั้นไม่
ผิด กฎหมาย หรือ วัตถุประสงค์ จะรวม กัน ตั้ง ชั้น เป็น
สมาคม ถาวร ก็ได้ แต่ต้องได้ รัขอนุญาต เสีย ก่อน.

๗. เสรีภาพในการพูด การเขียน และการโฆษณา
หมายความว่า บุคคล มี สิทธิ ที่ จะพูด เขียน และ
โฆษณา เพื่อ การใด ๆ ได้ หรือ ร้อง เวียน ขอ
ความ ค้ำครอง บังคับ จาก รัฐบาล ได้ ใน เมื่อ ตน ได้
รัข ความ อยุคติธรรม หรือ ถูก กดขี่ ช่มเหง การ
พูด การเขียน และการ โฆษณา นี้ จะ ทำ โดย ทาง วาจา
หรือ ทำ เป็น หนังสือ ร้อง ทุก ชั้น ต่อ เจ้าหน้า ที่ หรือ ลง
หนังสือ พิมพ์ ก็ได้.

๘. เสรีภาพในการศึกษา ขบรม หมายความว่า
บุคคล ทุก คน มี สิทธิ ที่ จะ เลือก ศึกษา เล่าเรียน วิชา ความ
รู้ ใด ๆ ที่ ตน พอใจ ได้ เช่น จะ ศึกษา วิชา กฎหมาย
วิชา แพทย์ วิชา ค้าขาย ได้ โดย ไม่มี ใคร บังคับ แต่
พลเมือง จะ ไม่ ศึกษา เล่าเรียน เสีย เลย นั้น ไม่ได้ ประเทศ
อาจ บังคับ ให้ เล่าเรียน เช่น พระราชบัญญัติ ประถม

ศึกษาบังคับให้เด็ก ๆ ชาย ตั้งแต่ ๘-๑๕ ขวบ เรียนหนังสือ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเล่าเรียนเป็นทางทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง และเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ศึกษาเอง.

คำถาม - สิทธิของพลเมืองมีกี่ชนิด และมีอะไรบ้าง? - พลเมืองใช้สิทธิของตนได้เต็มที่หรือไม่? - ความเสมอภาคหมายความว่าอะไร? - ความเสมอภาคมีกี่ประการ? - ความเสมอภาคในกฎหมายคืออะไร? - ความเสมอภาคในการเข้ารับราชการคืออะไร? - ความเสมอภาคในการเสียภาษีคืออะไร? - ความเสมอภาคในการเป็นทหารของประเทศคืออะไร? - ความเสมอภาคในการเลือกตั้งผู้แทนคืออะไร? - พลเมืองทุก ๆ คนโดยไม่จำกัดอายุไม่จำกัดความรู้จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรได้หรือไม่? - เสรีภาพหมายความว่า

ว่าอะไร ? — เสรีภาพมีกี่ประการ ? — เสรีภาพ
 ในร่างกายคืออะไร ? — เสรีภาพในการอาชีพ
 คืออะไร ? — เสรีภาพในการถือศาสนาคืออะไร ? —
 เสรีภาพในการพูดการเขียนและการโฆษณา คือ
 อะไร ? — เสรีภาพในการศึกษาอบรมคืออะไร ?

บทที่ ๕

การปกครองของสยามในสมัยปัจจุบัน— รัฐธรรมนูญ

๑. การปกครองของประเทศสยามในสมัย

ก่อนเรียกว่าสมบูรณาญาสิทธิราชย์.— เมื่อ ก่อน

วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ประเทศสยาม
มีการ ปกครองซึ่งพระมหากษัตริย์ผู้เป็น ประมุข ของ
ประเทศ ทรง ไว้ ซึ่ง พระราช อำนาจ เต็ม ซากไม่ ทรง
อยู่ได้ บังคับ แห่งบท กฎหมายใด ๆ การ ปกครอง
ชนิด นั้น เรียกว่า “สมบูรณาญา สิทธิราชย์”
คือพระมหากษัตริย์อยู่เหนือกฎหมาย ในการ ปกครอง
รูปนี้ ราชนครไม่มี ส่วนใด รู้ เห็น ใน กิจ การ ของบ้าน
เมือง ด้วย และ รัฐบาล จะ ทำ อะไร ก็ได้ โดยไม่
ต้อง รับผิดชอบต่อ ราชนคร หรือ จาก ผู้แทน
ของราชนคร เช่น ออกกฎหมายต่าง ๆ ได้ตาม ความ

พอใจ เป็นต้น.

การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นี้ ย่อมมีผลดีเมื่อราษฎร ยังไม่ฉลาดพอที่จะนำตนเข้ามีส่วนร่วมด้วยในการปกครองได้ แต่ในทุกวันนี้ การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นของเก่าพ้นสมัยเสียแล้ว ราษฎรทุก ๆ ประเทศได้รับการศึกษา กว้างขวาง ออกไป มีความเห็นกันว่า การที่ให้บุคคลแต่ละคนเดี่ยว หรือหมู่คณะเดี่ยวมีอำนาจปกครอง ประเทศ อย่าง เกิดขาดนั้น จะทำให้ ประเทศ ล้าหลังไม่ ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เพราะ การบ้านเมือง ย่อมทวี ขึ้น ทุกวันเมื่อมีการติดต่อกับนานาประเทศ มากขึ้น เป็น การ ยาก ที่ รัฐบาล ซึ่ง เป็น บุคคล คนเดี่ยว หรือ คณะ เดี่ยว จะ ปฏิบัติ หน้าที่ เหล่า นี้ ได้ สำเร็จ ลุล่วงไปโดย ลำพัง ได้ อีก ประการ หนึ่ง เป็น ความจริง ว่า การปกครองของ ทุก ๆ ประเทศ ย่อม มี จุด ประสงค์ เพื่อ ความ สุข ความ เจริญ ของ ราษฎร ทุก คน จึง เป็น การ สมควร ที่ จะ ต้อง ให้

ราษฎรได้มีส่วน มีเสียงในการปกครองเพื่อประโยชน์
 ของเขาเอง เพราะใครจะไปรู้ทุกซ่ทุกซอของราษฎร
 ก็ไปกว่า ราษฎรเอง ดังนั้นในปัจจุบัน ประเทศ ต่าง ๆ
 จึงได้เปลี่ยนแปลง การ ปกครองแบบเคมเดียว และ
 หันมาใช้วิธีการ ปกครองที่ได้ ราษฎรได้ มีส่วนรู้เห็น
 ในกิจการ บ้านเมือง คือให้มีสภาซึ่ง ประกอบด้วย
 ผู้แทน ที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นเป็นผู้ควบคุมกิจการ
 แผ่นดิน การ เปลี่ยนแปลง การ ปกครองของประเทศ
 ต่าง ๆ ดังนี้ บาง ประเทศ ก็เปลี่ยนได้ โดยง่าย
 บางประเทศก็เปลี่ยนได้ โดยยากจนถึงกับเกิดสงคราม
 กลาง เมืองก็มี แต่การ เปลี่ยนแปลง การ ปกครอง
 ของประเทศสยามนั้น ได้เข้าไปโดย เรียบร้อย ที่สุด.

๒. ประเทศสยามได้เปลี่ยนแปลงการปก
ครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช

๒๔๗๕.— ด้วยเหตุที่ สยาม เป็น ประเทศ ที่ มีการ
 ปกครอง ล้า สมัย เช่นนี้ จึงได้ มีบุคคล คณะ หนึ่ง
 เรียกว่า “คณะราษฎร” ซึ่ง ประกอบ ด้วยสมาชิก

ที่^{๒๕} เป็น ทหารบก ทหาร เรือ และ พลเรือน ทั้ง ที่ เป็น ข้าราชการ และ มิใช่ เห็นว่า หากควร ปลดปล่อยให้บ้านเมืองเป็นเช่นนั้นอยู่ต่อไปไม่ จึงพร้อม กันเข้าทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อเช้าตรู่ของวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดย มีความประสงค์ที่จะให้มี รัฐธรรมนูญขึ้นแทนที่ ครั้นแล้ว จึงได้กราบบังคมทูล อัญเชิญ สมเด็จพระเจ้า อยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ให้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ภายใต้ รัฐธรรมนูญ ที่ จะได้ร่างขึ้นต่อไป.

สมเด็จพระเจ้า อยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ทรงยินยอมรับ คำ อัญเชิญนี้ โดย ทรง เห็น แก่ ความ เจริญ ของ ประเทศชาติใน ภายหน้า ครั้นแล้ว คณะราษฎร จึงได้ร่าง รัฐธรรมนูญ ซึ่ง เรียก ชื่อ เต็มว่า “พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕” ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายให้ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศ ใช้ เป็น หลัก การ ปกครอง

ประเทศชั่วคราวก่อน ในวันที่ ๒๗ มิถุนายนนี้
 เกี่ยวกันนั้น เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรและคณะ
 กรรมการราษฎรได้ดำเนินงานของประเทศให้เหมาะ
 สมแก่ที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ต่อมาสภา
 ผู้แทนราษฎร จึงได้ร่าง รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักร
 สยาม ขึ้นใหม่ อีก ฉบับหนึ่ง และได้ ประกาศใช้
 แทน ฉบับชั่วคราว เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.
 ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ เป็น หลักการปกครอง
 ของ สยาม อยู่ จนทุกวันนี้.

๓. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งวาง

หลักเกณฑ์การปกครองของประเทศ. — รัฐ
 ธรรมนูญ เป็น กฎหมาย สูง สุด ซึ่ง วาง ระเบียบและวิธี
 ดำเนินการใน การ ปกครอง ประเทศ โดย เฉพาะ
 กล่าว ถึง อำนาจ และ หน้าที่ ของ ประมุข แห่ง ประเทศ
 (คือ พระมหากษัตริย์) ของสภาผู้แทนราษฎร ของ
 รัฐบาล ความเกี่ยวพัน ระหว่าง รัฐบาล กับ สภา ผู้
 แทน ราษฎร สิทธิ และ หน้าที่ ของ พลเมือง ที่พึงมี

ข้อ ประเทศ.

ประเทศที่มีรัฐธรรมนูญย่อมกำหนดวิธีการปกครองไว้คล้ายคลึงกัน แต่หาเหมือนกันทั้งหมดไม่ เราอาจกล่าวได้ว่า การปกครองตามรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ แบ่งออกเป็นสองชนิดใหญ่ คือชนิดที่มีพระมหากษัตริย์และที่ไม่มีพระมหากษัตริย์ ชนิดที่มีพระมหากษัตริย์เช่นในสยามนั้น พระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจตามพระทัยไม่ได้ ต้องทรงใช้ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปกครองรูปนี้เรียกว่า ปรมิตตาญาสิทธิราชย์ ส่วนจำพวกที่ไม่มีพระมหากษัตริย์นั้น ประมุขของประเทศเป็นผู้ที่ราษฎรหรือสภาการแผ่นดินเลือกตั้งขึ้นเรียกว่าประธานาธิบดี ประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งมีกำหนดเวลาซึ่งอาจเป็น ๔ ปีบ้าง ๗ ปีบ้าง เมื่อถึงคราวก็ต้องออก และมีการเลือกตั้งกันใหม่ การปกครองรูปนี้เรียกว่า เรปบลิก หรือ มหาชนรัฐ

๔. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด มี

ความสำคัญกว่ากฎหมายอื่น ๆ และจะแก้ไข
ได้โดยยาก.—

โดยเหตุที่รัฐธรรมนูญเป็น
กฎหมายสูงสุด ซึ่ง วางระเบียบ และวิธีดำเนินการใน
การปกครองประเทศ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
จึงมีความสำคัญอยู่เหนือ บทบัญญัติของกฎหมาย
อื่น ๆ ถ้าหากว่ากฎหมายใด มีบทบัญญัติแย้ง หรือ
ขัดกับรัฐธรรมนูญแล้ว บทบัญญัติของกฎหมาย
นั้นย่อมเป็นโมฆะ คือใช้ไม่ได้เลย.

สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ทรงไว้ซึ่ง สิทธิเด็ดขาด
ในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญแต่ผู้เดียว.

รัฐธรรมนูญนั้น จะแก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้ง่าย
เหมือนอย่างกฎหมายธรรมดา ถ้าจะแก้ก็ต้องทำ
ตามวิธีพิเศษ คือ

(๑) ผู้ที่ร้องขอให้แก้ไขเพิ่มเติมได้นั้น จะ
ต้องเป็น คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ซึ่งรวมกัน มีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๔

แห่งจำนวนสมาชิกทั้งหมด.

(๒) ถ้าสมาชิกได้ลงมติให้แก่ใครได้แล้ว ครึ่งหนึ่ง จะต้องรอไว้ครึ่งเดือน เมื่อพ้นกำหนดแล้วจึงจะนำขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎร เพื่อลงมติซ้ำอีกครั้งหนึ่ง.

(๓) การออกเสียงลงคะแนน ใช้วิธีเรียกชื่อสมาชิกมาลงคะแนนทีละคน และจะต้องมีเสียงเห็นชอบด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่ต่ำกว่า ๓ ใน ๔ แห่งจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะใช้ได้.

๕. รัฐธรรมนูญของเราได้ประสพอุปสรรค

มาแล้วสองครั้ง.— ประเทศสยามได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาแล้วห้าปี และได้มีรัฐธรรมนูญใช้แล้วถึงสองฉบับ แต่ก็มิวายที่จะมีผู้คิดการผันแปรเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นรูปอื่นไป คือ—

ครั้งที่ ๑. นายกรัฐมนตรีในครั้งนั้น ได้กราบทูลแนะนำให้พระมหากษัตริย์ทรงออกพระราชกฤษฎีกา ยึด สภาผู้แทนราษฎรและงดใช้รัฐธรรมนูญถึง

แต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ จนกระทั่งคณะ
ผู้นิยมนิวัติรัฐธรรมนูญซึ่งมี พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็น
หัวหน้าของเขายึดอำนาจ การปกครองเป็นคราวที่ ๒
บังคับให้รัฐบาลชุดนั้นลา ออก และให้ วิชา ดำเนินการ
ปกครองตามรัฐธรรมนูญ ที่วันที่ ๒๐ มิถุนายน
ศกเดียวกันนั้น.

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖
ได้มีผู้ก่อการกบฏ หลอกหลวงนำทหารหัวเมืองมาเพื่อ
จะยึดอำนาจ การปกครอง และบังคับให้รัฐบาลตาม
รัฐธรรมนูญ ลา ออก เป็นผลถึงของ ผู้รบเสียเลือดเนื้อ
คนไทยด้วยกันไปมากมาย แต่รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายถูก
ก็ ปราย ปราม ลงได้ราบคาบภายในเวลา ชั่วครู่เร็ว
เพิ่มความ มั่น คง ถาวร ให้ แก่ รัฐธรรมนูญของเราสืบ
มา.

อย่างไร ก็ตาม แม้กระทั่งบัดนี้ การปกครอง
ระบอบรัฐธรรมนูญก็ยังไม่ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งหลาย
ไปได้ โดย สิ้นเชิง เพราะ การ ปกครอง เช่น นี้ เป็น

ของใหม่ ราษฎรทั่วไปยังไม่มี ความเข้าใจและเห็น
 คุณประโยชน์ใด ๆ ก็ จึงเป็นโอกาสให้ผู้ที่ไม่นิยมคอย
 ทำการ ชักขวางมิให้ ดำเนินไปโดย สะดวก อยู่เสมอ
 ต่อเมื่อใดราษฎรของเราได้ รับ การ ขบรม จนเคยชิน
 กับ การ ปกครองรูปนี้เพียง พอ แล้ว เมื่อ หนึ่งรัฐ
 ขบรมมณูญ จึง จะมีคนคงถาวรอยู่ได้ ฉะนั้นในขณะนี้ จึง
 เป็นหน้าที่ของ พลเมือง ทุกคน ที่ จะ ต้อง ร่วมมือร่วม
 ใจ กันสนับสนุน ประคับประคอง การ ปกครอง ของ ระบอบรัฐ
 ขบรมมณูญ ซึ่ง ให้ สิทธิ และ ยกฐานะ ของ พวกเราให้
 ดี ขึ้น กว่า แต่ ก่อน ให้ มั่นคง ถาวร อยู่ตลอดไป

คำถาม— ในครั้งก่อนประเทศสยามมีการปก
 ครองอย่างไร?— ทำไมการปกครองแบบสมบูรณา
 ญาสิทธิราชย์จึงเป็น ของ เก่า พันสมัยเสียแล้ว?—
 ทุกวันนี้ประเทศที่เจริญแล้วยังนิยมการ ปกครองแบบ
 สมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือไม่?— ประเทศสยามได้

เปลี่ยนแปลง การปกครองเมื่อไร?— ใครเป็นผู้
 เปลี่ยน?— เรามีรัฐธรรมนูญใช้กี่ฉบับแล้ว?—
 รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน
 พ.ศ. ๒๔๗๕ มีชื่อว่าอะไร และใช้ฉบับที่ใช้อยู่
 ในบัดนี้หรือไม่?— รัฐธรรมนูญคืออะไร?— การ
 ปกครองตามรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ พอจะ
 แบ่งแยกออกได้ เป็นกี่ชนิด?— บทบัญญัติของ
 กฎหมายอื่น จะแย้ง หรือ ขัดกับ บทบัญญัติของ
 กฎหมายรัฐธรรมนูญได้หรือไม่?— ใครเป็นผู้ทรง
 ไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความในรัฐธรรมนูญ?—
 รัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายที่แก้ไขได้ โดยง่ายหรือไม่?
 ถ้าจะแก้ไขจะต้องทำโดยวิธีใด?— รัฐ
 ธรรมนูญของเราได้เคยประสพอุปสรรคมาบ้างหรือไม่?
 เปล่า? กี่ครั้ง?— ทำไมพลเมืองสยามทุกคน จึงมี
 หน้าที่ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ?

อำนาจอธิปไตย

๑. อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวสยาม.

อำนาจอธิปไตย หรือ อธิปไตย หมายถึง อำนาจ สูงสุด ในการปกครอง ประเทศ นั้น ย่อม มา จาก ราษฎร ทั้ง หลาย ทั่ว ทั่ว มา จาก เอกชน คนใด ไม่ ทั้ง นี้ ราษฎร ทุกคน จึง ต้อง มี ส่วน ไร้อำนาจ ในการ ปกครอง ประเทศ ทั่ว แต่ การ ไร้อำนาจ นี้ ต้อง ไร้อำนาจ โดย ทาง อ้อม คือ ราษฎร เลือกรับ ผู้แทน ไร้อำนาจ แทน การ ปกครอง ที่ ไร้อำนาจ ไร้อำนาจ ได้ มี ส่วน ร่วม เช่น นี้ เรียกว่า . การ ปกครอง แบบ ประชาธิปไตย .

๒. อำนาจอธิปไตยประกอบด้วยอำนาจ ๓

ชนิด.— อำนาจ อธิปไตย ประกอบด้วย อำนาจ ๓ ชนิด คือ ๑. อำนาจนิติบัญญัติ ๒. อำนาจบริหาร ๓. อำนาจตุลาการ.

อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจ ที่จะ ออก กฎหมาย

ใช้บังคับแก่ ปวงชน อำนาจนี้ตกอยู่แก่สภาผู้
แทนราษฎร.

อำนาจ บริหาร คือ อำนาจที่จะดำเนิน กิจ การ
ของประเทศให้เดินไปตาม กฎหมาย อำนาจนี้ตกอยู่
แก่คณะรัฐมนตรี.

อำนาจ ตุลาการ คือ อำนาจที่จะวินิจฉัย ข้อ
พิพาท ต่าง ๆ ระหว่าง บุคคล และ ลงโทษผู้ กระทำผิด
กฎหมาย อำนาจนี้ ตก อยู่แก่ศาล.

การที่ ต้อง แยก อำนาจ ออก เป็น ๓ ชนิด ก็
เพื่อให้ อำนาจ เหล่านี้ คอย ควบคุม หนึ่ง เห็นว่า ซึ่งกัน
และ กันไว้ มิให้ ไป รวม อยู่ แก่ บุคคล หนึ่ง
คณะใด โดย ฉะเพาะ หนึ่ง เพื่อ ของ กัน มิให้ ผู้ทรง อำนาจ
ใช้ อำนาจ โดย เกิด ชาติ ตาม ชอบใจ ซึ่ง อาจ จะ เกิด
ผล ร้าย ชั่ว หนึ่ง รัฐธรรมนูญ ไม่ ต้อง การ ให้ บุคคล
ใด หรือ คณะใด เป็น ผู้ ออก กฎหมาย เอง ดำเนิน การ
บังคับ ตาม กฎหมาย ใด เอง และ พิจารณา ข้อ ชาติ
ข้อ พิพาท ต่าง ๆ เสีย เอง ใน ทั่ว เสรี หนึ่ง การ

ปกครอง ตาม ระเบียบ รัฐธรรมนูญ จึง ต่าง กับ การ ปก
 ครอง ตาม ระเบียบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่ง อำนาจ สูง
 สุด ของ ประเทศ ตก อยู่ แก่ พระมหากษัตริย์ แต่ พระองค์
 เกี่ยว อย่าง เกือบ ชาติ.

๓. ราษฎรชาวสยามใช้อำนาจอธิปไตยโดย
ทางผู้แทน.— แม้ว่า อำนาจ อธิปไตย จะ มา จาก ปวง
 ชนชาว สยาม ก็ ด้ แต่ ปวง ชนชาว สยาม ก็ หา ได้
 ใช้ อำนาจ นั้น เอง โดย ตรง ไม่ ทั้ง นี้ ก็ เพราะ พลเมือง
 ของ ประเทศ สยาม มี จำนวน มาก มาย ฉะเพาะ ใน
 ขณะ นี้ ก็ มี ถึง ๑๔ ล้าน คน เศษ ถ้า จะ ให้ ทุก คน
 มา จัด การ ปกครอง บ้าน เมือง แล้ว ก็ จะ เกิด ความ
 ยุ่ง ยวน ชน ทุกคน จะ ต้อง ละทิ้ง การ ทำมาหาเลี้ยง
 ชีพ ของ ตน เสีย และ สถานที่ ซึ่ง จะ บรรลุ คน ได้
 พร้อม กัน มาก มาย เช่น นี้ ก็ หา มี ไม่ ทั้ง นี้ การ ที่
 จะ ให้ ราษฎร ทุก คน มา ประชุม ปรึกษา กิจ การ ของ
 ประเทศ พร้อม กัน จึง เป็น อธิปไตย ซึ่ง จะ กระทำ ได้
 เพราะ ฉะนั้น เพื่อ ความ สะดวก จึง ต้อง กำหนด ให้

ราษฎร เลือก ตั้ง ผู้ แทน ชน มา ใช้ อำนาจ ปกครอง
ประเทศ แทน ตน.

คำถาม— อำนาจอธิปไตยคืออะไร ?— อำนาจ
อธิปไตยมาจากไหน ?— อำนาจอธิปไตยประกอบด้วย
ตัวอำนาจกี่ชนิด ?— อำนาจนิติบัญญัติคืออะไร
และใครเป็นผู้ใช้ ?— อำนาจบริหารคืออะไรและ
ใครเป็นผู้ใช้ ?— อำนาจตุลาการคืออะไรและใคร
เป็นผู้ใช้ ?— ทำไมจึงต้องแบ่งแยกอำนาจออกเป็น
๓ ชนิด ?— ราษฎรชาวสยามใช้อำนาจอธิปไตย
โดยตรงหรือไม่ ?— ทำไมจึงต้องเลือกตั้งผู้แทน
ราษฎรชน ?

การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

๑. ในครั้งแรกประเทศสยามมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยทางอ้อม แต่ในปัจจุบันนี้การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรได้เป็นไปโดยตรง

แล้ว.— ในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของเราคราวแรกนั้น ได้กระทำกันโดยทางอ้อมและแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น คือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลหนึ่ง เป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนตำบลนั้นเป็นชั้นแรก บรรดาผู้แทนตำบลต่างๆ ในจังหวัดหนึ่ง ไปทำการเลือกตั้งผู้แทนจังหวัด หรือผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่ง การเลือกตั้งโดยทางอ้อมเช่นนี้ เป็นผลดีในเมื่อราษฎรยังไม่ค่อยมีความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้ง และไม่สามารถที่จะเลือกเพิ่มผู้แทนราษฎรให้ได้ทีเดียว จึงต้องทำการกลั่นกรองเลือกกันขึ้นมาถึงสองชั้น แต่ในบัดนี้ ได้มีการแก้ไข

กฎหมาย การเลือกตั้ง โดยเห็นว่าราษฎร มีความ
 เกษิน และสามารถพอ จะเลือกผู้แทนได้โดยตรง
 แล้ว ฉะนั้น การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ตั้งแต่
 คราวที่สอง เป็นต้นไปนี้ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 จะได้ทำการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในจังหวัดไทย
 ตรงทีเดียว ไม่ต้องเลือกตั้งผู้แทนตำบลเช่น
 คราวแรก อีกต่อไป.

๒. การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรกระทำกันโดย
แบ่งท้องที่ของประเทศออกเป็น "เขตต์เลือก
ตั้ง" ในเขตต์เลือกตั้งแห่งหนึ่งย่อมประกอบด้วย
"หน่วยลงคะแนน" หลายหน่วย. — โดย
 เหตุที่ประเทศเรามีอาณาเขตต์กว้างใหญ่ และมี
 พลเมืองแยกย้ายกันอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ การที่จะ
 ให้ราษฎรทั่วทั้งประเทศเลือกตั้งผู้แทนราษฎรใน
 คราวเดียวพร้อมกันเป็นจำนวนมาก ย่อมไม่เช่น
 การสะดวก เพราะราษฎรไม่รู้จักหรือทราบนิสัย

ความประพฤติผู้สมัครรับเลือกเป็น ผู้แทนราษฎร อัน
 มากมาย เช่นนั้นใด ทวถึงกัน ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องของ
 แบ่ง ท้อง ที่ ประเทศ สยาม ออก เป็น เขตต์ สำหรับ
 เลือกตั้ง ผู้แทน ราษฎร หลาย เขตต์ เรียกว่า "เขตต์
 เลือกตั้ง" ในเขตต์หนึ่ง กำหนดให้ราษฎรในเขตต์
 นั้น เลือกตั้ง ผู้แทน ขึ้นได้ คน หนึ่ง เขตต์เลือกตั้ง น
 ตามธรรมเนียมก็แบ่งตามเขตต์ที่ของทของการปกครองของ
 คือใช้เขตต์จังหวัด หนึ่ง เป็นเขตต์เลือกตั้ง เขตต์หนึ่ง
 แต่ถ้าจังหวัดใด มีจำนวนราษฎร ตาม ผลของการ
 สำรวจสำมะโนครัวครั้งหลัง ที่สุด เกินกว่าสองแสน
 คน จังหวัดนั้น จะมีเขตต์เลือกตั้ง เพิ่ม ขึ้น อีกเขตต์
 หนึ่ง ต่อจำนวนราษฎร ทุก สองแสน คน เศษ ของ
 สองแสน ถัดลง หรือกว่าหนึ่งแสน ให้นับเป็นสองแสน
 เช่น จังหวัดหนึ่ง มีพลเมือง สามแสน คน จังหวัดนั้น
 ก็จะมี เขตต์เลือกตั้ง สองเขตต์ และมีผู้แทนราษฎร

๑. การสำรวจสำมะโนครัวทั่วทั้งประเทศสยามครั้งหลังที่สุด ได้กระทำ
 ถิ่นเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๐.

ได้สองคน ในการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับจังหวัด
ที่จะต้องมี มากกว่าเขตหนึ่งแล้ว ทางราชการ
จะได้ แบ่งเขตเหล่านั้นให้มีจำนวนราษฎรใกล้เคียง
กันเท่าที่ สามารถ จะแบ่งได้ โดยใช้เขตของบรรดา
อำเภอ อัน ต่อเนื่อง ใกล้ ชิดกัน เป็น เขต และจะเรียก
ว่า เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ ต่อ กันไป เช่น ลำดับ
สำหรับ จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งได้ หลายเขต ดัง
กล่าว แล้ว

ในเขตเลือกตั้ง แห่งหนึ่ง ย่อม ประกอบด้วย
“หน่วยลงคะแนน” หลายหน่วย หน่วยลงคะแนนคือ
ท้องถิ่น ซึ่ง กำหนด เพื่อการ ลงคะแนน เลือกตั้ง แห่ง
หนึ่ง หน่วย ลง คะแนน หน่วย หนึ่ง ก็มีที่ ทำการ
เลือกตั้ง แห่ง หนึ่ง และตาม ปกติ ตำบล หนึ่ง ก็เป็น
หน่วย ลง คะแนน หน่วย หนึ่ง แต่ถ้าหากว่า บรรดา
ตำบล ที่มี เขต ติดต่อกัน ใกล้ ชิดกัน ใน อำเภอ เดียว กัน
มี ราษฎร รวมกันไม่เกิน ๔๐๐๐ คน แล้ว ทาง
ราชการ อาจ จะรวม ตำบล เหล่า นั้น เข้า เป็น หน่วย

ลงคะแนนเดียวกันก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี การรวม
เช่นนี้ จะไม่รวมกันเกินกว่า สาม ตำบล

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติครบ

ถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง.— ตาม
ธรรมนูญคนไทย ทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย เมื่อมี
คุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง
แล้ว ย่อมเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เหตุ
ที่ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลที่ขาดคุณสมบัติมีสิทธิเลือก
ทั้งนี้ ก็เพราะว่า การเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญเกี่ยว
กับความเจริญรุ่งเรืองของประเทศในภายหน้า ฉะนั้น
ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จึงต้องมีคุณสมบัติเพียงพอ
ลักษณะของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็คือ มีความรักและ
ผูกพันต่อประเทศ ซึ่งได้แก่การมีสัญชาติเป็น
คนไทย มีความรับผิดชอบ และมีสติสัมปชัญญะ
เพียงพอ ซึ่งได้แก่การมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์
แล้ว และไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตตผกเพี้ยนไม่สม
ประกอบ หรือหูหนวกและเขินใบ้ ซึ่งไม่สามารถ

อ่านและเขียนหนังสือได้ มีความประพฤติไม่เสีย
หาย คือไม่เป็นผู้ที่ถูกศาลเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
แล้ว เป็นต้น.

ผู้ที่มิใช่ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำหรับหน่วยลงคะแนนใด ก็ไปลงคะแนน ณที่ทำการ
เลือกตั้งในหน่วยนั้น ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งผู้แทน
ราษฎร กรมการอำเภอจะไต่หาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง สำหรับ หน่วย ลง คะแนน แต่ละหน่วย ออก
ประกาศไว้ ณที่ ซึ่งเห็นได้ง่าย เช่นที่ว่าการ อำเภอ
และ ศาลาวัด เป็นต้น ราษฎรในท้อง ถิ่น ย่อม มีสิทธิ
ที่จะเข้าไป ตรวจสอบว่า ตน มีชื่ออยู่ในบัญชีนั้นหรือไม่
ถ้าไม่มี แต่ตนเห็นว่าตนสมควร มีชื่อเป็น ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง ผู้แทน ราษฎร ด้วย ก็ให้ ทำคำร้อง ขอให้
ลงชื่อ ของตนในบัญชียื่นต่อกรมการอำเภอ ไม่ควร
ปล้ำขย ปละละเลย เสีย เพราะ การ มีสิทธิ เลือกตั้ง
เป็นการ แสดง ว่าตนได้ มี ส่วนร่วมในการ ปกครอง
ประเทศ.

๔. ผู้แทนราษฎร คือผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่ง
ได้รับคะแนนมากที่สุดจากราษฎรในเขตต์เลือก
 ตง.— บุคคลใด มีความปรารถนา จะสมัคร รับเลือก
 เป็นผู้แทนราษฎรใน เขตต์เลือก ใด ก็ต้อง ยื่นใบ
 สมัคร ณ ศาลากลาง จังหวัด ซึ่ง เขตต์เลือก ใด นั้น
 รวมอยู่ แต่ในการ เลือก ใด ครั้ง หนึ่ง ผู้สมัคร จะ
 สมัครรับเลือก ใด เป็นผู้แทนราษฎร ใด นั้น เพราะในเขตต์
 เลือก ใด แต่เขตต์เดียว หนึ่ง การสมัคร รับเลือก ใด
 เป็นผู้แทนราษฎร ใด นั้น มใช้ว่า ทุกคน จะสมัคร ใด โดย
 ไม่มีข้อ ขกเว้น ผู้สมัคร จะต้อง มีคุณสมบัติ ตาม
 กฎหมาย ว่า ด้วย การ เลือก ใด เพิ่ม ใด มาก กว่า
 ราษฎร ผู้มีสิทธิเลือก ใด เช่น มีอายุ ยี่สิบสามปี
 บริบูรณ์ แล้ว และมีความรู้ ไม่ต่ำกว่า ประถมศึกษา
 สามัญ เป็นต้น.

ในวัน เลือก ใด ราษฎร ผู้มีสิทธิเลือก ใด ต้อง
 ไป แสดงตนต่อ กรรมการ ตรวจ คะแนน ซึ่ง คณะกรรม
 การ อำเภอ ใด ใด หนึ่ง ณ ใด ที่ทำการ เลือก ใด เพื่อ รับ

มอบบัตรเลือกตั้ง และ ลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่ตนพอใจ จะให้เป็นผู้แทนราษฎร การลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง คนใดนั้น กระทำโดยบัตรเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง คนนั้นลงในบัตรเลือกตั้ง.

ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ใด คะแนนมากที่สุด ในเขตที่เลือกตั้ง ย่อมได้เป็นผู้แทนราษฎร แต่ถ้าในเขตที่เลือกตั้งใด มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพียง คนเดียว ผู้สมัครนั้นย่อมได้เป็นผู้แทนราษฎร โดยไม่ต้องมีการลงคะแนนเลือกตั้งเลย.

- ๕. การเลือกตั้งไม่เป็นเพียงสิทธิของราษฎร
อย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นหน้าที่ของราษฎร
ไม่ควรงดเว้นเสียโดยไม่จำเป็นด้วย.— ในประเทศ
 ที่ถือว่า อำนาจอธิปไตย มาจาก ประชาชน เช่น ประเทศ
 สยาม ของเรา นี้ การเลือกตั้ง เป็นการ แสดงว่า
 พลเมืองได้มีส่วน มีเสียง ร่วมด้วยในการปกครอง
 ประเทศ กฎหมายต่าง ๆ ที่สภาผู้แทนราษฎรได้

จัดทำขึ้น ก็เท่ากับว่า พลเมืองได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
 การจัดทำโดยทางอ้อมเหมือนกัน การงดเว้นไม่ไป
 ลงคะแนน เลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ อย่างยิ่ง ขอ
 ให้ลองนึกดูว่า ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก
 ไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกที่ได้เป็น
 ผู้แทน อาจเป็นผู้แทนของราษฎรส่วนน้อยก็ได้
 เพราะมีแต่พรรคพวกของเขาไม่ก็คนที่ไปลงคะแนน
 ให้เท่านั้น ถ้าผู้แทนราษฎรทุกคนได้รับเลือกตั้ง
 โดยทำนองนี้แล้ว อาจจะเป็นผลร้ายแก่ประเทศได้
 กวดยเหตุว่า เขาจะไม่ทราบความต้องการของ
 ราษฎรทั่วไปดี และอาจทำให้การปกครองของ
 ประเทศผันแปร ผิดไป จากความประสงค์ของราษฎร
 ส่วนมากได้ ทั้งนี้ การเลือกตั้งจึงไม่เพียงสิทธิ
 ของพลเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นหน้าที่อันสำคัญซึ่ง
 ทุกคนไม่ควรงดเว้นอีกด้วย.

ในการเลือกตั้งนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนน
 ได้คะแนนเดียว และจะต้องไปลงคะแนนด้วยตนเอง

จะให้ ผู้ ชื่นใจ ไปทำแทนไม่ได้ ชึ่ง การลงคะแนน
ควรทำไปโดย ความบริสุทธิ์ใจ ของตน เมื่อจะเลือก
ผู้ใด ก็ต้องได้ พิจารณาเห็น ถ่องแท้ แล้วว่าผู้
นั้น จะทำ ประโยชน์ ให้แก่ ประเทศได้ จริง ๆ ไม่ควรเลือก
ผู้ใด สุ่มไป หรือ ทำไปโดยได้ รับ สิ้นจ้าง คอบแทน
นอกจากนี้ กฎหมายว่า ด้วย การ เลือกตั้ง ยังมี บท
บัญญัติ ที่ให้ ความ สะดวก และ คุ้มครอง ผู้ ลงคะแนน
เลือกตั้ง ให้ มี อิสสระ ไม่ต้องหวาดเกรง ต่อการ ช่มชู้
ใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะได้กล่าวมาแล้วว่า ความ
รุ่งเรือง ของ ประเทศ ใน ภายหน้า ย่อม อยู่ ที่ว่า จะ ได้
ผู้ แทนที่ หรือ ไม่ก็.

คำถาม— ในบัดนี้ ประเทศสยามมีการเลือกตั้ง
ผู้แทน โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม?— เขตต์เลือก
ตั้งคืออะไร?— หน่วยลงคะแนนคืออะไร?— ผู้มี
สิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติอย่างไร และคนไทยทุก
คนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่?— ทำไมเราจึงจะ
รู้ว่า เรามีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในหน่วยลง

คะแนนใด? — ผู้แทนราษฎรคือใคร? — เหตุใด
 การลงคะแนนเลือกตั้งจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของราษฎร
 ด้วย? — เพราะอะไร? — ผู้มีสิทธิเลือกตั้งควรจะ
 ทำการเลือกตั้งโดยบริสุทธิ์ใจหรือไม่?

อำนาจนิติบัญญัติ—สภาผู้แทนราษฎร

๑. สภาผู้แทนราษฎรในขณะนี้นำประกอบด้วย
สมาชิก ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ ๑ ราษฎร
เลือกตั้งชน และประเภทที่ ๒ พระมหากษัตริย์
ทรงตั้ง.— สภาผู้แทนราษฎร เป็น สภา สูง สุด
ในประเทศ มีสมาชิกแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท
ประเภทที่ ๑ เป็น ผู้ซึ่ง ราษฎร เลือก ตั้ง ขึ้น ตาม
ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๗ ส่วน ประเภทที่ ๒
ได้แก่ ผู้ซึ่ง พระ มหากษัตริย์ ทรง ตั้ง ขึ้น จำนวน
สมาชิก ประเภทที่ ๒ นี้ จะ ต้อง มี เท่า กับ ประเภท
ที่ ๑ เสมอ.

สมาชิก ประเภทที่ ๒ จะ เป็น อัน ยก เล็ก ไม่มี
ข้อไป เมื่อ ราษฎร ผู้ มี สิทธิ เลือก ตั้ง ได้ รับ การ ศึกษา
จบ ประถม ศึกษา สำ มัญญ มาก กว่า กิ่ง จำนวน ทั้ง หมด
แล้ว แต่ อย่าง ช้า จะ ต้อง ไม่ เกิน วันที่ ๒๗ มิถุนายน

พ.ศ. ๒๔๘๕ และเมื่อ นั้น สภาผู้แทนราษฎร
 จัดตั้ง ประกอบด้วย สมาชิกที่ราษฎรเลือก ตั้ง แต่
 ประเภทเดียว เหตุที่ ต้อง มี สมาชิก ประเภทที่ ๒
 ไว้ในขณะนี้ ก็เพราะว่า ประเทศสยาม เพิ่ง เปลี่ยน
 แปลง การ ปก ครอง ใหม่ ๆ ราษฎร ยัง ไม่ เคย ชื่น
 ค้อ การ ปก ครอง ระบอบ รัฐ ชรรวม ญู ถ้า ให้ มี
 สมาชิก แต่ ประเภท ที่ ราษฎร เลือก ตั้ง ชื่น ทำ นัน
 กิจการ อาจ ไม่ เรียบ ร้อย ไป ได้ ฉะนั้น จึง ต้อง มี
 สมาชิก ประเภท ที่ ๒ ซึ่ง พระมหากษัตริย์ ทรง ตั้ง
 ขึ้น ช่วย ประคับ ประคอง ไป จนกว่า จะ ถึง เวลา อัน สมควร
 สมาชิก ประเภท ที่ ๒ นี้ ตาม ขวรม กาก็ เป็น ผู้ ทรง
 คุณ ความ สามารถ ใน กิจการ งาน ของ ประเทศ มา แล้ว
 และ มี ผู้ ก่อ การ ให้ กำเนิด รัฐ ชรรวม ญู ขึ้น ใน ประเทศ
 สยาม รวม อยู่ ด้วย. ✓

๒. สภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ออกกฎหมาย

และควบคุมคณะรัฐมนตรี.— ในฐาน ที่ เป็น
 ผู้แทน ของ ปวงชน ชาว สยาม สภาผู้แทนราษฎร

มีอำนาจ และหน้าที่สำคัญ เป็นอันมาก สภาเป็น
ผู้ออกกฎหมายต่าง ๆ เป็นผู้ให้ความยินยอมเห็น
ชอบในงบประมาณรายได้ และรายจ่ายของประเทศ
ทุก ๆ ปี สมาชิกของ สภา มีสิทธิที่จะตั้งถาม
รัฐมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับ การงานใน
หน้าที่ได้ คณะรัฐมนตรี ผู้บริหาร การงานของ
ประเทศ ต้อง รับผิดชอบต่อสภา ซึ่งมีสิทธิลงมติไม่
ไว้วางใจรัฐมนตรี เป็นรายตัว หรือทั้งคณะก็ได้ ถ้า
สภาลงมติไม่ไว้วางใจ โดยปกติ รัฐมนตรี ก็ต้อง
ลาออก ทั้งนี้จึงเห็นได้ว่า การบริหาร ราชการ
แผ่นดิน ย่อม อยู่มากใน ความควบคุม ของ สภา ผู้แทน
ราษฎรไทย ตรง.

๓. สภาผู้แทนราษฎรมีอายุคราวละ ๔ ปีและ
มีการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละหนึ่งสมัย.—
สภาผู้แทนราษฎรมีอายุคราวละ ๔ ปี เมื่อครบกำหนด
สมาชิก ก็พ้น จากตำแหน่ง (เฉพาะ สมาชิกประเภท
ที่ ๑) และ ต้องมีการ เลือกตั้ง กันใหม่อีก.

ทุกๆ ปี สภามีการประชุม ระหว่างเวลาที่
มีการประชุมกันนั้น เรียกว่าสมัยประชุม สมัย
ประชุมมี ๒ ชนิด คือ สมัยประชุมสามัญและ
สมัยประชุมวิสามัญ สมัยประชุมสามัญตาม
ปกติมีกำหนดเวลา ๘๐ วัน ปีหนึ่ง อาจมีสมัย
ประชุมสามัญสมัยเดียว หรือหลายสมัยก็ได้ แล้ว
แต่สภาจะกำหนด และวันเริ่มสมัยประชุมสามัญ
ประจำปี สภา ก็เห็นผู้กำหนดเช่นเดียวกัน ส่วน
สมัยประชุมวิสามัญไม่มีกำหนดแน่นอน สัก แต่จะ
มีเหตุการณพิเศษ เกิดขึ้น.

สถานที่ซึ่งเป็นที่ประชุม สภา ผู้แทนราษฎรใน
ขณะนี้ คือ พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งตั้งอยู่
ในจังหวัดพระนคร.

๔. การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเป็น

การเปิดเผยโดยให้มหาชนเข้าฟังได้.— ตาม

ธรรมคา การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เป็น การ
เปิดเผย ผู้ใด จะเข้าไปฟังก็ได้ แต่ต้องขออนุญาต

คือเลขาธิการสภา ฯ ก่อน ทั้งนี้ก็เพราะสภานี้
มีจำกัด และเพื่อรักษาความปลอดภัยและความ
สงบเรียบร้อย นอกจากนี้สภาผู้แทนราษฎรยัง
อนุญาตให้หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ส่งผู้แทนเข้าไปฟัง
การประชุม เพื่อนำเรื่องที่ประชุมมาเผยแพร่
ให้ประชาชนภายนอกซึ่งไม่มีโอกาสไปฟังได้ทราบ
ด้วย. ✓

นอกจากจะอนุญาตให้ประชาชนและผู้แทน
หนังสือพิมพ์เข้าไปฟังการประชุมได้แล้ว สภา
ผู้แทนราษฎรยังโฆษณารายงานการประชุมใน
หนังสือราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นหนังสือข่าวทาง
ราชการ และโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงอีกด้วย.

อันการเปิดเผยเช่นนี้ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นอย่าง
ยิ่งสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะ
ทำให้ราษฎรได้มีโอกาสรู้เห็นกิจการที่ผู้แทน
ของตนได้กระทำไป คล้ายกับว่าเป็นการควบคุม
การทำงานที่ผู้แทนได้กระทำไปอีกชั้นหนึ่ง.

ในเรื่องการเปิดเผยนี้ ย่อมมีข้อยกเว้นอยู่

เหมือนกัน คือในกรณีพิเศษ ที่มีเรื่องสำคัญไม่ควร
 เบิกเผยให้ประชาชนทราบ สภาผู้แทนราษฎร
 อาจมีการประชุมลับ เพราะถ้าให้ประชาชนทราบ
 แล้ว อาจเกิดผลร้ายขึ้นได้.]

๕. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ ความ
คุ้มครองเป็นพิเศษ.— ในที่ประชุมแห่ง สภา
 สมาชิกย่อมมีเอกสิทธิ์ที่จะกล่าวถ้อยคำใดๆ ในทาง
 แสดงข้อความ หรือ แสดงความเห็น หรือ ลงคะแนน
 กิติ ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าว สมาชิก
 ผู้นั้นในทางใดๆ มิได้.

ไซ้แต่เท่านั้น ในระหว่างสมัยประชุมของสภา
 ผู้ใดจะฟ้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทางอาญา
 แล้ว ศาล จะต้องไต่รับอนุญาตจากสภา ก่อน จึง
 พิจารณาได้ และการพิจารณาคดีนั้นต้อง มิให้ เข่น
 การขัดขวาง ต่อการ ที่สมาชิกผู้นั้นจะมา เข้าประชุม
 หนึ่ง รัฐธรรมนูญยังห้าม มิให้จับ หรือ หมายเรียกตัว
 สมาชิกไป กักขัง เว้นไว้แต่จับในขณะ กระทำผิด

แต่ต้อง วิชา รายงานไปยัง ประธาน แห่ง สภา และ
ประธาน แห่ง สภา อาจ สั่ง ปลดปล่อย ผู้ถูก จับ ให้พ้น จาก
การ กักขังได้.

การ ที่ สมาชิก ของ สภา ได้รับ ความ คัม ครอง
เช่น พิเศษ เช่นนี้ ก็ เพื่อ จะได้ ปฏิบัติ หน้าที่ ของ ผู้
แทนได้ โดยเต็มที่ ไม่ต้อง หวาดเกรง ว่า จะ มี ผู้
แกล้ง พ้อง ร้อง หรือ ถูก จับ ไป กักขัง. 7

๖. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทน

ของปวงชนชาวสยาม มิใช่แทนแต่เฉพาะผู้

ที่เลือกตั้งตนขึ้นมา.— สมาชิกของ สภา ทุก ๆ คน

ย่อมอยู่ในฐานะที่ถือว่าเป็นผู้แทนของราษฎรทั้งประเทศ

เช่นการ ที่เรา เรียกว่า ผู้แทน ราษฎร จังหวัดพระนคร

หาได้หมายความว่า เขา เป็นผู้แทนแต่เฉพาะ

ราษฎรใน จังหวัด พระนครไม่ แต่เขา เป็นผู้แทน

ส่วนรวม ของ ราษฎร ทั่วทั้ง สยาม ทั้งผู้แทน ทุกคน

จำต้อง ปฏิบัติหน้าที่ ตามความเห็น ของตนโดยบริสุทธิ์

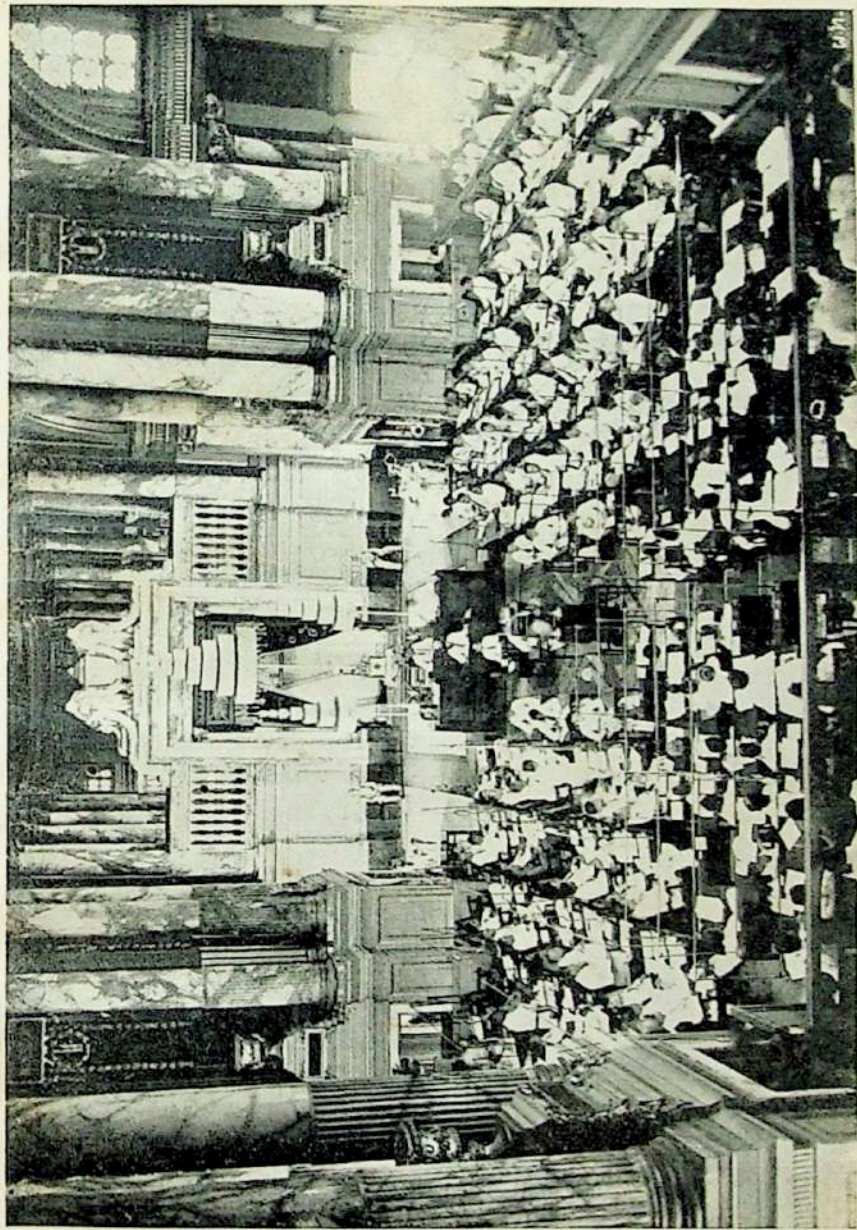
ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดใดๆ ทั้งสิ้น โครงการณ์
 ต่าง ๆ ที่ผู้สมัครรับเลือก ทั้ง คนใด เสนอ ต่อราษฎร
 ในขณะที่ มีการ เลือกตั้ง เพื่อมุ่งใจให้ราษฎร เลือกตั้ง
 เขา นั้น หาเป็นการผูกมัดตัวเขา แต่อย่างใดไม่
 เพราะเขา จำต้อง ถือ ประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศ
 เป็น สิ่งสำคัญ กว่า ประโยชน์ของ ท้องถิ่น ที่ เขาได้ รับ
 เลือก มา และ จำต้อง กระทำหน้าที่เพื่อ ประโยชน์
 ของ ราษฎร ทั้ง ประเทศ มิใช่เพื่อ ประโยชน์ของ
 บุคคลใด บุคคล หนึ่งโดย เฉพาะ ผู้แทนราษฎร
 คนใด ที่ไม่ ปฏิบัติ ดัง ว่า นี้ ย่อม เป็น ผู้ไม่ ซื่อ ตรง
 ต่อ ราษฎร ผู้ให้ความไว้วางใจแก่เขา.

นอกจากนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้อง
 ปฏิบัติหน้าที่ของตนไป ด้วย ความเที่ยงธรรม และ
 ซอบ ด้วย เหตุผล ผู้แทนราษฎร ทั้งหลาย จะอ้าง ว่า
 ตนได้ รับ มอบ อำนาจ มา จาก ราษฎร ตน เป็น ผู้แทน
 ของชาติ แล้ว จะทำ อะไร ลงไป ตาม พอใจ ทุกอย่าง
 หาได้ไม่ มิฉะนั้นแล้ว การ ปกครอง ระบอบรัฐ

กรรมบุญ จะ กลาย เป็น การ ทำความ ดีอื่น ให้ แก่
 ราษฎร การ ปกครอง รูป นี จะ เป็น ไป โดย ชอบธรรม
 ก็ ต่อ เมื่อ ชาติ คับ ความ เที่ยง ธรรม และ เหตุ ผล เป็น ที่
 ติง เท่า นน.

คำถาม— สภาผู้แทนราษฎรในขณะนี้ประกอบด้วยสมาชิกกี่ประเภท?— สมาชิกประเภทที่ ๑ ใครเป็นผู้ตั้ง?— สมาชิกประเภทที่ ๒ ใครเป็นผู้ตั้ง?— ขณะนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดมีจำนวนเท่าใด?— สมาชิกประเภทที่ ๒ จะอยู่ในตำแหน่งได้อย่างไรบ้าง?— ทำไมจึงต้องมีสมาชิกประเภทที่ ๒ ด้วยในขณะนี้?— สภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่อย่างไร?— สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสัตถิอะไรบ้างสำหรับควบคุมคณะรัฐมนตรี?— สภาผู้แทนราษฎรมีอายุคราวละกี่ปี?— สภาผู้แทนราษฎรมีการประชุมกันปีละกี่ครั้ง?— สมัยประชุมสามัญคืออะไร?— สมัยประชุมวิสามัญคืออะไร?

สถานที่ซึ่งใช้สำหรับประชุมสภาผู้แทนราษฎรอยู่ที่ไหน?— การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเปิดเผยหรือไม่?— การเปิดเผยมีประโยชน์อย่างไร?— สภาผู้แทนราษฎรจะประชุมลับได้หรือไม่?— สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษอย่างไรบ้าง?— ความคุ้มครองเหล่านี้มีไว้เพื่อประโยชน์อันใด?— สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของใคร?— สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในความผูกมัดที่จะทำประโยชน์ให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นซึ่งตนได้รับเลือกมาโดยเฉพาะหรือไม่?— สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำอะไรตามชอบใจทุกอย่างได้หรือไม่?

สภาผู้แทนราษฎรขณะมีการประชุม

การจัดทำพระราชบัญญัติ

๑. ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติให้สภา

ผู้แทนราษฎรพิจารณาได้คือ คณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.— เราได้ทราบมาแล้วแต่ในบทที่ ๘ ว่า สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ออกกฎหมาย กฎหมายที่ ออกโดย สภาผู้แทนราษฎรนี้ เรียกว่า พระราชบัญญัติ แต่ก่อนที่จะ มี พระราชบัญญัติ เรื่องใดขึ้นก็ต้องมีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ สภาผู้แทนราษฎร พิจารณา และ ลงมติให้ ใช้บังคับ เป็น กฎหมายได้ สิทธิในการ เสนอร่าง พระราชบัญญัติต่อสภานี้ จำกัดไว้ ให้แก่บุคคล ๒ จำพวกเท่านั้น คือ คณะรัฐมนตรี และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.

ร่างพระราชบัญญัติที่ คณะรัฐมนตรี เสนอไม่ต้อง มีผู้รับรอง แต่ร่างพระราชบัญญัติที่ สมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร คนใดเสนอนั้น ต้อง มี สมาชิกอื่น ลงนาม รั้งรอง อีก ๔ คน ตาม ข้อ บังคับ ของ สภาผู้แทนราษฎร.

๒. ตามปกติสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติทุกเรื่อง เป็น ๓ วาระ ต่างกัน เว้นแต่เป็นเรื่องด่วนที่ผู้ร้องขอให้พิจารณาทั้ง

๓ วาระรวดเดียวก็ได้.— การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ทำกันเป็น ๓ วาระ หรือ ๓ คราวนั้น คือ วาระที่ ๑ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ลงมติว่า ควร จะ รับ หลักการ แห่ง ร่าง พระราชบัญญัตินั้นไว้ พิจารณาต่อไปหรือไม่ ถ้าไม่ยอมรับ ก็ไม่ต้อง พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ ถ้า ยอมรับก็ ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้คณะกรรมการ พิจารณา โดย ละเอียตและ ทำ ความ เห็น เสนอ สภาต่อไป.

คณะกรรมการนี้ เช่น เจ้าหน้าที่ซึ่ง สภาได้ ตั้ง ขึ้นไว้ สำหรับพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แล้ว

ทำ ความ เห็น เสนอ ต่อ สภา คณะ กรรมการธิการ
 แบ่ง ออก เป็น ๒ ชนิด คือ สามัญ และ วิสามัญ
 คณะ กรรมการธิการ สามัญ นั้น ประกอบ ด้วย สมาชิก
 ของ สภา ผู้ แทนราษฎร ล้วน แต่ คณะ กรรมการ
 วิสามัญ ประกอบ ด้วย ผู้ ที่เป็น สมาชิก ของ สภา และ
 บุคคล ภายนอก.

ใน ระหว่าง ที่ คณะ กรรมการธิการ กำลัง พิจารณา
 สมาชิก สภา ผู้ แทนราษฎร คนใด ประสงค์ จะ ขอ แก้ ไข
 เพิ่ม เติม ข้อ ความ ตอนใด ใน ร่าง พระราชบัญญัติ นั้น
 ก็ ให้ เขียน คำ แก้ ไข เพิ่ม เติม เสนอ คณะ กรรมการ
 (เรียกว่า แปรญัตติ) คณะ กรรมการ ธิการ ต้อง ทำ
 รายงาน และ บันทึก ความ เห็น ใน ร่าง พระราชบัญญัติ
 นั้น เสนอ ต่อ สภา.

วาระ ที่ ๒ ที่ ประชุม สภา จะ พิจารณา และ ลง
 มติ ร่าง พระราชบัญญัติ นั้น เรียง ตาม ลำดับ มาตรา
 ฉะเพาะ มาตรา ที่ มีการ ขอ แก้ ไข เพิ่ม เติม วาระ
 ที่ ๓ ที่ ประชุม สภา จะ ลง มติ แต่ ข้อ เกี่ยว ว่า ร่าง

พระราชบัญญัติที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตกลงกันไปแล้ว
นั้น สภาผู้แทนราษฎร จะ ออกใช้บังคับเป็นกฎหมายได้หรือไม่.

สำหรับร่างพระราชบัญญัติที่เป็นเรื่องด่วน ซึ่ง
ถ้าจะพิจารณา กัน อย่าง ขรรมตา แล้ว อาจชักช้า
หรือเกิดความเสียหายได้ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนอย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของ
จำนวนสมาชิกที่มาประชุม จะร้องขอให้พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัตินั้น ทั้ง ๓ วาระรวดเดียวก็ได้.

๓. ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎร

ได้ลงมติแล้ว จะเป็นกฎหมายใช้บังคับแก่

ประชาชนได้ต่อเมื่อประกาศโฆษณาในหนังสือ

ราชกิจจานุเบกษาแล้ว.— ร่างพระราชบัญญัติที่

สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ใช้แล้วนั้น ยังไม่เป็น

กฎหมายใช้บังคับได้ทันที ต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ

ถวาย เพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

ก่อน แต่ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย

ก็จะได้พระราชทานร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนมา

ยัง สภาภายใน ๑ เดือน หรือถ้ามิได้ พระราชทาน
 คืน มายังสภาภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้นำขึ้น
 ทูลเกล้าฯ ถวาย ก็คือ สภา จะต้อง ปรีกษาลงมติใน
 ร่างพระราชบัญญัติ นั้นใหม่ อีก ครั้ง หนึ่ง และ ลง
 คณะแนบ ลับ โดยวิธี เรียก ชื่อ สมาชิก มา ลงคณะแนบที่
 ละ คน ถ้า และ สภายัง ลง มติ ยืน ยืน ตามเดิม
 อีก ก็ ต้อง นำ ร่างพระราชบัญญัติ นั้น ขึ้นทูลเกล้าฯ
 ถวาย อีก ครั้ง หนึ่ง ครั้งนี้ ถ้าหาก พระมหากษัตริย์
 มิได้ ทรง ลง พระปรมาภิไธย พระราชทาน ลงมาภายใน
 ใน ๑๕ วัน นายกรัฐมนตรี ก็ ย่อม มีคำสั่งให้
 • ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ นั้น บังคับ เป็นกฎหมายได้
 พระราชบัญญัติ ที่ จะ ใช้ บังคับ เป็นกฎหมายได้
 นั้น ต้อง นำออกประกาศโฆษณาให้ประชาชน ทราบ
 ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ซึ่ง เป็น หนังสือ ข่าว ทาง
 ราชการ เสมอ.

คำถาม— ใครมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ
 ให้สภาผู้แทนราษฎรประชุมปรีกษาลงมติได้บ้าง ?—

ตามปกติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วาระด้วยกัน?— ในวาระที่ ๑ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จะลงมติอย่างไร?— คณะกรรมาธิการมีกี่ชนิดและมีอะไรบ้าง?— ในวาระที่ ๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จะพิจารณาและลงมติอย่างไร?— ในวาระที่ ๓ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณา และลงมติอย่างไร?— ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณา และลงมติร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ วาระรวดเดียวกันได้หรือไม่?— ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติแล้วจะเป็นกฎหมายใช้บังคับแก่ประชาชนได้ทันทีหรือไม่?— ถ้าหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติที่นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายถึง ๒ ครั้งแล้ว ใครจะเป็นผู้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินั้นใช้บังคับเป็นกฎหมายได้?— พระราชบัญญัตินั้นจะประกาศโฆษณาให้ประชาชนทราบโดยทางใด?

อำนาจบริหาร—รัฐบาล
พระมหากษัตริย์

๑. รัฐธรรมนูญเทอดพระมหากษัตริย์จนไว้

เหนือปวงชน.— พระมหากษัตริย์ ทรงเป็น ประมุข
สูงสุดของประเทศ ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก คือ
เป็นผู้ ทรงอุปถัมภ์ ศาสนาทุกศาสนาในประเทศสยาม
และยัง ทรงดำรงตำแหน่ง ขอม ที่พศยามด้วย.

องค์พระมหากษัตริย์ ดำรงอยู่ในฐานะ อันเป็นที่
เคารพสักการะ พ้นจากคำกล่าวหา ติเตียน ทั้งหลาย
และ ผู้ใดจะไป พ้องร้อง ว่ากล่าว เขาแก่พระองค์ โดย
ตรง มิได้.

รัฐบาลได้ ถวาย เงิน ราย ปี แก่ พระองค์ เพื่อทรง
ใช้จ่ายให้ สมพระเกียรติยศ สำหรับ พระมหา
กษัตริย์ รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งยัง ทรงพระเยาว์ อยู่ ได้
รับ เงินค่า ใช้จ่าย ฉะเพาะ พระองค์ เป็น จำนวน ปี ละ

หนึ่ง แส่นบาทตาม มติ ของ สภาผู้แทนราษฎร นอก
จากนี้ยังมีเงินจำนวนอื่น ๆ สำหรับใช้จ่ายในฐานะที่
ทรงเป็น พระ มหากษัตริย์ อีก.

๒. พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจ
มากหลาย แต่ทรงใช้พระราชอำนาจเหล่านั้น
แต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ.— ตามรัฐธรรมนูญ
พระ มหากษัตริย์ ทรงไว้ ซึ่ง พระราช อำนาจ
หลายประการ.

ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของประเทศ พระองค์
ทรง เรียก ประชุม สภา ผู้แทนราษฎร ทรง เรียก
ประชุม ทรง ยุบ สภา ผู้แทน ราษฎร เมื่อ ทรง เห็น
สมควร เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกมาใหม่ ทรง
มี สิทธิ ยับ ยั้ง ร่าง พระราชบัญญัติ ต่าง ๆ ซึ่ง สภา
ผู้แทน ราษฎร ได้ ลง มติ ให้บังคับ เป็น กฎหมาย แล้ว
และ พระราชทานคืนไปยังสภาให้พิจารณาใหม่ได้ อีก
ครั้ง หนึ่ง.

ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นประมุขของคณะรัฐบาล

พระองค์ทรงประกาศใช้กฎหมายที่สภาผู้แทนราษฎร
ได้ลงมติแล้ว ทรงตั้ง ประธาน และ รองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร ตาม มติ ของ สภา ทรงตั้ง
คณะรัฐมนตรี ทรงตั้ง แต่ง และ ถอน ข้าราชการ
ทั้งฝ่าย ทหาร และ ฝ่าย พลเรือน ทรง ประกาศ ใช้ กฎ
ฉัยยการศึก ทรง พระราชทาน ภัย โทษ.

ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็น ผู้แทน ของ ปวงชนชาว
สยาม ในกรณีที่เกี่ยวข้อง กับ ต่างประเทศ พระองค์
ทรง ทำ สัญญา ทาง พระราชไมตรี กับ นานา ประเทศ
ทรง ตั้งทูตไป ประจำ ใน ประเทศต่าง ๆ ทรง รับ ทูต ของ
ประเทศซึ่ง มี สัญญา ทาง พระราชไมตรี ที่ ส่ง มา ประจำ
กรุงสยาม ทรง ประกาศ สงคราม โดย ไม่ ชัก เก้าบ ท
บัญญัติ แห่ง กติกา สันนิบาตชาติ และ ทำ สัญญา
สันติภาพ สงบศึก.

แต่ ว่า พระราชอำนาจ ทั้งหลาย นี้ พระองค์ มี
ใช้ ทรง ใช้ แต่ โดย ลำพัง ตาม รัฐธรรมนูญ พระองค์
ทรง ใช้ ผ่าน ทาง คณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็น ผู้รับผิดชอบ

ในการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับราชการ แผ่นดิน
ของ พระมหากษัตริย์.

๓. เมื่อพระมหากษัตริย์จะทรงบริหารพระ
ราชการต่าง ๆ ไม่ได้ ก็ต้องตั้งบุคคลหนึ่งหรือ
หลายคนเป็นคณะขึ้น ให้เป็นผู้สำเร็จราชการ

แทนพระองค์.— ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่
ประทับอยู่ในประเทศสยาม หรือ ด้วยเหตุใดเหตุ
หนึ่ง จะทรงบริหาร พระราชการไม่ได้ จะได้ทรง
ตั้งบุคคลหนึ่ง หรือ หลาย คนให้ เป็นผู้สำเร็จราชการ
แทน พระองค์ ด้วยความเห็นชอบของ สภาผู้แทน
ราษฎร ถ้าหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงตั้งหรือ
ไม่สามารถจะทรงตั้งเช่นนั้นได้ สภาผู้แทนราษฎร
จะตั้ง ปรีกษา กัน ตั้ง ขึ้น และในระหว่างที่ สภา
ผู้แทนราษฎร ยังมีได้ตั้ง ผู้ใด คณะรัฐมนตรี ก็
เช่นผู้กระทำหน้าที่นั้นไปชั่วคราว.

ในระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล
รัชกาลปัจจุบันนี้ยังทรงพระเยาว์อยู่ ย่อมทรง

บริหาร พระราชภาวะไม่ได้ สภาผู้แทนราษฎร ก็ได้
ประชุมปรึกษา กันถึง ผู้สำเร็จราชการ แทน พระองค์
จนคณะหนึ่งประกอบด้วยพระราชวงศ์ และข้าราชการ
ผู้ใหญ่รวม ๓ ท่าน.

๔. การสืบราชสมบัตินั้นต้องเป็นไปโดยนัย
แห่งกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์
และประกอบด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทน
ราษฎร. ในชั้นเดิมก่อน มีรัฐธรรมนูญ การสืบ
ราชสมบัติ มีบัญญัติไว้ในกฎหมายที่ตราว่าด้วยการ
สืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ อย่างเดียว แต่
ในชั้นนี้จะต้องประกอบด้วย ความเห็นชอบของสภา
ผู้แทนราษฎร ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เหมาะสม กับที่
เรา มีการปกครอง แบบ ประชาธิปไตย และถือว่า
อำนาจ ธิปไตย มาจากราษฎรทั้งหลาย สภาผู้แทน
ราษฎร ย่อม เป็น สภาสูงสุด ของ ประเทศ เช่น ผู้แทน
ของชนชาวสยามทุกคน การที่บัญญัติให้การสืบราช
สมบัติต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

ก่อนนั้น เป็นการ ชอบแล้ว สวมกับ ประเพณีดั้งเดิม
 ของเรา ที่มีว่า พระมหากษัตริย์เสด็จขึ้นทรงราชย์
 ด้วย ประชาชน ชัญเฉิด.

คำถาม— รัฐธรรมนูญเทอดพระมหากษัตริย์
 ขึ้นไว้เหนือปวงชนอย่างไร?— ในฐานะที่ทรง
 เป็นประมุขของประเทศ พระมหากษัตริย์ทรง
 ไว้ซึ่งพระราชอำนาจอย่างไรบ้าง?— ในฐานะ
 ที่ทรงเป็นประมุขของคณะรัฐบาล พระมหากษัตริย์
 ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจอย่างไรบ้าง?— ในฐานะ
 ที่ทรงเป็นผู้แทนของปวงชนชาวสยาม พระมหา
 กษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจทางความเกี่ยวพัน
 กับต่างประเทศอย่างไรบ้าง?— พระมหากษัตริย์
 ทรงใช้พระราชอำนาจต่าง ๆ แต่ลำพังพระองค์
 เองหรือ?— ถ้าพระมหากษัตริย์อยู่ในฐานะที่จะทรง
 บริหารพระราชภาระไม่ได้จะต้องทำอย่างไร?—

ในเวลานี้ประเทศไทยมีคนผู้สำเร็จราชการแทน
 พระองค์หรือไม่? เพราะอะไรจึงต้องมี?— การสืบ
 ราชสมบัติทำกันอย่างไร?— ทำไมสภาผู้แทน
 ราษฎร จึงต้องเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการสืบ
 ราชสมบัติด้วย?

อำนาจบริหาร-รัฐบาล

คณะรัฐมนตรี

๑. พระมหากษัตริย์ทรงตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้น

คณะหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีอย่างน้อย ๑๕

นาย อย่างมาก ๒๕ นาย.— คณะรัฐมนตรีนี้ มี

หัวหน้า คนหนึ่ง เรียกว่า นายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญ

บังคับไว้ว่า พระมหากษัตริย์ จะ ต้อง ทรง เลือก ตั้ง

นายกรัฐมนตรี นายหนึ่ง และ รัฐมนตรี อีก ๑๔ นาย

เป็นอย่างน้อย จาก สมาชิกของ สภาผู้แทนราษฎร นอก

จากนี้ จะ ทรง เลือกตั้ง ผู้ ที่มีได้ เป็น สมาชิกของสภา

ให้ เป็น รัฐมนตรี ก็ได้ โดยที่ ทรง เห็นว่า เป็นผู้ มี

ความรู้ ความชำนาญ เป็น พิเศษ

ในทาง ปฏิบัติ พระมหากษัตริย์ มี ได้ ทรง ตั้ง

• นายกรัฐมนตรี ตาม ความ พอ พระทัย แต่ ทรง ตั้ง

สมาชิก ของสภา คนหนึ่ง ซึ่ง เห็นว่า สมาชิก อื่นๆ เป็น

ส่วนมาก มีความพอใจ และยินดี สนิท สมนุน ให้เป็น
 นายกรัฐมนตรี ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีนี้ จึงไป
 คัดเลือกบุคคลที่ตนเห็นชอบ ให้เป็นรัฐมนตรีร่วม
 คณะ แล้วกราบบังคมทูล เพื่อให้พระมหากษัตริย์
 ทรงตั้ง.

๒. คณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดิน.
 ๒. ราชการแผ่นดินนั้น พระมหากษัตริย์จะทรง
 บริหารโดยพระองค์เองไม่ได้ ต้องทรงบริหารผ่าน
 ทางคณะรัฐมนตรี เพราะการกระทำใดๆ ของ
 พระมหากษัตริย์ที่เกี่ยวกับราชการแผ่นดินเช่นบทกฏ
 หมาย หรือพระบรมราชโองการใดๆ ก็คือ จักต้องมี
 รัฐมนตรีนายหนึ่ง ลงนาม สอนของ พระบรมราชโองการ
 เป็นผู้รับผิดชอบ แทนพระองค์เสมอ มิฉะนั้นก็ใช้
 ไม่ได้.

คณะรัฐมนตรีมีการประชุมกันเพื่อปรึกษากิจ
 การอันเกี่ยวกับนโยบายทั่วไปของรัฐบาล โดย
 นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ของที่ประชุม เรื่องที่

สำคัญซึ่งปรึกษาพิจารณากันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ก็คือ ร่างกฎหมาย ต่าง ๆ อันจะนำเสนอให้สภาผู้แทนราษฎร ลงมติ คำขอขบกะที่ต่าง ๆ ของสมาชิกสภา การเตรียมข้ออภิปรายเกี่ยวกับวาระเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสภาผู้แทนราษฎร การตั้งแท่งและปลอกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ร่างพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะเสนอให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ เป็นต้น.

๓. คณะรัฐมนตรีแบ่งแยกกันไปบังคับบัญชา

รับผิดชอบราชการในกระทรวงต่างๆ.— ทุกกระทรวง มีรัฐมนตรีนายหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ เรียกว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวง” ถ้ากระทรวงใดมีราชการมาก ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะดูแลบังคับบัญชาไม่ได้ทั่วถึง หรือเพราะมีความจำเป็น อย่างอื่นที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะมาบังคับบัญชาดูแลไม่ได้เต็มที่ ก็อาจตั้ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ขึ้นได้.

ถ้ากระทรวงใด มีราชการ สำคัญ หลายอย่างจะ
แยก กระทรวง หนึ่ง ๗ ออกเป็น ทบวง ก็ได้ ทบวง
ก็คือ กระทรวงเล็ก ๆ หนึ่งเอง ทบวงหนึ่ง มี รัฐมนตรี
นาย หนึ่ง ซึ่ง มีหน้าที่ ช่วย รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง
บังคับบัญชา รับผิดชอบ ชอบ คณะ ราชการ ในทบวง หนึ่ง
เรียกว่า รัฐมนตรีว่าการทบวง.

นอกจากนี้ ยังมี รัฐมนตรี ซึ่ง มีได้ ว่า การ หรือ
ช่วย ว่า การ กระทรวง ทบวง การ ใด ๆ อีก รัฐมนตรี
ชนิด ที่ กล่าว นี้ มีหน้าที่ ช่วย เหลือ ราชการ ทง ยวง
ใน คณะ รัฐมนตรี หรือ คณะ รัฐมนตรี อาจ ลง มติ ให้
ไป ช่วย ราชการ ใน กระทรวง ใด กระทรวง หนึ่ง หรือ
ให้ ไป รักษา การ แทน รัฐมนตรี ว่า การ กระทรวง ใด
กระทรวง หนึ่ง ซึ่ง ต้อง ไป ราชการ หรือ ย่วย ลา พัก
ผ่อน ชั่ว ครัง คราว ก็ได้.

๔. ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะ
รัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไวใจของ
สภาผู้แทนราษฎร และต้องรับผิดชอบร่วมกัน

ในนโยบายทั่วไปต่อสภาผู้แทนราษฎร.— สภาผู้แทนราษฎร เป็น ผู้ควบคุม การ บริหาร ราชการแผ่นดิน สมาชิกสภา มี สิทธิที่จะตั้งกระทู้ถามคณะรัฐมนตรี และอาจขอเปิดอภิปรายในนโยบายทั่วไปของรัฐบาล คือ ชักถามถึง การงาน ที่คณะรัฐมนตรี ได้ ปฏิบัติไป แล้วหรือกำลังปฏิบัติอยู่ หรือจะปฏิบัติต่อไป เพื่จะทราบว่า คณะรัฐมนตรี ทำ ถูกต้อง ตามนโยบาย แล้วหรือไม่ สภา ผู้แทนราษฎร มี สิทธิ ลง มติไม่ไว้ใจในคณะรัฐมนตรีได้ ถ้าหากเห็นเช่นนั้นแล้ว รัฐมนตรี ทั้ง คณะ จะต้องลาออกจากตำแหน่ง.

รัฐมนตรี ทุกคนไม่ว่า จะได้ รับแต่งตั้ง ให้ปฏิบัติราชการกระทรวงทบวง การหรือไม่ก็ตาม จะต้องร่วมกันรับผิดชอบในนโยบายทั่วไป ของ รัฐบาล ต่อสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ รัฐมนตรี ผู้ใด รับแต่งตั้ง ให้บังคับบัญชากระทรวง ทบวง การใด ๆ จะต้องรับผิดชอบ

ในหน้าที่ ของ คนโดย ฉะเพาะ ต่อ สภาผู้แทนราษฎร
 และสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิลงมติไม่ไว้ใจในรัฐมนตรี
 เป็น รายบุคคล ก็ได้

คำถาม— ใครเป็นผู้ตั้งคณะรัฐมนตรี?—อย่าง
 น้อยคณะรัฐมนตรีจะต้องประกอบด้วยรัฐมนตรีกี่คน?
 และอย่างมากที่สุดกี่คน?— รัฐมนตรีนั้นต้องเลือกตั้งจาก
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสมอไปหรือ?— พระมหากษัตริย์ทรงตั้งคณะรัฐมนตรีได้ตามความพอพระทัย
 หรือไม่?— ทำไมในการบริหารราชการแผ่นดิน
 พระมหากษัตริย์จึงต้องทรงบริหารผ่านทางคณะ
 รัฐมนตรี?— รัฐมนตรีมีการประชุมปรึกษากันหรือไม่?
 และปรึกษากันด้วยเรื่องอะไร?— ใครเป็นผู้บังคับ
 บัญชารับผิดชอบราชการในกระทรวงต่าง ๆ?—
 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคือใคร?— ในบัดนี้
 เรามีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือไม่?— รัฐมนตรีที่ไม่

ว่าการหรือไม่ช่วยว่าการกระทรวงทบวงการใดเลย
 มีหรือไม่? ให้บอกนามรัฐมนตรีชนิดนี้ในบัดนี้มาสัก
 ๒ ท่าน— ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐ
 มंत्रीต้องได้รับความไว้วางใจจากใคร?— การขอเปิด
 อภิปรายในนโยบายทั่วไปของรัฐบาลหมายความว่า
 อะไร?— การรับผิดชอบร่วมกันในนโยบายทั่วไป
 ของรัฐบาลหมายความว่าอะไร?— รัฐมนตรีว่า
 การกระทรวงจะต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตนต่อสภา
 ผู้แทนราษฎรหรือไม่?

อำนาจตุลาการ : ศาล

๑. ศาลยุติธรรมมีอำนาจ และหน้าที่

วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างบุคคลและลงโทษ

ผู้ประพฤตินอกกฎหมาย.— คนเรามีทั้งคนดีและ

คนชั่ว คนชั่วมัก ชอบ ประพฤติ ผิดผิด กฎหมาย ของ
ประเทศ และ พยายาม ประทุษร้าย ต่อ ทรัพย์ สิ้นเงิน
ทอง หรือ ชีวิต ของ เพื่อนมนุษย์อื่น ๆ เสมอ ประเทศ
จึงต้อง ตั้ง ศาล ขึ้นไว้ สำหรับให้ ความ ยุติธรรม แก่
คนดี และลงโทษ คนชั่ว เพื่อ กักสันดานให้กลับเป็น
คนดี และเพื่อไม่ให้ ผู้อื่นเขา เยี่ยง อย่าง ต่อไป.

ในศาล ทุกศาล มี ตุลาการ หรือ ผู้พิพากษา เป็น
ผู้ ตัดสิน ข้อพิพาท ของบุคคล ข้อพิพาทนี้เรียกว่า คดี
ผู้ฟ้องคดี เรียกว่าโจทก์ ผู้ถูกฟ้อง เรียกว่า จำเลย
อนึ่ง โดยเหตุที่ บุคคล สามัญไม่รู้จักกฎหมายดี ไม่ว่าจะ
เป็นโจทก์ หรือเป็น จำเลย จึง ต้องหา บุคคลที่มี

ความรู้ ความชำนาญในทางกฎหมายไปว่า คติ ใน
 ศาลแทนคน ถ้าเป็น ทนายโจทก์ก็เรียกว่า ว่าต่าง
 ถ้าเป็น ทนายจำเลย ก็เรียกว่า แก่ต่าง บุคคล ซึ่ง
 ว่าคดียุติกันนี้เรียกว่า ทนายความ คติซึ่งเกี่ยวกับ
 ความผิดอันมีโทษ เช่น จำคุก หรือ ปรัง เรียกว่า คติ
 อาญา ถ้าไม่เกี่ยวกับ ความผิดอันมีโทษ เช่น เรื่อง
 หนี้สิน หรือมรดก เป็นต้น เรียกว่า คติแพ่ง.

ในคดีอาญา ที่เป็นความผิดต่อประเทศ มีทนาย
 ของประเทศเรียกว่า อัยการ เป็นผู้ฟ้องร้องให้
 ลงโทษผู้กระทำความผิด แม้ว่าผู้ต้อง ประท้วงร้ายหรือ
 ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์จะให้ฟ้องร้องว่ากล่าว
 ก็ดี.

ผู้พิพากษาก็ อัยการ ก็ดี และ ทนายความ
 ก็ดี ตามปกติเป็นผู้ที่มีความรู้ในทางกฎหมาย
 โดยชอบไล่ได้ ซึ่งเหตุอันผิด หรือได้รับ ปรังญา ซึ่ง
 ธรรมดาจารย์บัณฑิต มาเป็น อย่าง น้อยแล้ว.

๒. การ พิจารณาพิพากษาคดีเป็น อำนาจ

ของศาลโดยฉะเพาะ และผู้พิพากษาย่อมมี

อิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไป

ตามกฎหมาย.— ศาลเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจ

ตุลาการ ตามรัฐธรรมนูญ การพิจารณาพิพากษาคดี

จึงเป็นอำนาจของศาลโดยฉะเพาะ สภาผู้แทนราษฎร

หรือรัฐบาลหรือบุคคลใด ๆ จะเข้าไปเกี่ยวข้อง แนะนำ

เป็นเชิง ชี้ หรือบังคับให้ศาลต้องตัดสินไปในทำนอง

ใดไม่ได้ การพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทต่าง ๆ

ของศาล ย่อมเป็นไปโดยสะดวก ปราศจากผู้ขัดขวาง

คำพิพากษา ซึ่งขาดของศาลย่อมเป็นที่เคารพ ผู้ใด

อื่นจะไปแก้ไขเปลี่ยนแปลง อย่างใด หาได้ไม่.

ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ศาลจะต้อง

กระทำโดยความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียง

และความเกรงกลัวอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งผู้พิพากษา

หรือตุลาการจึงต้องมีอิสระ เพื่อจะได้พิจารณา

พิพากษาคดีให้เป็นไป ตามกฎหมายและตามความ

ยุติธรรมได้ โดยปราศจากอุปสรรค.

การเข้ารับตำแหน่ง การเลื่อน การโยกย้าย และ การ ออกจาก ตำแหน่ง ของ ผู้พิพากษามี ๖ ัญญัติไว้ ในกฎหมายพิเศษเรียกว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ฝ่าย ตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๙ กฎหมายฉบับนี้ ได้ ให้หลัก ประกัน คัมครอง ความ มั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ ของผู้พิพากษาไว้ อย่าง ดี มิให้ รัฐบาลผู้แต่งตั้ง ทำไป โดย ผลการ ทงนี้ เพื่อให้ ผู้พิพากษา ได้ มีอิสระ ในการ พิจารณา พิจารณา คดี.

๓. ศาลยุติธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลสูงสุด.— ศาล ชั้นต้น รับ พิจารณา คดี ที่เริ่มกัน พ้อง ถ้า คู่ความ ยังไม่ พอใจ ใน คำ พิจารณา ของ ศาล ชั้น ต้น ก็ อาจ ร้อง ไป ยัง ศาล อุทธรณ์ เพื่อให้ พิจารณา คดี นั้น อีก และ ถ้า หาก ยัง ไม่ พอใจ ใน คำ พิจารณา ของ ศาล อุทธรณ์ คู่ความ ก็ ยัง ร้อง ไป ยัง ศาลฎีกา ให้ ทำ การ พิจารณา คดี ซ้ำ ได้ อีก ครั้ง หนึ่ง เป็น ที่ สุก แต่ คดี ที่ จะ ร้อง ไป ยัง ศาล ถึง ๓ ศาล ได้

เช่นนี้ จะต้อง เป็นคดีสำคัญบางชนิดเท่านั้น รัฐบาลพยายามให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน เพื่อจะได้รักษาศักดิ์ศรีที่เที่ยงตรง ถูกต้อง ตามกฎหมายเป็นอย่างดีที่สุด จึงได้จัดให้มีศาลถึง ๓ ชั้น.

ศาลชั้นต้น แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ สำหรับจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี กับสำหรับหัวเมือง.

ศาล ชั้น ต้น สำหรับ จังหวัด พระนคร และ จังหวัด ธนบุรี แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ ศาลแขวง ศาลแพ่ง และ ศาลอาญา.

๑. ศาลแขวง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาล นั้นได้ เมื่อเป็นคดีแพ่งและคดีอาญาเล็กน้อย และยัง มีอำนาจ ทำการไต่สวนเรื่อง เล็กน้อย บางอย่าง กับ ทำการไต่สวน มูลฟ้อง และมี คำสั่ง ในคดี อาญา ทั้งปวง

ศาล แขวง สำหรับ จังหวัด พระนคร และ ธนบุรี ในปัจจุบัน มี ดังนี้.—

(๑) ศาลแขวงพระนครใต้

(๒) ศาลแขวงพระนครเหนือ

(๓) ศาลแขวงธนบุรี

๒. ศาลแพ่ง มีอำนาจ และหน้าที่ พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ทง ปวง.

๓. ศาลอาญา มีอำนาจ และหน้าที่ พิจารณาพิพากษาคดี อาญา ทง ปวง.

ศาลชั้นต้นสำหรับหัวเมือง ประจำอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ ศาลแขวง และศาลจังหวัด.

๑. ศาลแขวง มีอำนาจ และหน้าที่ พิจารณาพิพากษาคดีได้ เช่นเดียวกับ ศาลแขวง สำหรับจังหวัด พระนคร และ ธนบุรี

๒. ศาลจังหวัด มีอำนาจ และหน้าที่ พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และคดีอาญา ทง ปวง ในชั้นต้น.

ศาลอุทธรณ์ มีอำนาจ และหน้าที่ พิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่งของ ศาล ชั้นต้น ทง ทง ประเทศ.

ศาลฎีกา เป็นศาล สูง สุด สำหรับ พิจารณา
พิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่ง
ของศาลอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลนี้ เป็นที่สุด
ของคดี จรรยา ค่อยไปอีกไม่ได้ ผู้พิพากษาของ
ศาลฎีกา เรียกว่า กรรมการ ศาลฎีกา

ศาลทั้ง ๓ ชั้น ที่กล่าว มา แล้วนี้ รวมอยู่ใน
กระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง
ยุติธรรม เป็น ผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ ทางตุลาการ.
แต่การดำเนินการพิจารณา คดี ตลอดจนงาน ที่ จะ มี
คำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดี ให้เสร็จเกิดขาดไปนั้น
ย่อมอยู่ในดุลยพินิจ ของศาลโดยระเพาะ.

ทุก ๆ ศาล มีหัวหน้า ผู้หนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ
เรียกว่า หัวหน้าศาล แต่สำหรับ หัวหน้า
ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง และศาลอาญา
เรียกว่า อธิบดีผู้พิพากษา นอกจากนี้ ศาลหัวเมือง
ยัง รวมกันหลายศาล เช่น เขต ๆ; เขตหนึ่งขณะอยู่ใน
อำนาจของศาลลงยุติธรรม นายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้

บังคับขมขืนชาวขมขืน.

๔. ศาลทำการพิจารณาพิพากษาคดีโดยเปิดเผย
และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
โดยการให้เปล่า.— ในกรณีพิจารณาคดีนั้น ศาลจะ
 ต้องกระทำโดยเปิดเผยไม่ปิดบัง คือ ประชาชนมี
 สิทธิเข้าไปดู และ ฟัง การ พิจารณา คดี ของ ศาล ได้
 ทั้งนี้ เพื่อเป็น หลัก ประกัน ให้ มี การ ลำ เียง ให้
 ผู้พิพากษาได้ วินิจฉัยข้อพิพาทไปโดยเที่ยงธรรม เปิด
 โอกาสให้ จำเลย หรือ ผู้ ตองหา มี สิทธิ ต่อสู้ คดี ได้
 เต็มที่ คำพิพากษา ซึ่ง ศาล นั้น จะ ต้อง นำ มา อ่าน โดย
 เปิด เผย ให้ คู่ ความ และ ประชาชน ฟัง และ ต้อง ยก บท
 กฎหมาย ที่ นำ มา บังคับ คดี ขึ้น อ่าง ให้ ชัด เจน ทั้ง ต้อง
 แสดง เหตุผล ไว้ ด้วย ว่า ทำไม จึง ได้ ตัดสิน ไป เช่น นั้น ๆ
 แต่ ใน บาง กรณี ศาล อาจ ทำ การ พิจารณาลับก็ได้ ถ้า
 หาก พิจารณาคดี เรื่อง นั้น โดย เปิด เผย แล้ว จะ ทำ ให้
 เกิด ความ ไม่ สงบ เรียบ ร้อย และ ความ ไม่ ปลอดภัย
 แก่ ประเทศ หรือ ทำ ให้ ยัง เกิด ความ อับยศอศลุ

เป็นที่เลื่อมเลียมศีลธรรม อันดี ของ ประชาชนได้.

ในการพิจารณา พิพากษา คดีนั้น ศาลย่อม
 อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยการให้เปล่า
 ทั้งนี้หมายความว่า ค่าความไม่ต้องจ้าง
 ผู้พิพากษาให้ชำระคดี แต่ประเทศเป็นผู้จ่ายเงิน
 เกือบให้แก่ผู้พิพากษา เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่
 ประจําในการตัดสินคดีโดยเที่ยงธรรม แต่อย่าง
 ไรก็ดี ค่าความย่อมต้องเสียค่าใช้จ่ายอยู่เสมอ
 เช่น ค่าธรรมเนียมศาล ค่าจ้างทนายความ เป็นต้น
 ฉะนั้นคดีอาญา ค่าความไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
 ศาล . ส่วนในคดีแพ่งเป็นการได้เสีย ทรัพย์สิน
 หรือผลประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน จึงต้องเสียค่า
 ธรรมเนียม แต่ถ้าหากว่าค่าความใด เช่นคนชรา
 ไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล ศาลก็
 ย่อมคำนึงการพิจารณา พิพากษา คดีให้เปล่า เพื่อ
 ดำรงความยุติธรรมให้คงไว้.

คำถาม— คาลยัตติธรรมมีหน้าที่อย่างไร?—
 บุคคลต่อไปนี้ คือใคร มีหน้าที่อย่างไร: ผู้พิพากษา
 โจทก์, จำเลย, ทนายความ, อัยการ?— คดี
 อาญาคืออะไร?— คดีแพ่งคืออะไร?— ที่กล่าว
 ว่า การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นอำนาจของ ศาล
 โดยเฉพาะหมายความว่าอย่างไร?— ทำไม
 ผู้พิพากษาจึงต้องมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา
 คดี?— มีกฎหมายใดที่ให้หลักประกันคุ้มครอง
 ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ของผู้พิพากษา?—
 คาลยัตติธรรมแบ่งออกเป็นกี่ชั้น และมีอะไรบ้าง?—
 ทำไมจึงต้องมีศาลถึงหลายชั้นเช่นนี้?— ศาลชั้น
 ต้นแบ่งออกเป็นศาลอะไรบ้าง?— ศาลแขวง มี
 อำนาจและหน้าที่อย่างไร?— ศาลจังหวัดมีอำนาจ
 และหน้าที่อย่างไร?— ศาลแพ่งมีอำนาจและหน้าที่
 อย่างไร?— ศาลอาญามีอำนาจและหน้าที่อย่างไร?—
 ศาลอุทธรณ์มีอำนาจและหน้าที่อย่างไร?— ศาล

ฎีกามีอำนาจและหน้าที่อย่างไร?— หัวหน้าและ
 ผู้พิพากษาในศาลฎีกามีชื่อเรียกอย่างไร?— ที่ว่า
 ศาลทำการพิจารณาพิพากษาคดีโดยเปิดเผย
 หมายความว่าอะไร?— ที่ว่า ศาล อำนาจความ
 ยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยการให้เปล่าหมาย
 ความเพียงไร?

ระเบียบราชการบริหาร

๑. ราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม
จัดระเบียบแบ่งแยกออกเป็น ราชการบริหาร
ส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และ
ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น.

ระเบียบราชการบริหาร เป็นระเบียบซึ่งกำหนด
รูปโครงวิธีบริหารราชการให้ขึ้นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ ราชการบริหารนี้จัดระเบียบแบ่งออก
เป็น ๓ ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการ
บริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น.

ราชการบริหารส่วนกลาง คือ ราชการบริหาร
ทั่วไปของรัฐบาล ซึ่งได้แก่พลเมืองทั่วราชอาณาจักรสยาม ราชการบริหารส่วนกลางนี้จัดระเบียบ
แบ่งแยกออกเป็นกระทรวงหรือทบวง การเมือง ซึ่ง
มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง.

ราชการ บริหาร ส่วน ภูมิภาค คือ ราชการ ของ
รัฐบาล ที่ได้ แบ่ง ออกไปปฏิบัติในส่วน ต่าง ๆ ของราช
อาณาจักร สยาม ราชการบริหาร ส่วน ภูมิภาค นี้ ใ้
ระเบียน เป็น จังหวัด และ อำเภอ.

ราชการบริหาร ส่วน ท้อง ถิ่น คือ ราชการบริหาร
บาง อย่าง ซึ่ง แบ่ง แยก ออก จาก ราชการ บริหาร ส่วน
กลาง มาให้ ท้อง ถิ่น จัด ทำเอง โดยมี คณะ หรือ
บุคคล ซึ่ง ราษฎร เลือกตั้ง เป็น ผู้ จัด ทำ เนิน การ ที่ เรียก
ว่า การ ปกครอง แยก เทศบาล.

การ ที่ ต้อง แบ่ง แยก ออก เป็น ๓ ส่วน ก็ เพราะ
เหตุว่า ราชการ บริหาร นั้น มี วง กว้าง ถ้า ยัง เป็น
ประเทศ ที่มี อาณาเขต ต่ กว้าง ขวาง แล้ว ผล ประโยชน์
หรือ ส่วน ได้ เสีย ของ พลเมือง ใน ท้อง ที่ ต่าง ๆ ย่อม มี
เหมือน กัน บาง ต่าง กัน บาง เหตุ ฉะนั้น การ ที่ จะ รวบ เอา
อำนาจ บริหาร มา ไว้ ใน แหล่ง กลาง เช่น ใน กรุง เทพฯ
แห่ง เดียว ย่อม เป็น ไป ไม่ ได้ เพราะ จะ ทำ ให้ ติด ชัก
และไม่ สะดวก หลาย ประการ จึง ต้อง แบ่ง ออก เป็น

ส่วนต่าง ๆ คงกล่าวแล้ว.

๒. ราชการบริหารส่วนกลางจัดระเบียบ
แบ่งออกเป็น กระทรวงหรือทบวงการเมืองซึ่งมี

ฐานะเทียบเท่ากระทรวง.— ราชการบริหารส่วน

กลางได้จัดแบ่ง ออกเป็นกระทรวง ๘ กระทรวง และ

สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

อีก ๑ รวมเป็น ๙ ทุกกระทรวงมีรัฐมนตรีนายหนึ่ง

เป็นผู้ว่าการบังคับบัญชารับผิดชอบ ส่วนสำนักนายกรัฐมนตรี

นั้น มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

แต่ถ้ากระทรวงใด มีราชการสำคัญมาก ซึ่ง รัฐ

มนตรีว่าการไม่สามารถจะบังคับบัญชา สอดส่องได้

โดยทั่วถึง ก็อาจมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง

สำหรับช่วยว่าราชการทั่ว ๆ ไปของกระทรวงนั้น.

ในกระทรวงหรือทบวงการเมืองเหล่านี้ยังจัด

ระเบียบราชการแยกออกเป็นส่วน ๆ อีก เช่น กระทรวง

แบ่ง ออกเป็น กรม กรม แบ่ง ออกเป็น กอง และ

กอง แบ่ง ออก เป็น แผนก เป็น ชั้น สัก แต่ จะ มี
 ราชการ มาก น้อย เพียงใด อนึ่ง ถ้า กระทบวง ใด มี
 ราชการ สำคัญ หลาย อย่าง ก็ อาจ จะ แยก กระทบวง
 หนึ่ง ๆ เช่น “ ทบวง ” ได้ ทบวง หนึ่ง มี รัฐมนตรี
 คน หนึ่ง เช่น ผู้ว่า การ ทบวง มีหน้าที่ ช่วย รัฐมนตรี
 ว่า การ กระทบวง บังคับ บัญชา รับผิดชอบ เพราะ ราชการ
 ใน ทบวง หนึ่ง ทบวง ก็ คือ กระทบวง น้อย หนึ่ง
 การ ที่ แยก ราชการ ของ กระทบวง หนึ่ง ตั้ง ขึ้น เป็น
 ทบวง โดย ไม่ แยก ออก ตั้ง เป็น กระทบวง เล็ก ที่ เกี่ยว
 ก็ เพื่อ ประหยัด ทรัพยากร ให้น้อย ลง อีก ประการ หนึ่ง
 ที่ ยังกัง ให้อำนาจ หนึ่ง แยก ตั้ง ขึ้น เป็น ทบวง หนึ่ง ขึ้น อยู่
 ใน กระทบวง หนึ่ง ก็ เพื่อ จะ ให้งาน ของ ส่วน ราชการ
 ที่ คล้าย คลึง ประสาน กลมเกลียว ติดต่อกัน สบาย ทั่ว
 อย่าง ที่ เห็น ได้ ก็ คือ ราชการ ของ กระทบวง เศรษฐกิจการ
 และ กระทบวง เกษตร ราชการ ใน หนึ่ง ขึ้น หนึ่ง
 รวม งาน อยู่ ใน กระทบวง เดียว กัน เรียกว่า กระทบวง
 เศรษฐกิจการ และ แบ่ง ออก เป็น สอง ทบวง คือ ทบวง

เกษตรราชการ และ ทະบวง พาดิษย์ และ คมนาคคม
 ครน คอมา จึง ไค้ แยก ออก ตั้ง เป้น สอง กระทรวง ตั้ง
 กล่าว แลว ซน.

กระทรวง ต่าง ๆ มี อำนาจ และ หน้าที่ บริหาร
 ราชการ แ่่นคิน ตาม กฎหมาย ตั้ง คอไป นี.

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจและหน้าที่
 เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะรัฐมนตรี และราชการ
 อื่น ๆ ซึ่ง มิได้ อยู่ในวง อำนาจ และ หน้าที่ ของกระทรวง
 หนึ่ง กระทรวงใดโดย ฉะเพาะ เช่น การโฆษณา
 การตรวจเงินแผ่นดิน การควบคุมข้าราชการ พลเรือน
 การร่างกฎหมาย เป็นต้น มีนายกรัฐมนตรีเป็น หัวหน้า.

(๒) กระทรวงกลาโหม มีอำนาจและหน้าที่
 เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรและควบคุมดูแล
 กิจการทหาร ทั้ง หลาย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 กลาโหม เป็น หัวหน้า.

(๓) กระทรวงการคลัง มีอำนาจและหน้าที่
 เกี่ยวกับการเงินของประเทศ การภาษีอากร และ

การ พัสต, มี รัฐมนตรี ว่าการ กระทรวง การคลัง เป็น
หัวหน้า.

(๔) กระทรวงการต่างประเทศ มี อำนาจและ
หน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศ เช่น การเจรจา
ทำ สัญญา ทาง พระราชไมตรี การ ตั้งทูตและกงสุล
ประจำในต่าง ประเทศ สำหรับ ดูแล ระวังรักษา ผล
ประโยชน์ ส่วนได้เสีย ของ ประเทศเรา เป็นต้น มี
รัฐมนตรี ว่า การกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้า.

(๕) กระทรวงเกษตรราธิการ มี อำนาจและ
หน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การ บำรุง การ
กสิกรรม การประมง เป็นต้น มี รัฐมนตรี ว่าการ
กระทรวงเกษตรราธิการ เป็นหัวหน้า.

(๖) กระทรวงธรรมการ มี อำนาจและหน้าที่
เกี่ยวกับการศึกษา การธรรมการ และการ ศิลปากร
มี รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงธรรมการ เป็น หัวหน้า.

(๗) กระทรวงมหาดไทย มี อำนาจและหน้าที่
เกี่ยว กับ การ รักษา ความ สงบ เรียบ ร้อย ภายใน ราช
อาณาจัก การ สาธารณสุข และการ สาธารณูปการ

คือ การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์คนเจ็บไข้ คนพิการ คนอนาถา หาที่พัก มีได้ กับการปกครองท้องถิ่น มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นหัวหน้า.

(๘) กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจและหน้าที่ทางตุลาการ เกี่ยวกับ ศาล ยุติธรรม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นหัวหน้า.

(๙) กระทรวงเศรษฐกิจ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ เช่น การพาณิชย์ การรถไฟ การไปรษณีย์โทรเลข เป็นต้น มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ เป็นหัวหน้า.

นอกจาก สำนักนายกรัฐมนตรี และ กระทรวง ทั้ง ๘ กระทรวงแล้ว ยังมี สำนักพระราชวัง และ สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี แต่มิได้รวมอยู่ใน สำนักนายกรัฐมนตรี อีกด้วย.

สำนักพระราชวังนี้แต่เดิมเป็น กระทรวงวัง บัด

นี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไม่มีฐานะเป็นกระทรวง แต่เป็น
 ทบวง การ เมือง แห่ง หนึ่ง ซึ่ง มี อำนาจ หน้าที่ จัดการ
 พระราชวัง ตลอดจน การ คุดูแล รักษา ทรัพย์สิน และ
 ผล ประโยชน์ ฝ่าย พระมหากษัตริย์.

สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์เดิมเป็นกรม
 หนึ่ง อยู่ในกระทรวงวังเมื่อกระทรวงวังไม่มีแล้ว จึง
 ได้เปลี่ยนแปลงเป็น ทบวง การเมือง ซึ่ง มี อำนาจ หน้าที่ จัดการ
 การ สारบรรณและการใน พระองค์ พระมหากษัตริย์.

๓. ราชการ บริหาร ส่วนภูมิภาคจัดระเบียบ
แบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ.

(๑) จังหวัดในเวลานี้มีอยู่ ๗๐ จังหวัดด้วยกัน
 ทุก จังหวัด มีกรมการ คณะหนึ่งเรียกว่า “คณะ
 กรมการ จังหวัด” มีหน้าที่บริหาร ราชการแผ่นดิน
 ในจังหวัดนั้น คือ บริหาร ราชการ แผ่นดิน ตาม
 กฎหมาย และ ระเบียบ แยกแยะ หรือตามคำสั่งของ
 กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ หรือตามคำแนะนำ ช้แจง
 ของ ข้าหลวงผู้มีหน้าที่ ตรวจการ บริหารทั่วไป และ

ข้าหลวงผู้มีหน้าที่ ๓ ทรวงการณะเพาะงานของกระทรวง
หรือกรมใดกรมหนึ่ง นอกจากยังมีหน้าที่ควบคุมดูแล
ราชการ แผ่นดินอื่น เป็นอำนาจ และ หน้าที่ ของรัฐบาล
ซึ่งเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของรัฐบาลในจังหวัด ปฏิบัติ และ
ควบคุมดูแล การ เทศบาลในจังหวัด ตาม กฎหมาย.

คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วยข้าหลวงประจำ
จังหวัด ปลัดจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการบริหาร
ฝ่ายพลเรือนต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ประจำจังหวัด
เช่น กรรมการจังหวัด สรรพากรจังหวัด เป็นต้น
ข้าหลวง ประจำจังหวัดเป็น ประธาน ของคณะ กรรมการ
จังหวัด ในการ บริหาร ราชการ แผ่นดินนี้ กรมการ
จังหวัดแต่ละคน จะต้องรับผิดชอบในหน้าที่ ของ
ตนต่อกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนสังกัด และ
จะต้องรับผิดชอบร่วมกันในราชการทั่วไปต่อรัฐบาล.

(๒) ในทุก ๆ อำเภอมี กรรมการ อำเภอ คณะ
หนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการอำเภอ” มีหน้าที่บริหาร

รัฐสภาแห่งสาธารณรัฐไทย ซึ่งรัฐสภาได้ให้พระเจ้านครินทร์
 พระองค์ทรงมอบหมายแก่ข้าพเจ้าซึ่งข้าพเจ้าได้โดยพระ
 รัชชานุญาตให้ไปปฏิบัติราชการที่เมือง
 อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

๔. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจำแนกออก
เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาล

นคร และสหเทศบาล.— ราชการบริหารบาง
 อย่างได้ถูกแบ่งแยกให้ท้องถิ่นจัดทำเอง รัฐบาล
 ไม่เข้าเกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการงานของท้องถิ่นนั้นโดยตรง
 ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้ท้องถิ่นนั้นก้าวขึ้นสู่สภาพแห่ง
 ความเจริญโดยรวดเร็ว โดยปล่อยให้คณะบุคคล
 ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นเช่นผู้ดำเนินการ
 (บุคคลเหล่านี้มิได้มีฐานะเช่นข้าราชการท้องถิ่นใน
 ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค) รัฐบาล
 เช่นแต่ผู้ควบคุมดูแลเท่านั้น ราชการบริหารส่วน
 ท้องถิ่นนี้ จำแนกเป็น

(๑) เทศบาลตำบล คือการปกครองส่วนท้องถิ่น
 ในตำบล โดยให้ตำบลนั้นมีอำนาจและหน้าที่อัน
 จำต้องกระทำ คือจัดทำกิจการบางอย่างซึ่งแยกมาจาก

ราชการบริหาร ส่วนกลาง เช่น จัดการ สาธารณสุข บำรุง ถนน แกะ ไซ และ ส่ง เสริม การ ทำมา หากินของ ราษฎร ให้ ดี ขึ้นตาม สัมควร จัดการ ให้ ราษฎร ใ้ รับ การ ศึกษา ขบรม ชั้น ประถม ขบรม ให้ ราษฎร เข้าใจ ในการ ปกครอง ระบอบ รัฐ ขบรม มุญ เป็น ต้น นอก จาก นี้ ยัง อาจ จัดการ อื่น ๆ ได้ อีก ตาม กำลัง ของ เทศบาล ตำบล นั้น ๆ.

(๒) เทศบาลเมือง คือ การ ปกครอง ส่วน ที่ ของ ดิน ใน เขต ที่ ~~ชุม มุม~~ ใน บรรดา ตำบล หรือ ส่วน ของ ตำบล ซึ่ง เป็น ที่ ดัง กล่าว ว่า การ จัง หวัค อื่น ๆ ของ ดิน ที่มี ราษฎร แต่ ๓,๐๐๐ คน ขึ้น ไป และ ราษฎร เหล่า นั้น อยู่หนาแน่น คิดเฉลี่ย ได้ ไม่ ต่ำ กว่า ๑,๐๐๐ คน ต่อ ๑ ตาราง กิโลเมตร ก็ อาจ จัด ตั้ง ที่ ของ ดิน นั้น ขึ้น เป็น เมือง มีฐานะ เป็น เทศบาล เรียกว่า เทศบาล เมือง ได้ ก็ ก็น.

เทศบาลเมือง มี อำนาจ และ หน้า ที่ อื่น ๆ จำ ต้อง กระทำ รวม ทั้ง อำนาจ และ หน้า ที่ ของ เทศบาล ตำบล กับ อื่น ๆ

อีก เช่น ^๕ตั้งและบำรุงตลาด คอกสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ การประปา เพื่อจำหน่ายน้ำสะอาดให้แก่ราษฎร การไฟฟ้า กองดับเพลิง เป็นต้น.

(๓) เทศบาลนคร ได้แก่ การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีราษฎรแต่ ๓๐,๐๐๐ คนขึ้นไป และราษฎรเหล่านั้น อยู่หนาแน่น คิดเฉลี่ยได้ไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร ให้ท้องถิ่น ^๕นี้มีอำนาจหน้าที่อื่นจำกัดซึ่งกระทำรวมทั้งอำนาจและหน้าที่ของเทศบาลเมือง กับอื่น ๆ เช่น ^๕ตั้งและบำรุงสุสาน โรงพยาบาล การสงเคราะห์คนอนาถา เป็นต้น.

(๔) สหเทศบาล คือ เทศบาลหลายหน่วยรวมกันจัด ^๕ตั้ง องค์การ เช่น ^๕สหพิเศษ เพื่อประกอบกิจการบางประการ ซึ่งแต่ลำพังเทศบาลเดียวไม่สามารถจะทำได้ เช่น ^๕ทุนของเทศบาลเดียวไม่พอที่จะ ^๕ตั้งโรงไฟฟ้า ก็อาจรวมทุนของหลายเทศบาลอื่น เพื่อ ^๕ตั้งโรงไฟฟ้าเป็นสหเทศบาล และ

มีชื่อตกลงตามแต่จะทำกัน.

ท้องถิ่นใดจะมีฐานะเป็นเทศบาลไม่ว่าจะหนักใจ
 จำต้อง มีกฎหมายตั้งขึ้น คือ เทศบาลตำบลและ
 เทศบาลเมือง จะตั้งขึ้นได้โดยพระราชกฤษฎีกา
 ส่วนเทศบาลนครนี้โดยเหตุที่เป็นกิจการใหญ่โตและ
 สำคัญมาก ท้องถิ่นที่มีสภาพเป็นเทศบาลนครนี้
 จะต้องให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วย คือ จะ
 ต้องตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ กฎหมายตั้ง
 เทศบาลเหล่านี้ จะได้กำหนดเขตต์และนามของ
 เทศบาลนั้น ๆ ไว้ด้วย ฉะนั้น สหเทศบาลนั้น ก็
 จะต้องตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะได้กำหนดนาม
 ระเบียบการ และอำนาจหน้าที่ของ สหเทศบาลนั้น ๆ
 ไว้อย่าง ชัดเจนด้วย.

ในเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
 มีสภา และ คณะมนตรี ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับ การ
 ปกครองท้องถิ่นนั้นโดยฉะเพาะ ทำนองเดียวกับสภา

ผู้แทน ราษฎร และ คณะรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การปกครอง ประเทศ ขณะนี้ สมาชิกสภาเทศบาลก็มี ๒ ประเภท คือ ราษฎรเลือกตั้ง ประเภทหนึ่ง และ รัฐบาล ตั้งขึ้นอีก ประเภทหนึ่ง มีจำนวนเท่ากัน ตาม ทำนอง บท คณะเพาะ กาล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม สำหรับการเลือกตั้ง สมาชิกเข้า ประจำใน สภาเทศบาลต่าง ๆ นั้น มีกำหนด อยู่ในกฎหมาย พิเศษ เรียกว่า พระราชบัญญัติ การเลือกตั้ง สมาชิกสภา ของ ดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ แต่ สภาเทศบาล ทุก ชนิด จะ ต้อง ประชุม ปรีกษา หา หรือ คณะเพาะ กิจ การ ที่ เกี่ยว กับ ทอง ดิน นั้นเท่านั้น จะ ปรีกษา หา หรือ กันในเรื่อง การเมืองของประเทศไม่ได้.

เทศบาลต่าง ๆ มี อำนาจออกข้อ บังคับ เพื่อ ปฏิบัติ การให้ เป็นไป ตามอำนาจหน้าที่เทศบาลในเมื่อข้อ บังคับ นั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย ข้อ บังคับนี้ เรียกว่า "เทศบาล บัญญัติ" ซึ่ง อาจ จะ กำหนดโทษให้ มี การ ปรับ ได้ ไม่เกิน ๕๐ บาท หนึ่ง เพื่อให้ เทศบาล ต่าง ๆ

คำเนิ การไ้ ผลเป็น การส่ง เสริมให้ ท้องถิ่น มีสภาพ
 เข้า สู่ ความ เจริญ และ มี ระเบียบ ร้อย คี่ จำ เป็น ที่
 จะ ต้อง ให้ เทศบาล เหล่า นั้น มี ราย ไ้ สำหรับ ใช้ จ่าย
 ให้ เพียง พอ ด้วย โดย เหตุนี้ รัฐบาล จึง ได้ จัด การ
 แบ่ง ын ภาษี อากร บาง ชนิด ให้ เป็น ของ เทศบาล ให้
 เงิน อุดหนุน ตาม สสมควร จัด การ ให้ เทศบาล ภูเงิน
 ไป ลง ทุน ฯลฯ เช่น ตน.

รัฐบาล ต้อง เข้า ควบคุม เทศบาล เหล่า นี้ ก็ เพื่อ
 ป้อง กัน มิ ให้ เกิด ความ ไม่ สงบ ระเบียบ ร้อย แก่ ประเทศ
 รัฐบาล อาจ จะ ยุบ สภา เทศบาล หรือ ถอน สภา
 เทศบาล ไ้ ใด ไ้ เสีย ได้ เมื่อ เห็น ว่า ถ้า ปล้ อยไว้ จะ เกิด
 ความ เสีย หาย ถึง กล่าว แล้ว.

นอกจาก เทศบาล ทั้ง ๔ ชนิด นี้ แล้ว ใน จังหวัด
 หนึ่ง ๆ ยังมี สภา จังหวัด เป็น ผู้ ช่วย เหลือ รัฐบาล ให้
 ราชการ บริหาร ส่วน ท้องถิ่น คำเนิ ไป ด้วย คี่ อำนาจ
 หน้า ที่ ของ สภา จังหวัด คี่ สำคัญ ก็ คี่ ตรวจ และ
 รายงาน เรือง งบประ มาณ ซึ่ง คง ทาง จังหวัด และ สอบ

สวน การ คลัง ทาง จังหวัด แบ่ง สรร เงิน ออก ทุน
ของ รัฐบาล ระหว่าง เทศบาล ใน จังหวัด เสนอ ข้อ
แนะนำ รัฐบาล ในการ จ้าง กอบ การ เงิน และ การ อื่น ๆ
ของ เทศบาล และ กิจ การ ใน จังหวัด เช่น การ หัก ตัด
กรรม และ การ ชน ส่ง เช่น ต้น ให้ คำ ปรี กษา ใน ปัญหา
ต่าง ๆ เกี่ยว ทั่ว ท้อง ถิ่น เมื่อ รัฐบาล ร้อง ขอ.

กรม การ จังหวัด ย่อม มี สิทธิ ไป ประ ชุม และ แส ก
ความ เห็น ใน สภา จังหวัด ได้ แต่ ไม่ มี สิทธิ ลง คณะ แนน
หนึ่ง สมาชิก สภา จังหวัด มี สิทธิ ตั้ง กระทู ตาม กรม การ
จังหวัด ใน ที่ ประ ชุม สภา ใน ข้อ ความ ไท ๆ อัน เกี่ยว ทั่ว
การ งาน ใน หน้า ที่ ได้ แต่ กรม การ จังหวัด ทรง ไว้
ซึ่ง สิทธิ ที่ จะ ไม่ ตอบ ก็ ได้ เมื่อ เห็น ว่า ข้อ ความ นั้น ๆ
ยัง ไม่ ควร เข็ด เฉย เพราะ เกี่ยว ทั่ว ความ ปลด อด ภัย
หรือ ประ โยชน์ สำคัญ ของ จังหวัด.

คำถาม การ จัด ระเบียบ ราชการ บริหาร แห่ง
ราชอาณาจักร สยาม มี อย่างไร ? ราชการ บริหาร

ส่วนกลางคืออะไร ? ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
 คืออะไร ? ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นคืออะไร ?
 เหตุใดจึงต้องแบ่งแยกราชการบริหารออกเป็น ๓
 ส่วน ? ราชการบริหารส่วนกลางแบ่งออกเป็นกี่
 กระทรวง ? ในกระทรวงหนึ่ง ๆ มีใครเป็นผู้บังคับ
 บัญชารับผิดชอบ ? ราชการในกระทรวงหนึ่ง
 จัดระเบียบแบ่งแยกออกเป็นอะไร ? สำนักนายก
 รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่อย่างไร ? กระทรวง
 (สิ้นแล้วแต่จะเลือกถาม) มีอำนาจและหน้าที่
 อย่างไร ? สำนักพระราชวัง และสำนักงานราช
 เลขาธิการในพระองค์มีอำนาจหน้าที่อย่างไร ? ใคร
 เป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินในจังหวัด และมี
 อำนาจหน้าที่อย่างไร ? คณะกรรมการจังหวัด
 ประกอบด้วยข้าราชการไต่บ้าง ? กรรมการจังหวัด
 จะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนอย่างไร ? ใคร
 เป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินในอำเภอและอำนาจมี

หน้าทีอย่างไร? คณะข้าราชการอำเภอประกอบ
 ด้วยข้าราชการไต่บ้าง? กรมการอำเภอจะต้องรับ
 ผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างไร? ราชการบริหาร
 ส่วนท้องถิ่นจำแนกออกอย่างไร? เทศบาลตำบล
 คืออะไร? เทศบาลเมืองคืออะไร? เทศบาลนคร
 คืออะไร? สหเทศบาลคืออะไร? เทศบาลต่าง ๆ
 จะตั้งขึ้นได้โดยอะไร? สภาเทศบาลจะประชุม
 ประชุมกันด้วยเรื่อง การเมืองของประเทศได้หรือไม่?
 อำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัดที่สำคัญมี
 อย่างไร? กรมการจังหวัดมีสิทธิเกี่ยวกับการ
 ประชุมของสภาจังหวัดอย่างไรบ้าง?

การต่างประเทศ

๑. ประเทศต่างๆ ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ย่อมมี

การติดต่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่เสมอ.—

มนุษย์เรา จัก อยู่โดยโคก เคี้ยว ตาม ลำพัง มิได้ ฉันทิ
ประเทศ ก็ ย่อม ตัง อยู่ โดยโคก เคี้ยว ตาม ลำพัง มิได้
ฉันทิ ทั้ง นี้ ก็ เพราะ เหตุว่า ใน ประเทศ หนึ่ง ๆ ย่อม
ไม่มี สิ่ง ที่ ประเทศ และ พลเมือง ของ ประเทศ หนึ่ง การ
โดย ครบ ถ้วน จำ ต้อง อาศัย หา ได้ มา จาก ประเทศ
อื่น โดย นัย นี้ ประเทศ ต่าง ๆ ไม่ว่า เล็ก หรือ ใหญ่
จำ ต้อง มี การ ติดต่ อระหว่าง กัน เพื่อ พึ่ง พา อาศัย
ซึ่ง กัน และ กัน.

การ ติดต่ อเช่น นี้ ทำให้ เกิด การค้า ขา ยระหว่าง
ประเทศ หนึ่ง คือ ประเทศ ต่าง ๆ ได้ มี โอกาส แลก
เปลี่ยน วัตถุ สิ่ง ของ ระหว่าง กัน ตาม ความ ต้องการ หนึ่ง
ยัง เป็น โอกาส ให้ ความ เจริญ รุ่งเรือง ของ ประเทศ หนึ่ง

ถูกถ่ายทอดไป ยัง ประเทศอื่นได้ และผล แห่ง การ
 ทร่วง คั้น ใน ศิลปวิทยา ของ นัก ปราชญ์ แห่ง ประเทศ
 หนึ่ง ก็ ย่อม กลาย เป็น ประโยชน์ แก่ ประเทศ อื่น ๆ ด้วย.

๒. กระทรวง การ ต่างประเทศ เป็น ผู้รักษา

ความสัมพันธ์ในทางการเมือง และทางการค้า

ขายระหว่างสยามกับนานาประเทศ.— ใน การ
 คิดต่อกับนานาประเทศ จะ เป็น การ เจริญ ทางไมตรี กิติ
 หรือ เป็น การ เจริญ เพื่อ ทำ สัญญา ต่าง ๆ กิติ ย่อม
 ตก เป็น หน้าที่ ของ กระทรวง การ ต่าง ประเทศ.

การ ทำหนังสือ สัญญากับนานาประเทศนั้น ย่อม
 อยู่ในพระราช อำนาจของ พระมหากษัตริย์ ที่ จะ ทำได้
 โดย ทาง คณะรัฐมนตรี แต่ ถ้า หนังสือสัญญาใด มี
 ขบ เปลี่ยน แปลง อาณา เขตต์ สยาม หรือ จะ ต้อง ออก
 พระราชบัญญัติ เพื่อให้ การ เป็น ไป ตามสัญญา นั้น จะ
 ต้อง ได้รับความ เห็น ชอบ ของ สภา ผู้แทนราษฎร เสีย
 ก่อน จึง จะ ใช้ ได้.

๓. กระทรวงการต่างประเทศ มีเจ้าหน้าที่
คอยทำการระวังรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของ
ประเทศสยามประจำอยู่ในต่างประเทศ - เจ้า

หน้าท ^{๒๔}เหลธานี คือ ทูตและกงสุล ^๕ทูต หรือที่เรียก
 ตามทางราชการ ว่า อัครราชทูต ^๕เช่น เจ้าหน้า ที่ซึ่ง
 รัฐบาล ส่งไป ประจำ อยู่ใน ประเทศ ที่มี สัญญา ทาง
 ไมตรี กับเรา ตามธรรมเนียม มีหน้าที่ สอดส่อง
 และ แจ้ง กิจการ ต่าง ๆ ของ ประเทศ นั้น ๆ ซึ่ง อาจ
 จะ เป็น ประโยชน์ แก่ ประเทศ สยาม ให้ กระทรวง การ
 ต่าง ประเทศ ทราบ ที่ อยู่ และ ที่ ทำการ ของ ทูต
 เรียกว่า สถานทูต ซึ่ง ตาม ปกติ ย่อม ตั้ง อยู่ใน
 นครหลวง ของ ประเทศ ที่ไป ประจำ ในเวลา นี้เรามี
 สถานทูต ประจำ อยู่ใน ประเทศ มหาอำนาจ ๖ ประเทศ
 คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหภาพรัฐ อเมริกา ญี่ปุ่น
 เยอรมันนี และ อิตาลี.

กงสุล คือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ
 ซึ่ง ประจำ อยู่ใน เมือง สำคัญ ต่าง ๆ ของ ประเทศ ที่

มีสัญญาทางไมตรี กับเรา กงสุล แบ่ง ออก เป็น
หลายชน คือ กงสุลเยเนรอล กงสุล และ รอง
กงสุล หน้าที่ตาม ขรรมคา ของ กงสุล ก็คือ คอย
ระวัง ดูแล ผลประโยชน์ ใน ทาง การค้าขาย ของ เรา.

ทุก และ กงสุล ได้ รัย สิทธิ พิเศษ หลาย ประการ
สถานทุก และ สถาน กงสุล อยู่ใน สถานะ ที่ ได้ รัย ความ
คุ้มครอง เช่น พิเศษ ผู้ ไท จะ ล่วง ละเมิด มิ ได้.

ประเทศ ทุก ประเทศ ที่ มี สัญญา ทาง ไมตรี กับ เรา
ก็ ย่อม ส่ง ทูต หรือ กงสุล ของ เขา มา ประจำ อยู่ใน ประเทศ
เรา เหมือน กัน.

คำถาม— ทำไมประเทศต่าง ๆ จึงต้องพึ่งพา
อาศัยซึ่งกันและกัน?— การติดต่อระหว่างประเทศ
ทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง?— กระทรวงการต่าง
ประเทศมีหน้าที่อย่างไร?— การทำหนังสือสัญญากับ
นานาประเทศนั้นใครเป็นผู้ทำได้?— กระทรวงการ
ต่างประเทศมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศเพื่อ

อะไร?— ทูตมีหน้าที่อย่างไร?— ประเทศสยามมี
สถานทูตอยู่ในประเทศใดบ้าง?— กงสุลมีหน้าที่
อย่างไร?

การป้องกันประเทศ

๑. ประเทศทุกประเทศจำเป็นต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและเพื่อป้องกันความเป็นเอกราชของรัฐของตน.— การที่จะเรียกประเทศใดว่าเป็นเอกราชรัฐได้ ก็คือ ประเทศนั้นมีอำนาจเต็ม ในทาง จัก การ ปกครอง บ้าน เมือง ของ ตน ทั้ง ภายใน และ ภายนอก ได้ โดย อิสสระไม่ ต้อง คอย รั้ง คำสั่ง จาก ประเทศ อื่น แต่ความเป็นเอกราชรัฐ ของ ประเทศ จะ มี คน อยู่ ได้ ก็ โดย อาศัย ที่มีกำลังทหารไว้ สำหรับป้องกันเพียงพอ ความจำเป็นในการที่จะ ต้อง มีทหารนี้ทุก ๆ ประเทศย่อมรู้กัน อยู่ ก็ จึงได้ จัก ให้ มี กองทัพเตรียมไว้เพื่อรักษาความเป็นเอกราชรัฐ ของ ตน ตาม ความ สามารถ.

[จริงอยู่ในทุกวันนี้โลกต้องการสันติภาพ คือความสงบ ไม่ต้องการให้ประเทศทั้งหลาย รบรา ฆ่าฟันซึ่ง

กันและกัน เมื่อมีเรื่องพิพาทเกิดขึ้นระหว่างประเทศ
ก็ควรทำความตกลง ประองคองกันโดยเรียบร้อย
ไม่ควรใช้ อาวุธ เข้า ประหัต ประหาร ซึ่งกันและกัน
ประเทศใหญ่ก็ไม่ควรใช้กำลังของตนทำการ กตธิ
ข่มเหง ประเทศน้อยให้ได้รับความเดือดร้อน แต่
เราไม่มีอะไร เป็น สติ๊ก ประกัน เพียงพอให้แน่นหนาใจ
เลย ว่า สันติภาพของโลก จะมั่นคงถาวร อยู่ได้
แม้เราจะได้พยายามสนับสนุนโดยเต็มความสามารถ
แล้วก็ตาม เรายังรู้ไม่ได้ว่า วันหนึ่งประเทศ
ของเรา อาจ จะ ถูกย่ำยีโดย กำลัง ทหาร ของ ประเทศ
อื่น . ทั้ง ๆ ที่เราไม่ประสงค์จะ ทำ การ รุก ราน
กับ ประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ จึง จำ เป็นที่ เรา จะ ต้อง
เตรียมกำลังทหารไว้ ให้เพียงพอ สำหรับ รักษา ความ
เป็น เอกราชฎี ของ เรา ใน ยาม คับ ข้น ซึ่งไม่ทราบ
ว่าจะ มี ขึ้น เมื่อใด และ เรา ไม่ สามารถ จะ อาศัย
ความช่วยเหลือจากใครได้ ประเทศที่ไม่มีกำลัง
ทหารไว้ ของกัน ตน นั้น อาจ จะ ถูก ประเทศ อื่น รุก

ร่ายย่ำเหย้าเขาไถ่ตามชอบใจ เราทุกคน ล้อมรวบ ยาม
ไว้ของกันใคร ผู้ร้าย ฉันทไถ่ ประเทศก็ค้อง มีกำลัง
ทหารไว้ของกัน คัศรุ ภาย นอก ฉันทไถ่

การมีกำลัง ทหารไว้ นอก จาก จะ มีประโยชน์
สำหรับของกันความ เป็น เอก ราชฎร ของ ประเทศใน
เวลา สงครามแล้ว ยังมีประโยชน์ ในเวลาอื่น อีก
ด้วย เช่น เกิดการจลาจลขึ้นภายในประเทศ ซึ่งกำลัง
ตำรวจเท่านั้นไม่ สามารถที่จะ ของกัน และ รักษาความ
สงบ เรียบร้อย รัฐบาล ก็ อาจ ใช้ กำลัง ทหาร เข้า
ปราบปรามได้.

๒. กระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการทหาร

และวางแผนการป้องกันประเทศ.— พระมหา
กษัตริย์ ทรง ดำรง ตำแหน่ง เป็นจอมทัพสยาม แต่หา
ได้ ทรง บังคับ บัญชา กองทัพ ทั้งหลาย ด้วย พระองค์เอง
โดยตรงไม่ ราชการ ทหาร ขึ้น อยู่ใน กระทรวงกลา
โหม มี รัฐมนตรี ว่า การ กระทรวง กลาโหม เป็น ผู้
ดำเนินการ และ บังคับ บัญชา รับผิดชอบ ต่อสภาผู้แทน
ราษฎร.

กำลัง ทหาร ของ สยาม แบ่ง ออก เป็น หน่วย ใหญ่
๓ หน่วย คือ.—

(๑) กองทัพบก มีผู้บัญชาการ ทหารบกเป็น
ประธาน มีหน้าที่ ปกครอง บังคับบัญชา และ อำนาจ กิจ
การ สำหรับ กองทัพ บก.

(๒) กองทัพเรือ มีผู้บัญชาการ ทหารเรือ
เป็นประธาน มีหน้าที่ ปกครอง บังคับบัญชา และ อำนาจ
กิจการใน กองทัพ เรือ.

(๓) กองทัพ อากาศ มีผู้บัญชา การ ทหาร
อากาศ เป็น ประธาน มีหน้าที่ ปก ครอบ บัง คับ ช้ ษา
และ อำนาจ กิจการ ใน กองทัพ อากาศ.

หน่วยใหญ่ ทั้ง ๓ หน่วย นี้ ยัง แบ่ง แยก ออก ไป
เป็น หน่วยย่อย ต่าง ๆ อีก มาก.

กองทัพบกมีหน้าที่ของกันประเทศทางบก ประกอบด้วย
ด้วย ทหาร เหล่า และ ชะนิก ต่าง ๆ เช่น ทหาร ราม
ทหารม้า ทหารปืนใหญ่ ทหารสื่อสาร ทหารช่าง
เป็นต้น.

กองทัพเรือมีหน้าที่ ของกัน ประเทศ ทางน้ำ และ
รักษาชายฝั่งอัน ยืดยาวของประเทศไทย กองทัพ
เรือ มี ข้อม และ เรือรบ ต่าง ๆ อยู่ใน ความ ควบคุม
ดูแล.

กองทัพ อากาศ มี หน้าที่ ของกัน ประเทศ ทาง
อากาศ มี เครื่องบิน ต่าง ๆ อยู่ใน ความ ควบคุมดูแล.

๓. ชาวไทยมีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการทหาร

ด้วยตนเองทุกคน จะให้ผู้อื่นแทนไม่ได้.

[ประเทศ มิใช่ จะ เป็น แต่ เพียงดินแดนเท่านั้น ประเทศ
หมายถึง ส่วนสำคัญหลาย อย่าง รวมกัน ประเทศ คือ
ดินแดน ที่ เรา อยู่ เราทุกคนต่าง มี ส่วนได้ เสีย ร่วมกัน
ประเทศ คือ ความหลังอัน รุ่งโรจน์ ที่ ทำให้ ภาคภูมิใจ
หรือ ความหลัง อัน ชมชื่น ที่ ทำให้ หน้าตาใสด ประเทศ
คือ ยอด ความ ปราศรณาใน การ ที่ จะ รักษาไว้ ซึ่ง กอง
สมบัติ แห่งชาติ อัน ตก ทอด มา ยัง เรา ความ สุข
ของ ประเทศ คือ ความ สุข ของ เรา ทั้งหลาย และ

โดย นัย เทียบกัน ความ ทุกข์ ของ ประเทศ ก็ คือ ความทุกข์ ของเรา ทั้งหลาย ขอให้นึก ว่า ถ้า ประเทศสยาม เราได้รับ ความเดือดร้อน โดยถูก ประเทศอื่น มา รุกราน ย่ำยี ความเดือดร้อน เหล่านี้ ย่อมกระทบกระเทือนถึงคนไทยทุกคน มิใช่แต่เฉพาะ คนใด คนหนึ่ง หรือ หมู่ใด หมู่หนึ่ง เท่านั้น

ด้วยเหตุฉะนั้น ไม่เพียงแต่จะต้อง เสีย ภาษีเป็นเงิน ทอง ให้แก่ ประเทศ เท่านั้น ยัง เป็นหน้าที่ ของคนไทย ทุกคนที่จะ ต้อง เสีย ภาษี ทาง เลือดเนื้อ ให้แก่ ประเทศ ด้วย คือ ทุกคน จะ ต้อง เป็น ทหาร รับ การ ผูก สอนไว้ สำหรับ บังคับกัน ประเทศใน ยาม คับขัน นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม การ ทหาร เพื่อ บังคับกัน ประเทศชาติ ของเรา ให้ ดำรง ฐานะ เป็น เอกราชรัฐ ด้วย ความ มั่นคง ถาวร อยู่ เสมอ.

ผู้ชาย ที่มี สัญชาติ เป็นไทย มี หน้าที่ ต้อง รับ ราชการ ทหาร ด้วย ตนเอง ทุกคน จะให้ ผู้อื่น เป็น

แทนตนไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อ ช้องกัน มิให้ผู้มี ทรัพย์สิน สติง
 เลียงการ เป็น ทหาร โดย จ้าง ผู้อื่น ให้ เป็น แทน การ
 เป็น ทหาร ถือ ว่า เป็น การ รับ แแบ่ง ภาระ ของ ประเทศ
 ส่วนหนึ่ง ซึ่ง พลเมืองทุกคนควรได้ รับ โดย เสมอ ภาค
 กัน และ ถือ ว่า เป็น การ รับ หน้าที่ ซึ่งมี เกียรติ ซึ่ง
 พลเมือง ทุกคน พึง มี ต่อ ประเทศ ฉะนั้น คนไทย
 ทุกคน จึง ไม่ ควร สติง เลียง การ เข้า รับ ราชการ
 ทหาร ซึ่ง เป็น การ กระทำ ที่ น่า อับยศ อุดมู อย่าง ยิ่ง.

ผู้ที่ จะ ใ้ รับ ความ ยก เว้น ไม่ ต้อง เข้า รับ ราชการ
 ทหาร ก็มี เหมือน กัน แต่ จะ ต้อง เป็น ผู้ ที่ ใ้ ทำ คุณ
 ประโยชน์ ทด แทน ให้ แก่ ประเทศ ใน ทาง อื่น เช่น
 พระภิกษุ ใน พระ พุทธ ศาสนา ที่มี สมณศักดิ์ เป็น ตน หรือ
 เป็น ผู้ ซึ่ง ไม่ สามารถ จะ มารับ การ อบรม ให้ เป็น ทหาร
 ได้ เช่น บุคคล พิการ ทุพพลภาพ และ คน บ้า คน กอ ย
 ซึ่ง ไม่ มี คุณ คุตติ เพียง พอ จะ เป็น ทหาร ได้ เป็น ตน.

บรรดา ผู้ ชาย ที่ มี สัญชาติ เป็น ไทย ตาม กฎหมาย
 เมื่อ มี อายุ ๑๗ ปี บริบูรณ์ ใน ปี ไ้ มี หน้าที่ ต้อง ไป

แสดงตนเพื่อลง บัญชี ฌอำเภอ ท้องที่ ซึ่งเป็นภูมิลำเนา
 ของตน ภายใน เดือน กุมภาพันธ์ ของปี นั้น ทาง คณะ
 กรรมการอำเภอจะได้ ออกใบสำคัญ ทหารกองเกิน ให้แก่
 ผู้ที่ไต่ ไป ลง บัญชี เช่นนี้ แล้วไว้ เป็น หลักฐาน ส่วน
 การ ที่จะ เรียก ทหารกองเกิน เข้ารับราชการ เช่น ทหาร
 กอง ประจำการ เมื่อใด อายุ เท่าใด และ ก็ ครั้ง นั้น
 กระทรวงกลาโหม เป็น ผู้มี อำนาจ หน้าที่ กำหนด แล้ว
 แจง ให้ เจ้าหน้า ที่ ฝ่าย ปลัด ครอง ท้องที่ ทราบ.

ตาม ขรรคมทา ทหาร กองเกิน ที่ มี อายุ ตั้งแต่ ๑๘
 ปี บริบูรณ์ ถึง ๓๐ ปี บริบูรณ์ อยู่ในระหว่าง ที่ จะ ต้อง
 ถูก เรียก เข้า เป็น ทหาร กอง ประจำการ เมื่อ ต้อง เข้า
 กอง ประจำการ ก็ อยู่ใน ชั้น ต่าง ๆ เช่น ลำดับ ดังนี้ กอง
 ประจำการ ๒ ปี เมื่อ ครบ กำหนด แล้ว จะ ถูก ปลด เป็น
 “ทหารกองหนุน ประเภทที่ ๑” ซึ่ง แบ่ง ออก เป็น
 ๓ ชั้น คือ กองหนุน ชั้นที่ ๑, ๗ ปี กองหนุน ชั้น
 ที่ ๒, ๑๐ ปี และ กองหนุน ชั้นที่ ๓, ๒ ปี ที่ จะ ถูก
 หนี จึง ถูก ปลด อีก เรียก ว่า “พันราชการ ทหาร

ประเภทที่ ๑” อย่างไรก็ดี เวลาสำหรับการ
 วิชาทหาร ทหาร กอง ประจําการ ซึ่งมี กําหนด ๒ ปี
 นั้น อาจจะไปก็ได้ ถ้ากระทรวงกลาโหม เห็น
 ว่า มีเหตุจําเป็นที่จะ เลื่อน กําหนด เวลา ปลด ออกไป
 อีก ก็ จะ ส่ง เลื่อน ไปได้ ตาม ความ จําเป็น หรือ
 อาจ จะ ตํ่ากว่า ๒ ปี ก็ได้ ใน เมื่อ มี เหตุ การณ์ พิเศษ
 หรือ สำหรับ ผู้ ที่มี คุณ วั ต ุ ค มิ พิ เศษ .

ทหาร กอง เกิน ซึ่ง ไม่ ต่ อ ง ถูก เป็น ทหาร กอง ประจํา
 การ เมื่อ มี อายุ ครบ กําหนด ปลด แล้ว ก็ จะ ถูก ปลด
 เช่น “ทหาร กอง หุ่น ประเภท ที่ ๒” ตาม ลำดับ
 คือ อายุ ๓๐ ปี บริบูรณ์ เรียกว่า “ทหาร กอง หุ่น
 ชั้น ที่ ๒” อายุ ๔๐ ปี บริบูรณ์ เรียกว่า “ทหาร
 กอง หุ่น ชั้น ที่ ๓” อายุ ๔๖ ปี บริบูรณ์ เช่น “พัน
 ราชการ ทหาร ประเภท ที่ ๒”

อย่างไรก็ดี ทหาร กอง เกิน หรือ ทหาร กอง หุ่น
 มี หน้าที่ เข้า รับ การ วั ต ุ ค มิ พิ เศษ วิชา ทหาร หรือ
 เข้า รับ การ ทดลอง ความ พร้ ง พร้ อ ม การ วั ต ุ ค มิ พิ เศษ

นี้ รัฐบาล จะ ออก พระราชกฤษฎีกาเรียก ส่วนการ
เรียกเข้า ฝึก วิชา ทหาร หรือ เข้า รับ การ ทดสอบ ของ ความ
พร้อม พร้อม ทาง ฝ่าย ทหาร มี อำนาจ กระทำ ได้ ตาม
ที่ เห็น สมควร.

๔. ทางราชการทหารได้จัดตั้งหน่วยฝึกยุว

ชน สำหรับอบรมวิชาการทหารแก่ยุวชนชน

เพื่อให้มีความรู้วิชาการรบสามารถทำประโยชน์

ในการป้องกันประเทศได้เมื่อถึงคราวจำเป็น -

เพื่อที่จะให้ ประชาชนโดยทั่วไป ได้ มีความรู้ ใน
วิชาการทหาร สามารถกระทำตนเป็น ประโยชน์ แก่
ประเทศชาติได้ ในคราวคับขัน กระทรวงกลาโหม
ซึ่ง เช่น ผู้ มี หน้าที่ ดำเนินการ ป้องกัน ราชอาณาจักร
เห็นว่า ใน ชั้นต้นนี้ ควร จะ ได้ เริ่ม ฝึก อบรม วิชา
การรบ แก่ ยุวชน เสีย ก่อน จึง ได้ ทำ ความ ทดสอบ
กระทรวง อธิการ วางระเบียบให้ ยุวชน ผู้ ที่ กำลัง
ศึกษา อยู่ใน โรงเรียน ต่าง ๆ และ มหาวิทยาลัย ได้ รับ
รับการ อบรม วิชา ทหาร ชน.

การอบรมวิชาทหารแก่เยาวชนที่มีได้ ใช้วิธีเกณฑ์
 ทัพ เช่น ราษฎรทหาร แต่ใช้วิธีรับสมัคร เยาวชนซึ่ง
 มารับการ อบรมนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ—

๑) เยาวชนทหาร สำรอง

๒) เยาวชนทหาร

ทั้งสอง ประเภทนี้ รับสมัครจาก นักเรียน ชาย
 ไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยผู้
 ปกครองหรือบิดามารดาได้ยินยอมเห็นชอบแล้ว ทั้ง
 เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี เว้นแต่เฉพาะผู้สมัคร
 เป็น เยาวชน ทหารจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษไป กว่า เยาวชน
 ทหาร สำรอง อีกเล็กน้อย เช่น จะต้องเป็นนักเรียน
 มัธยม เป็นผู้ที่แพทย์ได้ตรวจรับรองแล้วว่า เป็น
 ผู้มีร่างกาย แข็งแรง ปราศจากโรคภัย ซึ่งเป็น
 อุปสรรคในการ ฝึกฝน อบรม เป็นต้น.

๓) เยาวชนนายทหาร ซึ่งรับสมัครจากนิสิต
 ไทย แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้ใดที่มีความประสงค์จะเข้ารับการ อบรมตั้ง

กล่าวแล้วในประเภทใด ก็ย่อมมีสิทธิจะสมัครได้
เมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ทางราชการได้กำหนด
ไว้เฉพาะประเภทนั้น ๆ.]

เมื่อผู้ชนซึ่งสมัครเข้าอบรมวิชาทหารได้รับ
การฝึกครบกำหนดเวลาและทำการสอบไล่ได้ตาม
หลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมวางไว้แล้ว ก็ย่อมจะ
ได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการเป็นทหารของประเทศ
ชาติ ตามเกณฑ์ที่ทางราชการทหารกำหนดไว้เช่น
ยุวชนทหารสำรอง ยุวชนทหาร และยุวชนนายทหาร
ซึ่งมีคุณสมบัติทั้งกล่าวแล้ว ย่อมได้รับสิทธิพิเศษ
ในการเข้าเป็นนักเรียนทหารทุกโรงเรียน เช่น
โรงเรียนนายร้อยทหารบก เป็นต้น ยุวชนทหาร และ
ยุวชนนายทหาร ที่ได้รับ การฝึกวิชาทหารและสอบ
ไล่ได้ตามหลักสูตร มีสิทธิได้ลดเวลารับราชการ
ทหาร ยุวชนนายทหาร คนใด ซึ่งมีคุณสมบัติ
ตามที่ทางราชการทหารกำหนดไว้ เมื่อต้อง
เข้ารับราชการทหารปรากฏว่า เป็นผู้มี ความ

ประพจน์ที่เรียบ ร้อย และ ปฏิบัติหน้าที่เป็นผลดี ถึง
 ใ้ได้รับยศ เป็น นายร้อยตรี เมื่อรับราชการ ครบ
 กำหนดแล้ว ฯลฯ เป็นต้น.

คำถาม.— ประเทศต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อ
 อะไร?— ใคร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งจอมทัพของ
 สยาม?— ราชการทหารขึ้นอยู่กับกระทรวงใด?—
 กำลังทหารของสยามแบ่งออกเป็นกี่หน่วย?— กองทัพ
 บกมีหน้าที่อย่างไร และ ประกอบด้วยทหาร อะไร
 บ้าง?— กองทัพเรือมีหน้าที่อย่างไร?— กองทัพ
 อากาศมีหน้าที่อย่างไร? ทำไมชายไทยทุกคนจึง
 มีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเอง?— มี
 ผู้ใดบ้างหรือไม่ ที่ได้รับ ความยกเว้นไม่ต้อง ถูก
 เกณฑ์เข้ารับราชการทหาร?— ทหารกองเกินคือ
 อะไร?— ทหารกองประจำการคืออะไร?— ตาม
 ธรรมดาการเข้ารับราชการทหารในกองประจำการ
 มีกำหนดเท่าใด?— เราอาจเข้ารับราชการทหาร

ในกองประจำการน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไว้ได้หรือไม่?— เมื่อรับราชการทหารในกองประจำการครบกำหนดแล้ว จะต้องถูกปลดให้เป็นอะไรต่อไป?— ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ มีกี่ชั้น และอะไรบ้าง?— ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ คืออะไร?— ทหารกองเกินและทหารกองหนุนอาจถูกเรียกระดมพลเข้าฝึกวิชาทหาร หรือถูกเรียกเข้ารับการทดลองความพร้อมได้หรือไม่?— ทางราชการทหาร ได้จัดตั้งหน่วยฝึกยุวชนชั้นเพื่ออะไร? ยุวชนซึ่งเข้ารับ การอบรมวิชาทหารแบ่งออกเป็นกี่ประเภท?— ยุวชนซึ่งได้รับการอบรมวิชาทหาร และสอบไล่ได้ตามหลักสูตรแล้ว มีสิทธิพิเศษอย่างไรบ้าง?

บทที่ ๑๖

ภาษี

๑. บุคคล มีหน้าที่ต้อง เสีย ภาษีเพื่อช่วย
เหลือค่าใช้จ่ายทั่วไปของประเทศโดยเสมอภาค
กัน. — ภาษีเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่ง เรขก เก็บเขา
จากพลเมือง เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการทั่วไปของประเทศ ประเทศได้ทำกิจการมากหลาย ซึ่งเป็น
ประโยชน์แก่พลเมืองทุกคน ในการนี้ ประเทศ
ก็จำต้องมีทุนรอนสำหรับใช้จ่าย มิฉะนั้น ก็ไม่
สามารถ จะทำได้ ถ้าเราพิจารณาดูให้ดีแล้ว จะ
เห็นว่า ประเทศมีกำลัง ทหารไว้ ก็เพื่อ รักษาความ
เป็นเอกราษฎร์ หรือ อีกนัยหนึ่ง ก็ เพื่อคุ้มครอง
ของกันเราทั้งหลาย มิให้ชาติอื่น มาแย่งข่มเหงได้
ประเทศตั้งโรงเรียนขึ้นไว้ มากมาย ก็เพื่อ อบรมให้
พลเมืองได้ รับการ ศึกษา ทว่าถึงกัน อันจะเป็นทาง
ให้หาเลี้ยงชีพได้ สะดวกขึ้น ประเทศมีศาล มี

ตำรวจ มีเรือนจำไว้ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และปราบปรามลงโทษผู้ทุจริตกิดมีชอบ ให้ทุกๆ คนเคารพ ต่อ สิทธิซึ่งกัน และกัน ประเทศสร้าง ถนนหนทาง ชุกคลอง ทำทางรถไฟไว้ก็เพื่อความสะดวก และ ความรวดเร็วในการคมนาคมและการค้าขาย ประเทศจัดตั้งสถานพยาบาลขึ้นไว้ก็เพื่อช่วยเหลือพลเมืองที่เจ็บป่วย ฯลฯ

บรรดาภาระของประเทศเช่นว่ามานี้ จักต้องเสียค่าใช้จ่ายมากมาย และจำเป็นอย่างยิ่งที่จำต้องทำเพื่อ อำนวย ประโยชน์ให้ แก่พลเมืองทุกคน ผู้ที่ไ้รับ ประโยชน์ จาก การนี้ จึง ควร ช่วย กัน ออกค่าใช้จ่ายให้ หลัก ขววมค่าง มีว่า พลเมือง จัก ต้อง รับผิดชอบ ภาระ ของประเทศโดยการเสียภาษีตามกำลัง ทุนทรัพย์ ของตนเสมอภาคกัน ทั้ง นิยาม เป็นการ ถูกต้อง ดีแล้ว เพราะว่า ถ้า จะเกณฑ์ ให้ผู้มี ทุนทรัพย์น้อยต้องเสียภาษีเท่ากับผู้มี ทุนทรัพย์มากนั้น เป็นการ ยุติธรรมไม่ และบางคน ที่ยาก จนจริง ๆ

ก็ จะไม่สามารถเสียได้เลย เราพอจะยกตัวอย่าง
ได้ เช่น นาย ก. มีเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท และ
นาย ข. มีเงิน ๑๐๐ บาท ถ้า ทั้ง สอง คน ต้อง
เสียภาษี เท่ากันคนละ ๑๐๐ บาทแล้ว นาย ก. ย่อม
ไม่รู้ สึกลำบากใจเท่าใด ส่วนนาย ข. ย่อมได้รับความ
เดือดร้อนมาก เพราะ เขา ต้อง เสีย ทรัพย์สิน สมบัติ
ที่มี อยู่นั้น จนหมดสิ้นเป็นต้น ทั้งนี้ ความเสมอภาคใน
การเสีย ภาษี จึง มิได้ หมายความว่า ต้อง เสีย เท่ากัน
หมดทุกคน.

๒. สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ให้ความยิน

ยอมเห็นชอบในการตั้งเก็บภาษี.— แม้วาพลเมือง
จะมีหน้าที่ ต้องเสียภาษีโดยเสมอภาคกัน ก็จริง ประ
เทศ ก็หาตั้งเก็บเขาโดย ชอบใจไม่ การเก็บ ภาษี
ทุกอย่าง จะ ต้อง ทำเป็น กฎหมาย ประกาศโฆษณาให้
พลเมือง รู้ กฎหมายเหล่านี้ สภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของชาติ เป็นผู้ ลงมติอนุญาตให้
เก็บได้ เพราะ ฉะนั้น จึง ควร วางใจได้ว่า สภา

จะต้องนึกถึงหัวอกเราเสมอ ถ้าสภาเห็นว่า ภาษี
ที่จะออกมาเก็บเขาแก่ พลเมือง ยังไม่สมควร โดย
จะทำความเคียดแค้นให้เกินไป ก็จะไม่อนุญาตให้.

การเก็บภาษีในสมัยที่เรา มีรัฐธรรมนูญ
แล้ว จึง ต่าง กับ การเก็บภาษีในสมัยที่เรา ยังไม่มี
รัฐธรรมนูญ เช่น อันมาก ครึ่งก่อน พวกเราไม่มีสิทธิ
เลือกตั้งผู้ แทน เข้าไป ประชุมให้ ความ คิดเห็นในการ
ที่รัฐบาล จะ ออกกฎหมาย เก็บภาษี แก่เรา ภาษี
บาง อย่าง ครึ่ง หนึ่ง จึง เป็น ภาษี ที่ไม่ให้ ความ
ยุติธรรม และบางทีก็ทำความเคียดแค้นให้แก่พวก
เราด้วย . เพราะรัฐบาล ตั้งเก็บได้ ตาม พอใจโดย
ไม่ต้อง พึ่ง เสียง พลเมือง.

๓. ภาษีแบ่งออกเป็น ๒ จำพวก คือ ภาษี

ทางตรงและภาษีทางอ้อม.— ภาษี หนึ่ง แบ่ง แยก
ออกได้ เป็น ๒ จำพวก คือ ภาษี ทางตรง และ ภาษี
ทางอ้อม.

คำว่า ภาษี ทางตรง และ ภาษีทางอ้อมนี้ ออกจะ

เป็นของใหม่สำหรับเรา อยู่ เราไม่ค่อยได้ยินกัน
 เลยในครั้ง ก่อน แต่สมัยนี้เป็นสมัยรัฐธรรมนูญ
 ควรที่พลเมืองทั้งหลายจะ ทำ คนให้ หูตา สว่าง รู ใจ
 และ การ แข่ง จำพวก ภาษี อากร โดย เรียก ชื่อ เช่นนี้
 ก็เป็น การ แข่ง ตามทางวิชาการ พลเมืองในประเทศ
 ที่มีรัฐธรรมนูญแล้ว ย่อมเคย ชิน กับชื่อ เหล่านี้.

ภาษีทางตรง คือ ภาษี ซึ่ง ผู้เสียไม่อาจ ชักตอก
 ให้ตกไปเป็นภาระแก่คนอื่นได้ เช่นภาษีเงินได้ และ
 ภาษี การ ค้า เป็นต้น.

ภาษีทางอ้อม คือ ภาษี ซึ่งผู้เสีย อาจชักตอก
 ให้ตกไปเป็น ภาระ แก่คนอื่นได้ เช่น ภาษี สุรา ซึ่ง
 ผู้ต้มกลั่น และ ผู้จำหน่ายเป็นผู้เสีย แต่พวก เหล่านี้
 ก็คิด ชดเชย ค่า ภาษี ที่ เขา ต้อง เสียไป จาก ผู้ซื้อ
 ได้ โดยขึ้นราคา สุรา ที่ขายให้แพงขึ้นเล็กน้อย นอก
 จาก นี้ ก็มี ภาษีศุลกากร ซึ่ง เรียกเก็บ จาก สินค้าต่าง
 ประเทศ ที่ นำ เข้า มา ใน ประเทศ สยาม ทั้งนี้ เพื่อ

ต้อง ก็น่าจะให้ สิ้นค้าต่าง ประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้า
ที่ ทำ ขึ้นในเมือง เราได้ เช่น ต้น.

คำถาม.— ภาษีคืออะไร?— ทำไมเราจึง
ต้องเสียภาษี?— พลเมืองมีความเสมอภาคในการ
เสียภาษีหรือไม่?— ความเสมอภาคในการเสียภาษี
หมายความว่าอะไร?— ประเทศจะตั้งเก็บภาษี
ตามชอบใจได้หรือไม่?— ในสมัยที่เรามี
รัฐธรรมนูญกับไม่มีรัฐธรรมนูญ การตั้งเก็บภาษี
ทาได้แตกต่างกันอย่างไร?— ภาษีแบ่งออกเป็นกี่
จำพวก?— ภาษีทางตรงคืออะไร? ให้ยกตัวอย่าง
ชื่อภาษีจำพวกนี้ประกอบหนึ่งชื่อ.— ภาษีทางอ้อม
คืออะไร? ให้ยกตัวอย่างชื่อภาษีจำพวกนี้ประกอบ
หนึ่งชื่อ.

งบประมาณของประเทศ

๑ งบประมาณ คือ การกำหนดคาดคะเน
รายได้และรายจ่ายประจำปีของประเทศไว้

ล่วงหน้า— ประเทศจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อนำมาใช้จ่าย
ในกิจการต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ในบทที่ ๑๖
ในการใช้จ่ายนี้ ประเทศย่อมอยู่ในฐานะ เช่น เกี่ยว
กับบุคคลธรรมดาเหมือนกัน คือ จำต้องระมัดระวัง
มิให้รายจ่ายล้ำรายได้ไป เพราะถ้าสิ้นใช้เกินกว่า
ที่หามาได้บ่อยๆ ประเทศ ก็จะต้องล้มละลายภายใน
ไม่ช้า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบล่วงหน้าว่า
ประเทศจะมีรายได้เท่าใด เพื่อจะกำหนดรายจ่าย
ให้พอ ตีกัน.

การกำหนดรายได้และรายจ่ายของประเทศนี้
เรียกว่า “งบประมาณ” ซึ่งต้องทำขึ้นทุกๆ ปี จะทำ
ครั้งเดียวแล้วใช้ไปหลายๆ ปีไม่ได้ งบประมาณนี้

มีกล่าวไว้ว่าในปีหนึ่ง ประเทศจะมีรายได้ เป็นเงินเท่าใด
จะมีรายจ่ายเป็นเงินเท่าใด แต่ทั้งนี้เป็นการคาดคะเน
ไว้ล่วงหน้า ก่อนที่จะถึงเวลา รับ และ เวลา จ่าย จริง
จึงจะ กำหนดให้ ถูกต้อง ที่เดียว หาได้ไม่ จำนวน
รายได้ และ รายจ่ายจริงทุก ๆ ปี คงแตกต่างกับจำนวน
รายได้และรายจ่ายที่กำหนดล่วงหน้าไว้ ในงบประมาณ
ข้าง แต่ก็ไม่มากนัก.

รายได้ สำคัญ ของ ประเทศ สยาม ก็คือ ภาษี
อากร ซึ่ง เป็น รายได้ ส่วนใหญ่.

รายจ่าย ที่ มาก และ สำคัญ ก็คือ การ ข้างกัน
ประเทศ. การ รักษา ความ สงบ เรียบร้อย การ
ส่งเสริม การ ทำ มา หา ถิน ของ พลเมือง หรือ การ
บำรุง ทาง เศรษฐกิจ การ ศึกษา ของ พลเมือง.

รายได้ ของ ประเทศ สยาม ขณะนี้ ประมาณ ปีละ
ร้อย ล้าน บาทเศษ ส่วน รายจ่าย ก็ไม่เกินไปกว่านี้.

๒. สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ควบคุมการเงิน

ของประเทศ.— ได้กล่าวมาแล้วว่า งบประมาณ
ใช้ได้เฉพาะปีเดียวเท่านั้น งบประมาณของปีใด
ก็สิ้นสุดลงเพียงวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีนั้น เช่น
งบประมาณสำหรับ พุทธศักราช ๒๔๘๐ จะไปใช้
สำหรับ พุทธศักราช ๒๔๘๑ ด้วยไม่ได้ งบประมาณ
นี้ ต้อง ทำ เป็น กฎหมาย เรียกว่า พระราชบัญญัติงบประมาณ
ประจำปี แต่ถ้าในปีใดพระราชบัญญัติงบประมาณ
ออกไม่ทันปีใหม่ ก็ใช้ พระราชบัญญัติงบประมาณ
ปีเก่านี้ไปพลางก่อนได้.

การจัดทำ งบประมาณนี้ ในชั้นต้น กระทรวง
ต่าง ๆ เป็นผู้ งบประมาณ รายจ่ายและรายได้ของตนยื่น
ต่อกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นผู้รวบรวม เสนอ คณะ
รัฐมนตรี หรืออีกนัยหนึ่ง รัฐบาล และ รัฐบาล เป็นผู้
จัดทำร่าง พระราชบัญญัติ งบประมาณ เสนอ ต่อ สภา
ผู้แทนราษฎร เพื่อให้ลง มติ.

งบประมาณ จะใช้ได้ ต่อเมื่อสภา ผู้แทนราษฎร
ได้ลงมติอนุมัติให้ใช้แล้ว รัฐบาลจะนำ ออกใช้

โดยลำพังไม่ได้ งบประมาณ จะต้อง มี ข้อความ
 ชัดแจ้ง แสทง ทั้ง รายได้และรายจ่ายโดย ครบถ้วน
 ไม่ปกปิด สภาผู้แทนราษฎร จะ เป็นผู้ พิจารณาว่า
 รายได้ และ รายจ่ายที่ ตั้ง เสนอ มา นั้น สมควรหรือไม่
 และ จะ ลง มติ ให้ พระ ราชบัญญัติ งบประมาณ ออก
 ใช้ได้ ก็ ต่อ เมื่อ เห็น สมควร แล้ว.

อนึ่ง เมื่อ สิ้น ๕ ทุก ๆ ปี รัฐบาล ยัง ต้อง รวบรวม
 รายรับและรายจ่ายจริง และทำรายงานอธิบายยื่นต่อ
 สภาผู้แทนราษฎร ด้วย เพื่อ แสทง ให้ สภา ทราบ ว่า
 รายรับ และ รายจ่าย ปรจจำ ยี่ นั้น ได้ เป็น ไป ตาม งบ
 ปรจมาณ และ ตาม ความ จริง หรือ ไม่.

๓. ฐานะการเงินของประเทศสยามในสมัย
รัฐธรรมนูญฉบับนี้. — ในปีใดที่ รายได้ ของ
 ประเทศ มากกว่า รายจ่าย หรือ เท่า กับ รายจ่าย งบ
 ปรจมาณ ของ ประเทศ ก็ เข้าสู่ คุลยภาพ ถ้า รายจ่าย
 ท่วม รายได้ งบ ปรจมาณ ก็ ไม่ คุลยภาพ ประเทศ
 จำ ต้อง กู้ เงิน หรือ ชัก เงิน ทุน สำรอง ที่ เก็บ สะสม ไว้

มาจ่ายให้พอที่กิน ประเทศใดที่มีฐานะการเงินเช่น
นี้ย่อย ๆ ก็จะต้องล้มจมภายในไม่ช้า เพราะฉะนั้น
จึงเห็นหน้าที่อันสำคัญที่รัฐบาล จักต้อง รมั้กระวังให้
งบประมาณแผ่นดิน เข้า สู่ คุลยภาพ เสมอ เมื่อ
ประเทศ สยาม ได้ เปลี่ยน แปลง การ ปกครอง มา มี
รัฐธรรมนูญ ขึ้นแล้ว ฐานะการเงินของ ประเทศ ได้
ฟื้นฟู ซิน เป็น ลำดับ เพราะ รัฐบาล รัฐธรรมนูญ ได้
พยายาม แก้ไข ศึก ทอน ราย จ่าย ที่ ไม่ เป็น ประโยชน์
และ ฟูม ฟู้อย ออก เสีย ประกอบ กับ สภา ผู้ แทน ราชนาว
คอบ ควบคุม การ เงิน ของ ประเทศ ตาม รัฐธรรมนูญ
อยู่ คุ้ม ฐานะการเงินของ ประเทศ สยาม จึง มี คง
อยู่ เสมอ.

คำถาม.— งบประมาณคืออะไร?— ทำไม
จึงต้องทำงบประมาณไว้ล่วงหน้า?— ใคร เป็น
ผู้อนุญาตให้งบประมาณประจำปีใช้ได้?— มีคำ
กล่าวว่า “สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ควบคุมการเงิน

ของประเทศ” ข้อนี้จริงเพียงไร? เพราะอะไร?
 งบประมาณไม่ลู่ดุลยภาพหมายความว่าอะไร?—
 ถ้างบประมาณไม่ลู่ดุลยภาพจะ ต้องทำอะไร?
 และถ้าเป็นดั่งนบ่อขุๆ ดีหรือไม่?—ฐานะการเงิน
 ของประเทศสยามในสมัยที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญกับ
 ในสมัยที่มีรัฐธรรมนูญแล้วแตกต่างกันอย่างไร?

การศึกษาของพลเมือง

๑. พลเมืองทุกคนมีหน้าที่ต้องศึกษาหาความรู้เพื่อประโยชน์ในทางอาชีพซึ่งตนจำต้องกระทำ
และเพื่อประโยชน์แก่ประเทศบ้านเมืองด้วย.

การศึกษา เป็น สิ่ง ที่ ช่วยเหลือ ให้ ความ สะดวก ใ้ การ
 ทำ มา หา กิน เป็น การ เปิด ทาง อาชีพ ให้ กว้าง
 ขวาง ออก ไป ดังนั้น พลเมือง ทุกคน จึง มี หน้าที่ ต้อง
 ศึกษา หา ความ รู้ เพื่อ ประโยชน์ แก่ ตน เอง ด้วย.

ประเทศ จะ เจริญ รุ่งเรือง ก้าว หน้า ได้ ก็ โดย พล
 เมือง ทุกคน ได้ รับ การ ศึกษา อบรม มา เพียง พอ การ
 ศึกษา นี้ จะ กระทำ ให้ พลเมือง รู้ จัก สิทธิ และ หน้าที่
 ของ ตน และ รู้ จัก ประกอบ การ อาชีพ ซึ่ง เป็น ของ
 จำ เป็น หรือ อื่น หนึ่ง ก็ เพื่อให้ ทุก ๆ คน สามารถ
 กระทำ ตน เป็น พลเมือง ที่ ได้ โดย ฉะเพาะ อย่าง ยิง
 ใน สมัย ปัจจุบัน นี้ ประเทศ สยาม มี การ ปกครอง โดย

ระบอบรัฐธรรมนูญ ตามแนวทางประชาธิปไตย ซึ่ง
 ถือว่า อำนาจสูง สุก มา จาก พลเมือง ings หลาย พล
 เมืองสยาม จึงต้อง มีส่วนร่วม ในการปกครอง ประเทศ
 และในการนี้ จำต้อง ร่วมกัน รับผิดชอบ ในความ เจริญ
 หรือ ความ เสื่อม ของประเทศ ด้วย รัฐธรรมนูญ
 เปิดโอกาส ให้พลเมืองสยาม ได้ มี สิทธิเลือก ตั้งผู้แทน
 ของ ตนขึ้นมา เพื่อดำเนิน การปกครอง ประเทศในนาม
 ของ พลเมือง ings หลาย การ ปกครอง ประเทศในสมัย
 ที่มีรัฐธรรมนูญ จึง เช่น การ ปกครอง ของพลเมือง
 โดยพลเมือง และ เพื่อพลเมือง อีก ประการหนึ่ง
 โดยอาศัย หลัก รัฐธรรมนูญ พลเมือง ทุกคนยังได้ รับ
 ความเสมอภาค ใน การ เข้ารับราชการ ของ ประเทศ
 โดยไม่มีการ ติง ชน ติง ตระกูล แต่ ติงเอา ความรู้
 ความสามารถ เป็นใหญ่ การที่ เปิดโอกาส ให้พลเมือง
 มีสิทธิ มีส่วนร่วม ในการปกครอง ประเทศเช่นนี้ จำเป็น
 อยู่เอง ที่ พลเมือง จะต้อง ได้ รับ การ ศึกษาอบรม ให้
 มีความเฉลียวฉลาด จนเพียงพอ อนึ่ง เป็น ผลสำคัญที่

จะ ช่วยให้ พลเมือง รู้จัก สิทธิ และ หน้าที่ ของ คนโดย
ถก ต้อง มี ฉะพินผล ร้าย อาจ เกิด ขึ้น แก่ ประเทศ ได้
ทั้ง นี้ พลเมือง ทุกคน จึง มี หน้าที่ ต้อง ศึกษา หา ความรู้
เพื่อ ทำ คุณประโยชน์ ให้ แก่ ประเทศ ทั้ง กล่าว แล้ว.

การ มี หน้าที่ ต้อง ศึกษา นี้ พลเมือง มี เสรีภาพ
ที่ จะ เลือก ศึกษา วิชา ไต ๆ ก็ได้ ตาม ความพอใจ เพอ
ความ สะดวก ใน การ ประกอบ อาชีพ ของ คน โดย สม
ควร แก่ อັตตภาพ แต่ จะ ไม่ ศึกษา วิชา ไต ๆ เสีย
เลย นั้น ไม่ ได้.

๒. พลเมืองทุกคนพึงได้รับการศึกษาทั้งสอง

สถาน คือ สามัญศึกษา กับ อาชีวศึกษา.-

สามัญศึกษา ได้แก่ การ ศึกษา วิชา สามัญ ซึ่ง เป็น พน
ความ รู้ ทั่ว ๆ ไป อาชีวศึกษา ได้แก่ การ ศึกษา
วิชา อัน เป็น ความ รู้ สำหรับ ประกอบ การ อาชีพ ซึ่ง
จะได้ จักรับ ช່วง จาก สามัญศึกษา ทุก ระยะ ที่ สุก ประโยค
อาชีวศึกษา ย่อม จัก ให้ เหมาะ ตาม ภูมิ ประเทศ และ แบ่ง

ออกเป็นหลายแผนกเช่น วิชาการศึกษา หัตถกรรม หรือวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น.

พลเมืองทุกคนควรได้รับการศึกษาทั้งสองสถาน คือ สามัญศึกษา กับ อาชีวศึกษา ซึ่งกำหนดไว้เป็นขั้น ๆ ตามภูมิปัญญา และทุนทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำมาหาเลี้ยงชีพแก่ตน ชนังพลเมืองทุกคนควรได้รับสามัญศึกษาให้เพียงพอที่จะเข้าเรียนในแผนกอาชีวศึกษา ซึ่งตนจะสมัครเรียนต่อไปด้วย.

• ชนัง. เพื่อความสมบูรณ์แห่งการศึกษาทั้งสองสถานดังกล่าวมาแล้วนั้น ประเทศได้จัดการศึกษา ออกเป็นสามส่วน พอเหมาะแก่ความต้องการ คือ

- (๑) พุทธิศึกษา ได้แก่ การศึกษา ซึ่งให้บังเกิดปัญญา ความรู้.
- (๒) จริยศึกษา ได้แก่ การศึกษา ซึ่งให้มี

ศีลธรรมชั้นก็.

(๓) พลศึกษา ใ้แก่การศึกษา ซึ่งให้มี
ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์.

๓. สามัญศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ

ประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย เมื่อเด็ก
เรียนจบชั้นใดแล้ว ก็อาจเข้าศึกษาวิชาชีพ
หรืออาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นความรู้สำหรับ

ประกอบการทำมาหากินต่อไปได้— สามัญ

ศึกษาหรือ การ ศึกษาวิชา ซึ่งเป็น พัน ความรู้ ทั่ว ๆ ไป
นั้น แบ่งการ สอน ออกเป็น ชั้น ประถม ปีที่ ๑ ถึง ๔
ชั้น มัธยม ต้น ปีที่ ๑ ถึง ๓ และ ชั้น มัธยม ปลาย ปีที่
๔ ถึง ๖ เมื่อผู้ใด เรียน จบ ชั้น ประถม ปี สุก ท้าย
หรือ ชั้น มัธยม ต้น ปี สุก ท้าย หรือ ชั้น มัธยม ปลาย ปี
สุก ท้าย แล้ว ก็ อาจ ออกไป ศึกษา วิชา ชีพ หรือ อาชีว
ศึกษา ต่อได้ เพราะประเทศ ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน อาชีว
รับช่วง ต่อจาก ปี สุก ท้าย ของ สามัญศึกษา ทั้ง ๓ ชั้น
ไว้ทุก าระยะ.

(๑) ประถม การศึกษาชั้นประถมซึ่งแบ่ง
ออก เป็น ชั้น ประถมปีที่ ๑ ถึง ปีที่ ๔ นั้น เป็นการ
ศึกษาพัฒนาความรู้ทั่วไป ได้แก่ การ หัด อ่าน
หัด เขียนภาษาไทย หัด คณิตเลข ความรู้เรื่องเมืองไทย
หน้าที่พลเมือง และศีลธรรมพอสมควรเป็นต้น ตาม
ธรรมคา ต้องใช้เวลา เรียน ๔ ปี.

เมื่อจบ ประถมปีที่ ๔ แล้ว ควร ไปศึกษา ต่อ
ในโรงเรียน อาชีว การเรียนในชั้น อาชีวศึกษา
นี้ ได้แก่ การ ศึกษาวิชาชีพ ต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่าง
ตัดเสื้อ เป็นต้น ตามธรรมคา ต้องใช้เวลา เรียน
ประมาณ ๒ ปี แต่ถ้าหากว่าผู้ใดประสงค์จะ
ศึกษาวิชาสามัญต่อไปอีก ก็ไม่จำเป็นต้องไปเข้า
โรงเรียนอาชีว เมื่อจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว เลย
ไปศึกษา ต่อ มัธยมต้นได้ทันที.

การศึกษาชั้นประถม เป็นการศึกษาบังคับ
คือ รัฐหรือประเทศทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะบังคับให้เด็ก
ทุกคนไม่เลือกเพศ ชาติ หรือศาสนา เรียนจนสำเร็จ

ประโยชน์ประถม ตาม นัย ที่ กำหนดไว้ ใน พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ คือ ตาม ขรรมา
เกิด อายุ ๘ ถึง ๑๕ ปี ย่อม อยู่ใน ข่าย ที่ ถูก บังคับ
ให้ เล่า เรียน ใน ชั้น ประถม ชั้น การ ศึกษา บังคับ
นี้ ย่อม เป็น การ ให้ เปล่า ประเทศ ได้ ตั้ง โรงเรียน
ประชาบาล และ โรงเรียน เทศบาล ชั้น เพื่อ ให้ พลเมือง
ได้รับ การ ศึกษา ทว ถึง กัน โดย มิ ต้อง เสีย ค่า
เล่า เรียน.

ผู้ ที่ เรียน จบ ชั้น ประถม ศึกษา และ โรงเรียน อาชีว
ซึ่ง ท่อ จาก ชั้น ประถม แล้ว ย่อม นัย ว่า มีความ
ควร แก่ อรรถภาพ ของ พลเมือง แห่ง สยาม . คือ เช่น
พลเมือง ผู้ สามารถ ประกอบ การ อาชีพ ได้ พอ ที่ จะ
รู้จัก สิทธิ และ หน้าที่ ของ พลเมือง และ ทั้ง จะ ได้
ทำ ประโยชน์ ให้ แก่ บ้านเมือง ใน ทาง อาชีพ ซึ่ง ทน
เกิด มา สำหรับ กระทำ.

(๒) มัธยมต้น การ ศึกษา ชั้น มัธยม ต้น แบ่ง
ออก เช่น มัธยม บที่ ๑ ถึง บที่ ๓ การ ศึกษา ชั้น

เป็นการศึกษาวิชา ซึ่ง เป็น พัน ความรู้ ทวีไป แต่
 จำแนกออก พิสดาร กว่า การ ศึกษา ชั้น ประถม มีการ
 เรียน ภาษา ต่าง ประเทศ เช่น ภาษา อังกฤษ ภูมิ
 ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ระเบียบ การ ปกครอง โดย
 สังเขป ฯลฯ กำหนด อยู่ใน หลักสูตร ด้วย ตาม ธรรมเนียม
 การศึกษา วิชา ใน ชั้น มัธยม ต้น มี กำหนด เวลา ๓ ปี.

ผู้ที่ ศึกษา จบ ชั้น มัธยม ต้น สำเร็จ แล้ว และ
 ไม่ ประสงค์ ศึกษา ใน ชั้น มัธยม ปลาย ต่อไป แต่
 ประสงค์ จะ ศึกษา วิชา อื่น เช่น วิชา กสิกรรม ก็
 อาจ เข้า ศึกษา ใน โรงเรียน อาชีพ ณะ เพาะ วิชา นี้ ซึ่ง
 ประเทศ ได้ จัด ตั้ง รับ ช่วง จาก ชั้น มัธยม ต้น ต่อ ไป ได้.

ผู้ที่ เรียน จบ ชั้น มัธยม ต้น และ โรงเรียน อาชีพ
 เช่น นี้ แล้ว ย่อม มี คุณ วิชา มิ เหมาะ แก่ อັคตภาพ ของ
 พลเมือง สามารถ ทำ คน ให้ เห็น ประโยชน์ แก่ ทั้ง ที่
 หรือ ประเทศ ทวี ไป ได้ ตาม ส่วน.

(๓) มัธยมปลาย การ ศึกษา ชั้น มัธยม
 ปลาย นั้น เป็น ชั้น สำคัญ ที่ สุด ใน ทาง สามัญศึกษา

แบ่งออก เป็นชั้นมัธยมปีที่ ๔ ถึง ปีที่ ๖ การศึกษาใน
 ชั้นนี้ เป็น การ ศึกษา วิชา ซึ่ง เช่น พิน ความรู้ ทั่ว ๆ ไป
 แต่ ละ เชือก พิสดาร และ สูง ขึ้น ไป กว่า การ ศึกษา ใน
 ชั้น มัธยม ต้น มี การ เรียน ภาษา ต่าง ประเทศ และ
 คณิตศาสตร์ หรือ วิชา เลข และ วิทยาศาสตร์ สูง ขึ้น
 หน้า ที่ พลเมือง ภูมิศาสตร์ และ ประวัติศาสตร์
 อย่าง ละ เชือก เป็น ต้น กำหนด เวลา เรียน ใน ชั้น นี้
 ตาม ขรรคมามี ๓ ปี.

ผู้ที่ เรียน จบ ชั้นมัธยม ปลาย ยี่ สด ท้าย แล้ว อาจ
 ไป เข้า ศึกษา ต่อ ใน โรงเรียน อาชีพ ที่ รัฐ ตั้ง รับ ช่วง
 จาก ชั้น มัธยม ปลาย ได้.

ผู้ที่ ศึกษา จบ ชั้นมัธยม ปลาย และ โรงเรียน อาชีพ
 เช่น นี้ แล้ว ย่อม มีความ สามารถ ประกอบ การ
 อาชีพ ได้ กว้าง ขวาง ออก ไป และสามารถ ทำ ตน ให้
 เป็น ประโยชน์ แก่ ประเทศชาติ ได้ มาก ขึ้น

การ เรียน ครึ่ง ๆ กลาง ๆ คือ จบ หรือ ไม่ จบ ชั้น
 ประถม หรือ มัธยม ต้น หรือ มัธยม ปลาย ก็ได้ แล้ว เลิก,

ไม่เรียนต่อโดยไม่จำเป็นนั้นเป็นการบกพร่องเพราะ
 เป็นการเรียนเพียงส่วนสามัญศึกษา ไม่สามารถ
 ที่จะประกอบ การ ทำ มาหาเลี้ยงชีพให้ เป็น ชนเป็น
 ชั้นได้ จำเป็นที่พลเมือง ทุกคน จะ ต้องได้ เรียนทาง
 อาชีวศึกษาชั้นใด ชั้นหนึ่งให้ สำเร็จ ด้วย เพื่อจะ
 ได้ ยึด ถือวิชาชีพ เป็น ประโยชน์ ต่อไป เบื้องหน้า.

(๔) อุดมศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพชั้น

สูงสุด แต่ผู้ที่เขาเรียนได้ต้องสำเร็จขั้นเตรียม

อุดมศึกษาเสียก่อน.— การศึกษาชั้นอุดม เป็น

การ ศึกษาวิชาชีพ ชั้น สูงสุด อุดมศึกษามีสอนใน

มหาวิทยาลัยต่างๆ และในโรงเรียนชั้นสูง ซึ่งมีฐานะ

เทียบเท่ามหาวิทยาลัย แต่ผู้ที่เรียนจบ สามัญศึกษา

เพียง畢 สุก ท้ายของ ชั้นมัธยม ปลาย หรือ มัธยมปีที่

๖ เท่านั้น จะไปเข้าศึกษา ต่อในชั้นอุดมทันทีไม่ได้

จะ ต้องไป เรียนให้ สำเร็จชั้น เตรียม อุดมศึกษาเสีย

ก่อน จึง จะ เข้าได้ ชั้นเตรียม อุดมศึกษา นี้ แบ่ง

ออกเป็นปีที่ ๑ และปีที่ ๒ มีกำหนดเวลาเรียน

ตาม ขรรรรมคา ๒ ปี และ มีการ สอน วิชา เตรียม
ไว้สำหรับจะไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียน
ชั้น สูง นั้น ๆ โดย ฉะเพาะ

ใน ขณะ นี้ ประเทศ สยาม มี มหาวิทยาลัย ๒ แห่ง
คือ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง กับ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวิชาธรรม
ศาสตร์ และการเมือง มีหน้าที่จัดการ ศึกษาวิชากฎ
หมาย วิชาการเมือง วิชาเศรษฐกิจ วิชา การ ทูต
และ บรรดา วิชา อื่น ๆ อัน เกี่ยว กับ วิชาธรรมศาสตร์
และการเมือง ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่
จัดการ ศึกษา ทาง แพทย์ ศาสตร์ (วิชา แพทย์)
วิศวกรรมศาสตร์ (วิชา ต่าง ๆ เช่น ช่างกล
และ ช่างไฟฟ้า) อักษร ศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์
นอกจาก นี้ ก็ ยังมี ภาสัชชกรรมศาสตร์ (วิชา ปรุงยา)
สถาปัตยกรรมศาสตร์ (วิชา ก่อสร้าง) สัตวแพทย์
ศาสตร์ (วิชา สัตว แพทย์) ผู้ที่ เรียน สำเร็จ จาก
มหาวิทยาลัย ทั้ง ๒ นี้ ย่อม ใ้รับ ปริญญา หรือ ประกาศ

คู่มือพลเมือง

๑๖๑

นิยมบัตรตามประเภทวิชาที่ตนได้ศึกษา ส่วนกำหนดเวลาเรียนตามธรรมเนียม ก็ย่อมต่างกันตามลักษณะวิชาเช่น ๓ ปีบ้าง ๔ ปีบ้าง เป็นต้น.

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนชั้นสูงสำหรับอุดมศึกษา ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัยอีก เช่น โรงเรียนนายร้อยทหารบก โรงเรียนเทคนิคทหารบก และโรงเรียนนายเรือ ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาอบรมนักเรียนให้เป็นนายทหาร และ นายตำรวจ สำหรับส่งเข้าประจำในกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กรมตำรวจ.

ผู้ที่ได้เรียนจบ อุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียน อาชีพชั้นสูงแล้ว ย่อมมีหน้าที่รับผิดชอบสมควรเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาการ ควรแก้หน้าที่รับผิดชอบชั้นสูงในกิจการงานของ ประเทศโดยทั่วไป.

๕. ประเทศมีหน้าที่ให้การศึกษแก่พลเมือง

มีอำนาจบังคับให้เข้าเรียน   และควบคุมการ

อบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาในสถานศึกษา
ทั้งปวง.— โดยเหตุที่ประเทศมีหน้าที่ให้การศึกษา
 แก่พลเมือง ประเทศจึงมีอำนาจออกกฎหมายบังคับ
 ให้พลเมืองต้องศึกษาหาความรู้ ทั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว
 แล้วว่า ชั้นประถมศึกษาชั้นต้น เป็นการศึกษาที่
 ประเทศบังคับเด็กทุกคนให้เข้าเรียน หน้าที่ในการ
 จัดและควบคุมการศึกษาของประเทศนั้นตกเป็นภาระ
 ของกระทรวงธรรมการ

ในการให้ความรู้แก่พลเมืองนั้น ประเทศต้อง
 ตั้งโรงเรียนขึ้นทำการอบรมสั่งสอนเองบ้าง หรือ
 ยอมให้เทศบาล หรือเอกชน หรือคณะบุคคลจัดตั้ง
 ขึ้นบ้าง เพื่อให้มีโรงเรียนทุกชั้นทุกประเภททั้ง
 สามัญศึกษา และ อาชีวศึกษา ครอบคลุม เพียงพอ
 กับจำนวนและความต้องการของพลเมือง แต่
 ประเทศย่อมทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะควบคุมการอบรม
 สั่งสอนในสถานศึกษาทั้งปวงให้เดินไปด้วยดี เช่น
 มีการตรวจตราโรงเรียน การบังคับให้ใช้ผู้สอน

ที่มีประกาศนียบัตรหรือปริญญา จัดการสอบไล่และ
 ให้ผู้ ออกประกาศนียบัตรหรือปริญญาให้ตามชั้นของ
 ความรู้เป็นต้น.

คำถาม — ทำไมพลเมืองทุกคนจึงมีหน้าที่ต้อง
 ศึกษาหาความรู้? — ทำไมในสมัยที่ประเทศมีการ
 ปกครองแบบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องพลเมือง
 จะต้องได้รับการศึกษาอบรมให้เพียงพอ? — การที่
 กล่าวว่า พลเมือง มีเสรีภาพในการ ศึกษา นั้น หมายถึง
 ความว่าอะไร? — สัมัญศึกษาคืออะไร? — อาชีว
 ศึกษาคืออะไร? — พลเมืองทุกคนควรได้รับการ
 ศึกษา ทั้ง สัมัญศึกษา และ อาชีว ศึกษาหรือไม่? —
 สัมัญศึกษาแบ่งออกเป็นกี่ชั้น? — เมื่อเรียนจบสัมัญ
 ศึกษาแต่ละชั้นแล้ว จะไปศึกษาอะไรต่อได้? —
 โรงเรียนอาชีพคืออะไร? — การศึกษายังคงมีความ
 ความว่าอะไร? — ผู้ที่เรียนจบชั้นศึกษายังคงและ
 โรงเรียนอาชีพแล้วนับว่ามีฐานะอย่างไร? — มัชฌม

ต้นคืออะไร?— ผู้ที่เรียนจบชั้นมัธยมต้นและโรงเรียนอาชีพแล้วมีฐานะอย่างไร?— มัธยมปลายคืออะไร?— ผู้ที่เรียนจบชั้นมัธยมปลายและโรงเรียนอาชีพแล้วมีฐานะอย่างไร?— การเรียนครั้ง ๆ กลาง ๆ เพียงจบหรือยังไม่จบชั้นประถมหรือมัธยมต้นหรือมัธยมปลายดีหรือไม่?— อุดมศึกษาคืออะไร?— ผู้ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาในชั้นอุดมจะต้องปฏิบัติอย่างไรก่อน?— ประเทศสยามมีมหาวิทยาลัยอยู่ที่แห่ง?— มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองมีหน้าที่จัดการศึกษาอะไรบ้าง?— จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่จัดการศึกษาอะไรบ้าง?— นอกจากมหาวิทยาลัยทั้งสองแล้วมีโรงเรียนชั้นสูงสำหรับอุดมศึกษาหรือไม่ และมีโรงเรียนอะไรบ้าง?— ประเทศมีหน้าที่ให้การศึกษแก่พลเมืองหรือไม่ และในการนี้ประเทศมีอำนาจอย่างไรบ้าง?—

ประเทศสยามภายใต้รัฐธรรมนูญ

๑. ประเทศสยามในปัจจุบันเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวที่จะแบ่งแยกมิได้. - ในสมัยก่อนที่เราจะได้มีการปกครองแบบรัฐธรรมนูญเช่นนี้ พลเมืองยังไม่เข้าใจว่า เขาทั้งหลายล้วนเป็น ประชาชนชาวสยามด้วยกันทั้งนั้น ประเทศสยามขาดความรู้ สึก เช่น อันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้ย่อมเป็นเหตุให้กำลังของชาติอ่อนแอลง ในชั้นเดิมเราเรียกบรรดาพี่น้องร่วมชาติของเราซึ่งอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ อันเป็นดินแดนของสยามประเทศว่า ไทยบ้าง ลาวบ้าง แยกบ้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้บังเกิดความแตกแยกในระหว่างชนชาติเดียวกัน พวกที่ถูกเรียกชื่อต่าง ๆ กันออกไป เช่นนี้ ย่อมรู้สึกว่าคุณเป็น คณะชาติคณะพวกอยู่เสมอ ไม่มีวันที่จะรวบรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียว

กันไว้ ซึ่งที่แท้จริงแล้ว เขาเหล่านี้เป็นประชาชน
ชาวสยามเช่นเดียวกับเรา ทั้งสิ้น.

ในสมัยปัจจุบันนี้จึงได้มีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของเรา มาตรา ๑ ว่า “สยามประเทศ
เป็นราชอาณาจักร อันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยก
มิได้” ซึ่งเป็นการแสดงว่า ดินแดนทุก ๆ ส่วน
ของประเทศสยาม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พลเมือง
ซึ่งอยู่ในดินแดนเหล่านี้ ตั้งแต่ฝ่ายเหนือตลอด
ฝ่ายใต้ ตั้งแต่ปากตะวันตก ถึง ปากตะวันออก เป็น
พวกเดียวกัน เป็นชาติเดียวกัน ทั้งนี้ย่อมเป็นการ
ลบล้างเสียซึ่งความรู้สึกเป็นเขา เป็นเรา เสียไว้
ในบัดนี้เราไม่มีลาว ไม่มีแขก หรืออะไรอื่น
อย่าง ครัง ก่อน รัฐธรรมนูญไม่ต้องการให้มีพลเมือง
หลายชาติในประเทศสยาม แต่ต้องการให้มีเพียง
ชาติเดียว คือ ทุก ๆ คน เป็นชาวสยามด้วยกัน ทั้ง
นี้ ชาวสยามอาจพูดภาษา ผิดเพี้ยนกันได้ และ
นับถือศาสนาต่าง กันก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการ

ทำลาย สายสัมพันธ์ ของชาติ ซึ่งรักใคร่กัน ทั้ง สยาม
ไว้ด้วย กัน รัฐธรรมนูญได้ ให้เสรีภาพแก่ ชนชาว
สยามที่ จะนับถือ ศาสนาอะไร ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ จึงไม่
เช่น การ แปรลก ประหลาด อย่างไม่ ที่มีชน ชาว
สยาม นับถือพระพุทธรักษาบ้าง ศาสนาอิสลาม
บ้าง หรือ คริสต์ศาสนาบ้าง เพราะ เขาเหล่านั้น
ย่อม มีเสรีภาพที่จะเลือก นับถือศาสนาใด ๆ ได้ตาม
ความเห็นชอบ รัฐธรรมนูญ ย่อมให้ ความคุ้ม ครอง
แก่ ปวงชนชาว สยาม ไม่ว่า เหล่า กำเนิดหรือศาสนา
ใด เสมอ เหมือนกัน หมก

ในที่ สุกนี้ เรา พึง จำไว้ ด้วยว่า ประเทศใด
ถึง แม้ จะเล็ก ก็ดี ถ้าหากว่า พลเมือง ของ ประเทศ
นั้น มีจิตที่ ใจร่วม กัน เช่น อันหนึ่ง อันเดียว แน่น แน่น
แล้ว ย่อมดีกว่า ประเทศซึ่ง แม้ จะใหญ่ แต่ พลเมือง
ไม่มี ใจ ร่วม เช่น อันหนึ่ง อันเดียว กัน และ แยก แยก
กัน อยู่ เสมอ.

๒ ในสมัยรัฐธรรมนูญพลเมืองย่อมมีหน้าที่

ต่อประเทศมากหลาย.— รัฐธรรมนูญได้รวมคน
ทั้งชาติเข้าไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รัฐธรรมนูญ
ได้ทำลายเครื่องกีดขวางที่แบ่งบุคคลชาติเดียวกัน
ออกเป็นส่วน ๆ เสียสิ้น รัฐธรรมนูญไม่ต้องการให้
มีไพร่ มีข้า มีทาส แต่ต้องการให้ทุกคนเป็น
พลเมือง รัฐธรรมนูญให้สิทธิแก่พลเมืองตามคุณ
ธรรมและคุณวุฒิ ให้เสรีภาพและความเสมอภาค
แก่พลเมืองโดยทั่วหน้ากัน รัฐธรรมนูญเปิดโอกาส
ให้พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ
ตามความรู้ความสามารถของตน ทุกวัน
รัฐธรรมนูญได้ทำให้รู้สึกว่าเป็นของประชา
ชนชาวสยามทุกคน มิใช่เป็นของเอกชนใด
หรือคณะบุคคลใด โดยเฉพาะ ประเทศสยาม
ภายใต้รัฐธรรมนูญจึงรวมกันสนิทแน่นแฟ้นเป็นอัน
หนึ่งอันเดียว ยิ่งกว่าในสมัยใดๆ ทั้งหมก.

เมื่อประเทศเป็นของพลเมืองทุกคน พลเมือง
 ings ต้องมีหน้าที่ต่าง ๆ ที่จะต้องช่วยกันทำให้ประเทศ
 ings ตั้งอยู่ได้มั่นคงและก้าวหน้าสืบไป หน้าที่เหล่านี้
 ได้แก่ การรักชาติ การเคารพต่อกฎหมาย การ
 ศึกษาหาความรู้ การเป็นทหาร การเสียภาษี
 ราชการ การทำงาน และการลงคะแนนเลือกตั้ง
 ผู้แทนเป็นต้น ings จะได้อธิบายต่อไปนี้.

(๑) พลเมืองต้องมีความรักชาติ—ก็เพราะ
 ว่าชาติเป็นที่รวมของบรรดาบุคคลซึ่งมีส่วนได้เสีย
 ร่วมกัน ไม่ว่าในสมัยใด ๆ ings นั้น ความรักชาติ
 ings เป็นทั้งหน้าที่และทั้งความรู้สึกที่ฝังอยู่ในหัวใจ
 ของพลเมืองทุกคน แต่ให้เข้าใจว่าผู้ที่มีความ
 รักชาติอย่างแท้จริงนั้น ings ต้องการให้ชาติของตน
 เป็นที่เคารพและได้รัับความยกย่องไม่ยอมปดหู
 ปดตา ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นในความบกพร่องและความ
 ข้อบกพร่องของชาติ ผู้รักชาติที่แท้จริง ings จะต้องช่วย

กัน ค้นคว้า หา ทางแก้ไขความเสื่อมโทรมต่าง ๆ ของ
ชาติด้วย.

(๒) พลเมืองต้องเคารพต่อกฎหมาย— ก็
เพราะว่า กฎหมายย่อมบัญญัติขึ้นเพื่อรักษา ความ
สงบเรียบร้อย ของประเทศ ไม่ให้ผู้มีกำลังมากกดขี่
ข่มเหงผู้มีกำลัง น้อย ให้ทุกๆ คนใช้สิทธิ ของ ตน
ได้เต็มที่ ภายใน ขอบเขตที่ จะไม่ ทำ ความเสียหาย
ให้แก่คนอื่น ถ้าหากว่าไม่มีกฎหมายแล้ว ประเทศ
จะ ตั้ง อยู่ไม่ได้ รัฐบาลผู้ปกครอง ก็ จะไม่มี บ้าน
เมือง ก็ จะ เกิด จลาจล วุ่นวาย เพราะ พล เมือง
ต่าง คน ต่างไม่ อยู่ใต้วงค้ำยันใด นึก จะ ทำ อะไร ก็
ทำตาม ชอบใจ อีก ประการ หนึ่งในสมัยที่ ประเทศ
เรามี การ ปกครอง ตาม รัฐธรรมนูญ แล้วนี้ กฎ
หมายที่ ออก ใช้ บังคับ นั้น ย่อม ไป จาก พล เมือง โดย
ทาง อ้อม เพราะ พลเมือง เชน ผู้ เลือกตั้งผู้แทน
ราษฎร และ ผู้แทนราษฎรเหล่านั้นไป ประชุมกัน
ออกกฎหมาย แทนพลเมือง ทั้งประเทศ อีกชั้นหนึ่งดังนี้

พลเมืองจึง ต้อง มี หน้าที่ เคารพ ต่อ กฎหมาย ซึ่ง ออก
ไป จาก ตนเอง.

(๓) พลเมืองต้องศึกษาหาความรู้— ก็เพราะ
ว่า การ ศึกษา นั้น ย่อม จะ เป็น ประโยชน์ ใน การ ทำ มา
หา เลี้ยงชีพ และ ครองตนเอง ทั้งยัง เป็น ประโยชน์
ใน การ ทำ ความ เจริญ ให้ แก่ ประเทศ อีก ด้วย.

(๔) พลเมืองต้องเป็นทหาร— เพื่อฝึกหัด
อบรมไว้ ทำ การ ป้องกัน ความ เป็น เอกราชรัฐ ของ
ประเทศในยาม สงคราม และ ช่วย รักษา ความสงบ
เรียบร้อย ภายใน ประเทศ เมื่อ เกิด จลาจล รุนแรง ขึ้น.

(๕) พลเมืองต้องเสียภาษีให้แก่ประเทศ—
ก็เพราะ ว่า ประเทศใด ทำ กิจ การ มาก หลายนี่ เป็น
ประโยชน์ แก่ พลเมืองทุกคน กิจการ เหล่านี้ จำ ต้อง
เสีย ค่า ใช้ จ่าย มาก มาย ประเทศ จึง ต้อง เก็บ ภาษี
จาก พลเมือง เพื่อนำ มา ใช้ จ่าย มิฉะนั้น ก็ จะ คง
อยู่ ต่อไป ไม่ได้.

(๖) พลเมืองมีหน้าที่ต้องทำงาน— ก็เพื่อช่วยกันทำความเจริญให้แก่ประเทศของตน ถ้าทุกคนเกียจคร้านไม่ทำงานแล้ว บ้านเมืองของเราจะเจริญได้อย่างไร ประเทศใดที่จะก้าวหน้าไปนั้น จำเป็นที่ พลเมือง ทุกคน ต้อง ตั้งใจทำกิจการงานตามหน้าที่ของตนโดยเต็มกำลังความสามารถ การงานทุกชนิดแม้ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม ย่อมมีประโยชน์แก่ประเทศทั้งนั้น ดังนั้นคนเราที่เกิดมาทุกคนจึงมีหน้าที่ต้องทำงานตามความรู้ความสามารถของตน จะงกเว้นไม่ทำเลยไม่ได้.

(๗) พลเมืองมีหน้าที่ต้องไปลงคะแนน
เลือกตั้งผู้แทนของตน— ก็เพราะว่าผู้แทนราษฎรทั้งหลายนั้น ย่อมถือว่า เป็นผู้ทำกิจการงานของประเทศในนามของ พลเมือง และผูก มัด พลเมืองทุกคนว่าหากว่า พลเมืองไม่ไปทำการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิไว้แล้ว ผู้แทนเหล่านั้น

ก็จะไม่ใช่ ผู้แทน ของราษฎร ส่วน มาก จริง ๆ การ
 งดเว้นไม่ไป ทำ การเลือก ตง จึง ไม่สมควร อย่าง ยิ่ง
 มิฉะนั้น เรา จะ ต้อง ถูก ผูก พัน ใน สิ่ง ต่าง ๆ ซึ่ง เกิด ขึ้น
 โดย เจตนา ของ ผู้แทน ซึ่ง เรา ไม่ ได้ เลือก ตง ขึ้น เลย
 คง น การ ลงคะแนนเลือก ตง จึง ไม่ถือ ว่า เป็น เพียง สิทธิ
 ของ พลเมือง เท่านั้น แต่ ยัง ถือ ว่า เป็น หน้าที่ ของ
 พลเมือง โดย ตรง อีก ด้วย.

อนึ่ง บรรดา หน้าที่ ต่าง ๆ ทั้ง ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว นี้
 ถ้า หาก ว่า พลเมือง ทุกคน เป็น แต่ เพียง ปฏิบัติ ตาม หรือ
 ไม่ ชัก ชว้าง เท่านั้น แล้ว ก็ ยิ่ง หา เพียง พอ ไม่ เช่น
 ใน เรื่อง ความ รักชาติ เป็น ต้น เรา จะ ต้อง แสวง
 การ กระทำ ของ เรา ออก มา เช่น การ ยืน ยัน ให้ เห็น
 ความ รัก อัน นี้ อย่าง ชัด เจ้น กว้าง จะ กล่าว ละเอียด ๆ
 เป็น คำพูด ว่า เรา รัก ชาติ เท่านั้น หา เป็นการ
 เพียง พอ ไม่ อัน บรรดา หน้าที่ ของ พลเมือง นี้
 คน ทุก คน ย่อม สามารถ ส่ง เสริม และ แสวง ให้ เห็น ได้
 กว้าง การ กระทำ ซึ่ง ไม่ ล้า ยาก ยาก เย็น อะไร นี้ การ

กระทำ ตาม หน้าที่ ของ พลเมือง เพื่อ ประโยชน์
 ส่วนรวม หรือ ประโยชน์ของ ประเทศชาตินั้น ตาม
 ขรรณกา ก็ย่อม ประปน กับ ประโยชน์ของ เรา แต่ละคน
 เช่น เด็กนักเรียนที่พยายาม ตั้งใจเล่าเรียน นักปราชญ์
 ที่แต่ง ตำหรับ ตำรา เพื่อให้ ความรู้ แก่เพื่อนร่วมชาติ
 ข้าราชการ ที่ ปฏิบัติกิจการใน หน้าที่ ของ คนให้เจริญ
 ก้าวหน้า ด้วยความ ตั้งอก ตั้งใจ ผู้มี สิทธิเลือกตั้ง
 ช่าง พยายาม คัด เลือก ผู้ สัมคร วัช เลือก ตั้ง เช่น ผู้ แทน
 ราษฎร ด้วย ความเอาใจใส่อย่างรอบคอบ ผู้มีหน้าที่
 ต้อง เสีย ภาษี ซึ่ง แล้คง ผล ประโยชน์ รายได้หรือ
 ทรัพย์สินที่ คน จะ ต้อง เสียภาษีโดย ถูก ต้อง อย่าง บริ
 สุทธิใจ ฯลฯ เหล่านี้ ย่อม ไ้ ข้อ ว่า เช่น ผู้ปฏิบัติ
 หน้าที่ ของ พลเมือง ด้วยการกระทำ อัน เป็น ประโยชน์
 ต่อ ประเทศชาติ.

๓. การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็น

การปกครองที่ดัดเลิ แต่ผลร้ายย่อมมีได้เมื่อ
พลเมืองไม่รู้จักใช้สิทธิซึ่งตนได้รับจากการปก

ครองแบบนั้น และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่

ปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยชอบธรรม—การปกครอง
 ตามรัฐธรรมนูญของประเทศสยามในสมัยปัจจุบันเป็น
 แบบ ประชาธิปไตย ซึ่ง ตาม ขรรมคํา ย่อม เป็นการ
 ปกครอง ชะนิค ที่ ดีกว่า การปกครอง แบบอื่น ๆ เพราะ
 เป็นการ ปกครอง ของ พลเมือง เอง โดย พลเมือง
 เอง และ เพื่อ พลเมือง เอง พลเมือง จึง ได้ รัย
 ความ มก ย่อม ให อยุ่ ให อยุ่ ใน สุานะ ที่ ดี ชนกว่า แต่ ก่อน
 พลเมือง ได้ รัย สิทธิ ใน การ เลือก ติง และ ใน การ สม่ คิร
 รัย เลือก ติง เป็น ผู้ แทน ราษฎร การ ปกครอง
 แบบ ประชาธิปไตย มีความ มุ่ง หมาย ที่ จะ ให
 พล เมือง ทุก คน ได้ มี ส่วน รั เห็น ใน ความ เป็น ไป ของ
 บ้าน เมือง ให พลเมือง รั จัก การ บัง คับ ขัน ญา ตน เอง
 และ รั จัก ใช้ กําลัง ความ คิ ดเห็น ของ ตน ให เป็น ประ โยชน์
 แก่ ประเทศชาติ สม่ กับ ที่ เกิด มา เป็น มนุช รั ผิด และ
 ชอบ ชัก ประการ หนึ่ง ใน การ เบ็ด โอลา ติ ให พลเมือง
 ทุก คน โดย ไม่ เลือก ติง หรือ ทร กู ล เข้า แข่ง ขัน รั

ตำแหน่งหน้าที่ ทางราชการ ทุก ๆ ตำแหน่งไม่ว่าจะสูงเพียงใดนั้น ทำให้พลเมืองมีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ ตั้งใจทำกิจการงานเพื่อประโยชน์แก่ประเทศบ้านเมืองยิ่งขึ้น และบังเกิดความรู้อิสระรับผิดชอบในกิจการที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำ.

ในทุกวันนี้ ไม่ใช่แต่เฉพาะประเทศสยามเท่านั้นที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ประเทศทั้งหลายในโลก เป็นส่วนมากได้มีการปกครองแบบนี้มาก่อนเรา และต่างก็ได้พยายามจักแจ้งแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นทุกวัน การปกครองแบบประชาธิปไตย ได้นำความเจริญมาสู่ประเทศต่าง ๆ เป็นอันมาก เหตุนี้ในประเทศที่ยังไม่มีการปกครองแบบนี้ เมื่อพลเมืองได้รับการศึกษาก็ขึ้น ก็ย่อมมีความกระหายที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองด้วย การปกครองแบบประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความสงบเรียบร้อย และความเจริญ

ก้าวหน้าของบ้านเมือง ไม่ว่าจะใน ประเทศใด การปกครองแบบประชาธิปไตย คง มา ถึง เข้า สัก วัน หนึ่ง จะ หลีก เลี่ยง เสีย มิ ได้.

แต่ในทางปฏิบัติ การปกครองแบบประชาธิปไตย ก็ อาจ มี ผล ร้าย ใต้ เหมือน กัน การ ปกครอง แบบ นี้ จะ ดำเนิน ไป ได้ โดย เรียบร้อย ก็ ต้อง อาศัย การอบรม ให้ พลเมือง เคย ซิน เสีย ก่อน อีก ประการ หนึ่ง การ ศึกษา และความ ประพฤติ ของ พลเมือง ก็ เป็น สาระ สำคัญ ใน ความ มั่น คง ของ ระบบ ประชาธิปไตย อีก เหมือน กัน การ ปกครอง แบบ ประชาธิปไตย ประการ หนึ่ง ให้ ความ เสมอภาค และ ให้ เสรีภาพ แก่ พลเมือง ทุกคน ถ้า หาก พลเมือง ไม่ เข้าใจ ใน ความ หมาย อัน แท้จริง ของ สิ่ง เหล่า นี้ ก็ แล้ว ย่อม จะ ใช้ ไป ใน ทาง ที่ ผิด ความ เสมอภาค มิ ได้ หมายความว่า จะ ปรัก คณ ทุกคน ให้ มี ฐานะ เท่า กัน หกค เป็น แต่ ให้ มีความ เสมอภาค ใน กฎหมาย เท่านั้น ในวง

การงานทุกแห่งจะต้องมีผู้ใหญ่และผู้ช่วย มีผู้
 บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติตามบัญชาเสมอ
 เสรีภาพก็เหมือนกัน มิใช่ว่าจะทำอะไรก็ได้ตาม
 ใจชอบ เสรีภาพจะใช้ได้โดยชอบธรรม ก็ต่อ
 เมื่อไม่ฝ่าฝืนกฎหมายของบ้านเมือง ทั้งนี้การ
 ที่จะวางหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยลงไป
 จึงจำต้องพิจารณาที่นิสัยใจคอของพลเมือง การ
 ศึกษาอบรมของพลเมืองว่ามีเพียงใดแล้วด้วย ไม่ใช่
 ว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศหนึ่ง
 เป็นอย่างนั้น ประเทศอื่นๆ ก็จะมีนำมาใช้เช่น
 แบบเดียวกันไปหมดได้ ฉะนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่
 ที่ว่า จะจัดรูปการปกครองตามแบบประชาธิปไตย
 อย่างไรจึงจะเหมาะสมแก่ประเทศของเรา ถ้า
 หากจะให้พลเมืองทุกคนเข้าร่วมในการปกครอง
 ประเทศในขณะทีพลเมืองส่วนมากยังไม่เข้าใจใน
 ทางนี้ดีแล้ว แทนที่ระบอบประชาธิปไตยจะทำให้
 บ้านเมืองเจริญขึ้น กลับจะพาไปสู่ความล่มจม เพราะ

พลเมืองไม่รู้จักใช้สิทธิในทางการเมืองของตนให้ถูกต้อง ในการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องถือเอาความรู้ ความสามารถ และความประพฤติของพลเมืองเป็นเกณฑ์ ขอบรมให้พลเมืองเคยชินกับการปกครองรูปนี้ไปทีละน้อยโดยลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งนั้นย่อมให้แก่บุคคลบางคนเท่านั้น คือ บุคคลผู้มีอายุพอสมควร จะรู้จักผิด และ ชอบ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น ผู้แทนราษฎรก็เหมือนกัน จำต้องอนุญาตให้เฉพาะผู้ที่มีความประพฤติไม่เสียหาย มีสิทธิรู้จักผิด และ ชอบ ทั้งมีความรู้พอสมควรที่จะกระทำหน้าที่ผู้แทนได้ ไม่ใช่ใครๆ ก็จะสามารถรับเลือกตั้ง เช่น ผู้แทนราษฎรได้โดยง่าย.

ผลร้ายซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จากการปกครองแบบประชาธิปไตย อีกประการหนึ่ง ก็คือ พลเมืองมิใช่เป็นผู้ปกครองประเทศโดยตนเอง เช่นแต่เลือกตั้งผู้แทนขึ้นกระทำหน้าที่แทน เพราะว่าประเทศ

สยาม มีพลเมืองกว่า ๑๔ ล้านคน ย่อมเป็นการ
 ชักชวนที่จะให้พลเมืองทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมใน
 การปกครองประเทศโดยตรง ถ้าหากว่าผู้แทน
 ที่พลเมืองได้เลือกตั้งขึ้นเหล่านี้ กระทำ การตาม
 ความพอใจของตนโดยถือว่าตนได้รับ มอบอำนาจ
 มาจากพลเมืองแล้ว การปกครองแบบประชาธิปไตย
 คงว่านั้นก็ จะไม่ให้ผลดีเลย การปกครองแบบ
 ประชาธิปไตย มิใช่เพียง เป็นการปกครองของ
 คนส่วนมาก หรือความเห็นส่วนมากของสมาชิก
 ในสภาผู้แทนราษฎร ทั้งที่บางคนเข้าใจ สภา
 ผู้แทนราษฎร จะต้อง คำนึงการปกครอง ตามความ
 เทียงธรรมและตามเหตุผล จะทำ อะไร ตามชอบ
 ใจของตนฝ่ายเดียวเท่านั้นไม่ได้ การปกครองจะ
 ต้องมุ่งให้เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมของหมู่มนุษย์
 การพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันในระหว่างมนุษย์ ทั้ง
 นี้ การปกครองแบบประชาธิปไตย จึงจะชอบธรรม
 และเป็นการปกครองที่ดีเลิศได้.

คำถาม. สมัยก่อนมีการปกครองแบบรัฐธรรม
 ญูญนั้น ประเทศสยามมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 หรือไม่? รัฐธรรมนูญได้รวมปวงชนชาวสยามเข้า
 ไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างไร? ประชาชน
 ชาวสยามจำเป็นที่จะต้องนับถือศาสนาเดียวกัน และ
 พูดภาษา อย่างเดียวกันเสมอไปหรือไม่? ทำไม
 พลเมืองจึงต้องมีหน้าที่ต่อประเทศ? หน้าที่ของ
 พลเมืองมีอะไรบ้าง? ทำไมพลเมืองจึงต้องมี
 หน้าที่ (เลือกถามข้อใดข้อหนึ่ง เช่น ศึกษาหาความ
 รู้ เป็นต้น)?—ทำไมการปกครองแบบประชาธิปไตย
 จึงดีกว่าการปกครองแบบอื่น? ประเทศต่าง ๆ
 นิยมการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือไม่? การ
 ปกครองแบบ ประชาธิปไตยถ้านำมาใช้ ไม่ถูกต้อง
 อาจให้ผลร้ายได้หรือไม่? เพราะอะไร? สภา
 ผู้แทนราษฎร จะทำอะไรตามขอบใจ ของคนเท่านั้น
 ได้หรือไม่?

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑. ประเทศทุกประเทศจำเป็นต้องมีหน้าที่เคารพ

ต่อสิทธิซึ่งกันและกัน   หน้าที่ระหว่างประเทศ

เหล่านี้มีบัญญัติอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศ.—

คนเราไม่ได้อยู่ในโลก แต่ลำพังฉันใด   ประเทศ ก็
 ไม่ได้ อยู่ในโลก แต่ลำพังฉันนั้น   ประเทศ ต่าง ๆ
 มีหน้าที่ จัก ต้อง เคารพ ต่อ สิทธิ ซึ่ง กัน และ กัน เช่น
 เกี่ยวกับบุคคล ธรรมดา ประเทศทุก ประเทศไม่ว่า
 เล็กหรือใหญ่ย่อม มีสิทธิที่จะจัดการปกครองบ้านเมือง
 ของตนทั้งภายในและ ภายนอกตามแต่จะเห็นควร โดย
 ไม่ต้อง คอยฟังคำสั่ง ของ ประเทศใดประเทศหนึ่ง จัก
 ต้อง งดเว้นไม่ กระทำการรุกรานเบียดเบียนพิสดาร
 เขกรายหรือประโยชน์ส่วนได้เสียอย่างใด ๆ ของ
 ประเทศอื่น ๆ เพื่อที่จะให้ ประเทศอื่นเคารพต่อสิทธิ
 ของตน ประเทศจักต้องเคารพต่อสิทธิของประเทศอื่น

ด้วย ความสงบ และความเจริญของโลก จะมีได้
ก็โดยที่ ประเทศใหญ่ หรือ มหา ประเทศไม่ กดขี่ ช่ม
เหง ประเทศน้อย ต่าง ฝ่าย ต่าง พยายาม ปฏิบัติ โดย
บริสุทธิ์ ใจ ตาม สัญญา หรือ ข้อตกลง ต่าง ๆ ซึ่ง ได้
กระทำ ต่อกันไว้ ไม่คิดโกง เขา รักเขา เปรียบ ซึ่ง
กัน และ กัน และ เมื่อ เกิด ข้อ พิพาท ระหว่ง กัน ขึ้น
ก็ไม่ถือ เขา การ สงคราม เช่น เครื่อง ตัดสิน ชัยขาด แต่
พยายาม หา ทาง ประองคของ กัน ด้วย ความ สงบ.

สิทธิ และ หน้าที่ ระหว่ง ประเทศ นี้ มี กฎหมาย
ระหว่ง ประเทศ กำหนดไว้ กฎหมาย ระหว่ง ประเทศ
มี บัญญัติ ทั้ง หน้า ที่ ซึ่ง ประเทศต่าง ๆ จะ พึ่ง ปฏิบัติ
ต่อ กัน ในเวลา สงบ เช่น การ ทำ สัญญา ทาง ไมตรี และ
ทาง ค้าขาย ระหว่ง กัน และ ทั้ง หน้า ที่ ซึ่ง ประเทศต่าง ๆ
จะ พึ่ง ปฏิบัติ ต่อ กัน ในเวลา สงคราม เช่น ห้ามไม่ให้ ใช้
อาวุธ ที่ ร้าย แรง ทำให้ ผู้ ถูก ได้ รับ ความ ทุกข์ ทรมาณ
อย่าง น่า สยดสยอง แต่ เห็น หน้า เสีย คาย ว่า กฎหมาย

ระหว่าง ประเทศไม่ มีผลบังคับได้ จริงจัง เช่นเดียวกับ
กฎหมาย ภายในของ ประเทศใด ประเทศหนึ่ง ซึ่งถ้า
พลเมือง ของ ประเทศนั้น ละเมิดไม่ ปฏิบัติ ตาม แล้ว
ย่อม ถูก ลงโทษ ด้วยวิธี ต่าง ๆ เช่น จำคุก หรือ ปรับ
เช่นนั้น แต่ในการ ละเมิดบทบัญญัติของ กฎหมาย
ระหว่าง ประเทศนี้ ไม่มี ประเทศใดที่ จะกล้าใช้
อำนาจ ลงโทษ ประเทศที่ ทำผิดได้ ทั้งเรา จะทราบ
ได้จาก ประวัติศาสตร์ว่า มี ข้อข้อยกเว้น ที่ ประเทศหนึ่ง
ได้ ถูก ประเทศอื่น ย่ำยี กดขี่ ช่มแวง ต่าง ๆ แต่ก็
ไม่มีใคร สามารถ ช่วยเหลือได้ ตาม ปกติ ประเทศ
ที่ ทำผิด คง ถูก ลงโทษ แต่ในทาง ศีลธรรม คือ ใ้
รับคำ ตำหนิติเตียน และ ความเกลียดชัง จาก ประเทศ
อื่น ๆ เท่านั้น.

๒. ประเทศทุกประเทศย่อมต้องพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ไม่มีประเทศใดที่จะตั้งอยู่ได้ แต่ถ้าพึ่งตนเองโดยสมบูรณ์.— พลเมือง ของ ทุกๆ ประเทศย่อม มีความ

ต้องการ แลกเปลี่ยน วัตถุ สิ่งของ ต่าง ๆ ตามที่คนคิด
 ทำกันได้ ประเทศหนึ่ง ย่อมไม่มี สิ่ง ที่ คน ต้องการ
 บริบูรณ์ จำเป็น ต้อง หา มา จากประเทศอื่น ประเทศ
 ต่าง ๆ ทำสัญญา ทาง การไปรษณีย์ ทาง การค้าขาย
 หรือ ทางไมตรี อื่น ๆ ระหว่าง กัน จัดการคมนาคม
 ระหว่าง ประเทศ ให้ สะดวกขึ้น เช่น สร้างทางรถไฟติด
 ต่อ กัน มี เรือ เกิน ทะเล รับขน ส่ง สินค้า และคน
 โดยสาร ระหว่าง กัน เป็นต้น ทั้งนี้ จึงทำให้ พลเมือง
 ของ แต่ละ ประเทศ รู้สึก ว่า เขา ทั้งหลาย มี ประโยชน์
 ได้ เสีย อย่าง เกียว กัน ประเทศหนึ่ง จะ มั่งคั่ง ร่ำรวย
 ขึ้นได้ ก็ โดย ฮาศักดิ์ ประเทศอื่น อีก ประการ หนึ่ง ผล
 แห่ง ความเจริญ ก้าว หน้า ใน ทาง การ ศึกษา การ
 ค้นคว้า ใน ทาง วิทยา ศาสตร์ ของ ประเทศ หนึ่ง ย่อม
 แพร่หลาย ไป เป็น ประโยชน์ แก่ ประเทศ อื่น ๆ ด้วย เช่น
 วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ เครื่องบิน ซึ่ง ทำ ประโยชน์
 ในการ สื่อสาร ให้ แก่ เรา ได้ รวดเร็ว ใน บัดนี้ ก็ เครื่อง
 มือ ใน ทาง แพทย์ และ ยารักษา โรค ต่าง ๆ ที่ ช่วย ชีวิต

มนุษย์ไว้ได้ปีละหลาย ๆ ล้านคนนั้น ก็คือ เหล่านี้
ล้วนเป็นผลแห่ง การ คัด คั้น คว่า ของ ประชาชนุ์ ชาติต่าง ๆ
มากมาย ท่านได้ คัด คั้น คว่า ชั้น โดย มิใช่ ประสงค์ จะ ให้
เป็น ประโยชน์ แต่ ละ เพราะ ชาติ ของ ท่าน แต่ เพื่อให้
เป็น ประโยชน์ แก่ โลก ทั่ว ย นี เป็น การ แส ดง ให้ เห็น ว่า
แม้ ประชาชนุ์ เหล่า นั้น จะ มี ชาติ แต่ วิชา ศาส ตรี
หา มี ชาติ ไม่ และ การ ทำ ความ ดี ให้ แก่ เพื่อน
มนุษย์ จัก ต้อง ไม่ เลือ ก ชาติ หรือ ศาส ตรี นานา แต่ อย่าง ไต เลย .

ใน ทุก วัน นี้ นอก จาก จะ พัง พา อา คัย กัน แล้ว มนุชย์
ยัง แส ดง หน้า ใจ ชัน กว้าง ขวาง ต่อ กัน และ ทำ การ ช่วย
เหลือ ชัน กัน และ กัน อีก ทุก ๆ ประเทศ ได้ เปิด โอกาส
ให้ พลเมือง ของ ประเทศ อื่น ชัน แม้ จะ ไม่ ได้ มี สัญญา
ทาง ไมตรี ต่อ กัน ก็ ติ เข้า ไป ทำ มา หา กัน และ ให้
ความ ค้ำ ครอง ของ กาง ๆ คุ ๆ เกี่ยว กับ พลเมือง ของ ประเทศ
ตน ใน กรณี ที่ พลเมือง ของ ประเทศ หนึ่ง ได้ รั บ
ภัย พิษ ติ เช่น หน้า ท่วม หรือ ข้าว ยาก ติ มาก แพง ย่อม
ทำ ให้ พลเมือง ของ ประเทศ อื่น ๆ พล อย รั สัก เศร้า

สลัดใจไปด้วย ทั้งยังได้จัดการเรียไร เงินทอง
และสิ่งของไปช่วยเหลือคล้ายกับว่าเป็นพี่น้องกันฉะฉิน.

๓. สยามเป็นประเทศเอกราชผู้ แต่ความ

เป็นเอกราชผู้ของสยามบางอย่างได้ ถูกจำกัด

โดยสัญญาระหว่างประเทศ.— การที่ประเทศใด

จะได้อธิบายว่าเป็นเอกราชผู้ นั้น จะต้องสามารถ
ปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
ได้โดยอิสระไม่มีประเทศใดอื่น ยื่นมือเข้ามาเกี่ยว
ข้องชักขวาง มิฉะนั้นแล้ว ประเทศนั้นก็หา
มีเอกราชผู้เต็มภาคภูมิไม่ อย่างไรก็ดี สำหรับ
ความเกรงอกเกรงใจระหว่างประเทศน้อยกับประเทศ
ใหญ่ นั้น ก็ย่อมมีอยู่บ้าง แต่ทั้งนี้หาเป็นผล
กระทบกระเทือนถึงความมั่นคงแห่งเอกราชผู้ของ
ประเทศไม่ ประเทศสยามก็เป็นประเทศเอกราชผู้
แต่ความเป็นเอกราชผู้ของเรา บางอย่างได้ ถูกจำกัด
โดยสัญญา ระหว่างประเทศ หรือ สัญญาที่เรามี
กับประเทศต่าง ๆ เพียงเล็กน้อย เอกราชผู้ของ

เรา ที่ ถูก จำกัด และ สม ควร จะ กล่าว ไว้ ให้ ทราบ ก็
คือ เอกราษฎร ในทางศาล และในทางเศรษฐกิจคือ

(๑) ตามธรรมดาศาลของประเทศเอกราษฎร
ต่าง ๆ นั้น ย่อม มี อำนาจ ที่จะ พิจารณา พิพากษา คดี
ตลอดทั่วทั้ง ประเทศ ไม่ว่า คู่ความ ทั้ง สองฝ่าย
หรือ เพียง ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง จะเป็น คน มี สัญชาติใด
ก็ตาม

แต่สำหรับ ประเทศสยามของเรา เอกราษฎร
ในทาง ศาล ยังหา มี พร้อ มบูรณ์ ตามที่ควรไม่ เพราะ
ศาลของเราทุกศาลหาได้ มี อำนาจ พิจารณา พิพากษา
คดีบาง ประเภท อัน เกี่ยว กับ ชาว ต่าง ประเทศ ด้วยไม่
ในศาลแพ่ง ก็คือ ศาลอาญาก็คือ ศาลแขวงพระนครใต้
ก็คื ขณะ นี้ เรา ต้อง ตั้ง แผนก พิเศษ ขึ้น โดย ฉะเพาะ
สำหรับ พิจารณา พิพากษา คดี ซึ่ง คน ใน บังคับ ชัง กฤษ
บาง จำพวก และ พลเมือง ผรั่งเศส เป็น คู่ ความ ศาล
ซึ่ง มี หน้า ที่ พิเศษ อัน จำ ต้อง ตั้ง ขึ้น ไว้ นี้ ยังมี ที่
จังหวัด เชียง ใหม่ และ จังหวัด สงขลา อีก.

(๒) ในทางเศรษฐกิจ เช่น การเก็บภาษีอากร เป็นต้น ประเทศที่เป็นเอกราชย่อมมีสิทธิที่จะวางพิภพอัตราที่จะเก็บได้ตามที่เห็นสมควร ไม่ถูกบังคับให้ต้องกระทำ การให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศใดเลย.

แต่สำหรับประเทศสยามของเรายังขาดเอกราชอันพร้อมบรมณ์ในทางเศรษฐกิจอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเก็บภาษีสินค้าต่าง ประเทศ ที่ส่งเข้ามา จำหน่ายในประเทศเรา หรืออีกนัยหนึ่ง การเก็บภาษีศุลกากรของเรานั้น ต้องถูกจำกัดให้เก็บเพียงเล็กน้อยโดยสัญญาที่เรามีต่อกับต่างประเทศซึ่งเราจำใจต้องรับเอา.

อันความเห็นเอกราชอย่างพร้อมบรมณ์นั้น ทุก ๆ ประเทศย่อมมีความปรารถนาที่จะได้รับเป็นอันยิ่ง เพราะ การถูกจำกัดความเป็นเอกราชอันนี้ ย่อมทำให้ประเทศที่ได้รับต้องตกอยู่ในฐานะลำบาก และประสบความยุ่งยากใจอยู่เสมอ ไม่

มีประเทศใดเลยในโลกที่จะมีความพอใจในความ
 เป็นเอกราชอยู่ อันถูกจำกัดไม่สามารถดำเนินการ
 ปกครองได้โดยสะดวก นานมาแล้วประเทศสยามอยู่
 ในฐานะบังคับที่ ต้อง ทำสัญญา ที่ให้ ประโยชน์พิเศษ
 แก่ต่าง ประเทศ อย่าง มากเสมอ อันความ เป็น
 เอกราชที่ถูก จำกัด นี้ เมื่อว่า เฉพาะ ประเทศ
 ซึ่งยัง ล้าหลัง ห่างไกล ต่อ ความเจริญ มาก แล้ว ก็
 เป็นการ สมนคร อยู่ แต่ สำหรับ ประเทศ ที่มี ความ
 เจริญ รุ่งเรือง แล้ว ดัง เช่น ประเทศ สยาม ของ เรา นี้
 หากเป็นการ ชอบไม่ ตัวอย่าง ที่พอ จะ ยกให้ เห็น
 ได้ ก็คือ เมื่อ ประเทศ เจริญ ขึ้น ก็ ย่อม มี ภาวะ ที่
 จะ ต้อง ใช้ จ่าย ทะนุบำรุง บ้าน เมือง มาก มาย แต่
 ทั้งนี้ จะทำได้ ก็ต้อง อาศัย ราย ได้ จาก ภาษี อากร ต่าง ๆ
 หาก เรา อยู่ใน ความ ผูก พัน ที่ ต้อง เก็บ ภาษี สินค้า ของ
 ต่าง ประเทศ ด้วย อัตรา ค่า มาก แล้ว เรา ก็ ไม่
 สามารถ จะหา เงินทอง มา ทะนุบำรุง บ้าน เมือง ให้ สัม
 ตาม ความ ต้อง การได้ ต้อง ตก อยู่ใน ฐานะ ที่ ทำ

อะไรไม่ได้เสมอ เพราะไม่มีเขกราษฎร์ในทาง
เศรษฐกิจ.

โดยเหตุที่รัฐบาลได้สังเกตเห็นผลแห่งความเสียหาย
ดังกล่าวมาแล้ว จึงได้พยายามเร่งรัดทุก
ทางที่จะทำให้บ้านเมืองเจริญขึ้น แสดงให้ประเทศ
ต่าง ๆ เห็นความ ก้าว หน้า และความ จำเป็น ของ เรา
จะได้ เป็น ช่อง ทาง ขอร้อง ให้ ต่าง ประเทศ แกะ ไข ทำ
สัญญา กับ เรา เสีย ใหม่ ให้ เรา ได้ รับ ความ เป็น
เขกราษฎร์ สมบูรณ์ เทียบ บ่า เทียบ ไหล่นานา ประเทศ
คง จะ เห็น ได้ ว่า รัฐบาล ใน สมัย ที่ ประเทศ สยาม มี
รัฐธรรมนูญ แล้ว ได้ เร่ง รัด ลง ทุน ส่ง เสริม การ ศึกษา
ทั้ง มหาวิทยาลัย เพิ่ม ขึ้น เพิ่ม หลักสูตร วิชา ที่ สอน
ให้ กว้าง ขวาง ออก ไป มี คน ไทย ซึ่ง ศึกษา วิชา
กฎหมาย ของ สยาม และ ของ ต่าง ประเทศ มาก ขึ้น
เร่ง รีบ จัด ทำ กฎหมาย ตาม แบบ ประเทศ ที่ เจริญ แล้ว
ได้ สำเร็จ ภายใน เวลา เพียง สอง ปีเศษ หลัง จาก
วัน เปลี่ยน แปลง การ ปกครอง แล้ว วาง ระเบียน

การปกครอง ตาม เยี่ยง ขารยประเทศ วางโครง
 การ สร้าง ทาง ท้อง ราชอาณาจักร ฯลฯ เป็นต้น
 บรรดา การ กระทำ ต่าง ๆ ทั้ง ที่ พรหมมานี้ ย่อม
 เป็นการ แสดง ให้ เห็น ได้ ด้ว ี่ ประเทศ สยาม ใน สมัย
 รัฐธรรมนูญ ได้ ก้าวหน้า ไป อย่าง มากมาย และ มีความ
 เจริญ เพียง พอ สม เป็น ประเทศ เอกราชฎ์ อย่าง
 สมบูรณ์ แล้ว.

ใน ขณะ นี้ รัฐบาล ของ เรา ก็ได้ ขอก เลิก บรรดา
 สัญญาเก่า ซึ่ง ทำให้ เรา ต้อง อยู่ ใน สถานะ ทั้ง กล่าว
 ไป ยัง นานา ประเทศ ที่ มี ไมตรี แล้ว และได้ เสนอ
 การ ทำ สัญญา ใหม่ ซึ่ง ให้ ความ ยุติ ขิธรรม และ
 ความ เสมอภาค แก่ เรา ไป ด้วย โดย ฉะเพาะ อย่าง
 ยิ่ง ให้ ศาล ของ เรา ทุก ศาล มี อำนาจ พิเคราะห์ พิพากษา
 คดี อื่น เกี่ยวกับ คน ต่าง ประเทศ ตุจ คนไทย และ
 ให้ เรา มี อำนาจ เก็บ ภาษี สีน ค้า ของ ต่าง ประเทศ ได้
 ตาม สมควร ประเทศ ต่าง ๆ ที่ มี ไมตรี ด้ว เรา ก็ได้
 รับ ข้อ เสนอ นี้ ไว้ พิจารณา อย่าง เห็น ออก เห็น ใจ ฉะนั้น

จึงเป็นที่หวังได้ว่า สยามกับประเทศเหล่านั้นคง จะ
ทำสัญญากันใหม่ได้สำเร็จตามหลัก แห่งความเสมอ
ภาคและ ความ ยุติธรรม เมื่อเห็นแต่ละ สยาม
ของเราก็ จะประสพ ซึ่งความ เป็นเอกราษฎร์ อันเต็ม
เปี่ยม ซึ่ง เป็น ผล แห่ง การ งาน ของ รัฐบาลใน
ระบอบ รัฐธรรมนูญ.

๔. สันนิบาตชาติเป็นสมาคมระหว่างประเทศ
ต่าง ๆ ที่ได้ ตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริมสันติภาพของโลก
และให้ความปลอดภัยแก่ประเทศทั้งหลาย.—

ประเทศ ต่าง ๆ ย่อม มีความปรารถนาเป็นอย่างเกี่ยว
กันที่จะให้ โลก มีความ สงบ คือ หลีกเลียง การ ทำ
สงคราม และ ถ้า มีกรณี พิพาท ระหว่างกันเกิดขึ้น
ก็ จะ ต้อง กระทำ ความ ตก ลง ปรองดองกันโดยไม่ใช้
กำลัง อาวุธ แต่ ความพยายาม ของโลกที่จะไป สู่
ความ สงบนี้ ยัง หาให้ผล เป็น ที่พึง พอใจไม่ หลัง
จาก ที่มหา สงคราม ของโลกได้ สิ้น สุก ลง เมื่อ เดือน
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ แล้ว ยัง ทำให้ประเทศ

ต่าง ๆ รู้สึกถึงความจำเป็นที่จะต้องหาหลักประกัน
 อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้เกิดสงคราม
 ขึ้นได้ง่าย ๆ ประธานาธิบดีวิลสันประมุขของประเทศ
 สหรัฐอเมริกา จึงได้เสนอให้จัดตั้งสันนิบาตชาติ
 ซึ่งเป็น สมาคม ระหว่าง ประเทศ ต่าง ๆ ขึ้น วัตถุประสงค์
 ประสงค์อันสำคัญยิ่งของสันนิบาตชาติก็คือ พยายาม
 ส่งเสริม สันติภาพ ระหว่าง ประเทศ ให้กฎหมาย
 ระหว่าง ประเทศ มีผล บังคับได้ จริง รักษาความ
 ยุติธรรม ระหว่าง ประเทศ และ ให้ ประเทศ ต่าง ๆ
 เคารพ สัญญา ที่ได้ทำไว้ ต่อ กัน.

ในเวลา นี้ ประเทศ แทบ ทั้งหมดในโลก รวม ทั้ง
 สยาม ด้วย ก็ได้เข้า เป็น สมาชิก ของ สันนิบาตชาติ
 ฉะเพาะ ประเทศ สยาม เรา ต้อง เสีย ค่า บำรุง ใน ชูาน
 เป็น สมาชิก ตาม ส่วน ของ จำนวน พลเมือง ถึง ปี ละ
 ๑๓๐,๐๐๐ บาท (ตามตัวเลขของ พ.ศ. ๒๔๘๐)
 แต่อำนาจ ของ สันนิบาต ชาติ จะ คัด คัด สิทธิ ยัง ความ
 สงบของโลกได้ มี ได้ จริง ก็โดย อาศัย ประเทศ ต่าง ๆ

ได้ ปฏิบัติ ตามกติกา ของสันนิบาตชาติ อย่างเคร่งครัด เพราะ สันนิบาต ชาติไม่มี กำลัง อันใด ที่ จะ ไป บังคับ ประเทศที่กระทำผิดได้ จะกระทำได้ ก็ต่อเมื่อประเทศอื่น ๆ เข้าร่วม มือด้วย แต่อย่างไรก็ดี สันนิบาตชาติ ก็ได้กระทำ กิจการ หลาย อย่าง ให้ สำเร็จ เป็น คุณ ประโยชน์ แก่โลก มาก มาย เหมือนกัน เช่น โกล่เกลี่ย ข้อ พิพาท ระหว่าง ประเทศให้ เรียบร้อย ไปได้ หลาย ครั้ง และ ดำเนิน การ จัด ตั้ง ศาล ประจำ ยุคติธรรมระหว่างประเทศขึ้นสำเร็จที่กรุงเฮก เป็นต้น.

คำถาม— ทำไมประเทศต่างๆ จึงต้องมีหน้าที่
 เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน?— สิทธิและหน้าที่
 ระหว่างประเทศมีกฎหมายใดกล่าวไว้ และกฎหมาย
 นั้นมีผลบังคับ ได้จริงจั่งเช่นกับกฎหมายในประเทศ
 หรือไม่?— ประเทศต่างๆ ต้องพึ่งพาอาศัยและช่วย
 เหลือกันอย่างไรบ้าง?— ประเทศเอกราชกูร์ คือ
 อะไร?— ประเทศสยามเป็นประเทศเอกราชกูร์

หรือไม่?— ประเทศต่างๆในโลกต้องการ
 เอกราษฎรอันพร้อมบุรณหรือไม่?— เป็นการ
 สสมควรหรือไม่ที่ประเทศสยามจะได้รับเอกราษฎร
 อย่างบริบูรณ์?— รัฐบาลในระบอบรัฐธรรมนุญ
 ได้พยายามทำให้ประเทศสยามประสพความเป็น
 เอกราษฎรอย่างบริบูรณ์เพียงไร?— ขณะนี้
 รัฐบาลได้ทำอะไรเพื่อขอให้ประเทศสยามได้รับ
 เอกราษฎรอย่างเต็มเปี่ยมตามหลักแห่งความยุติ
 ธรรม?— สันนิบาตชาติคืออะไร?— สันนิบาต
 ชาติมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างไร?

10

